[...]ידען, געדענקט, אז דער קאמף געגן די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד דויערט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT פרייז 15 גראשן (טאבעלע פון די מלוכה-לאטעריע — זעה 9 זייט) [...]ריכט 10 זייטען

[נ]ייער פאלקסבלאט

№ 245 | Łódź, Sroda, 23 października 1935. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, כ״ו תשרי תרצ״ו | № 245

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — [אדר]עס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

„שלום אויף דער וועלט אדער פערניכטונג"

[ג]רויסע און וויכטיגע רעדע פון ענגלישען אויסערן-מיניסטער אין פארלאמענט

[ל]אנדאן, 22 (ספ. טעל.)

היינט האט זיך אין פארלאמענט אנגעהויבען [די] דעבאטע וועגען דער ענגלישער אויסערן-פא[לי]טיק. די פאראינטערעסירונג איז געווען א געוואל[די]גע, אין פארלאמענט זענען געווען אלע ערטער [פא]רנומען ביז אויפ'ן לעצטען פלאץ; ס'איז אנווע[זע]נד געווען דער גאנצער דיפלאמאטישער קארפוס.

[...]פא''ן אנהויב האט דער אנפיהרער פון דער [ארב]ייטער-פארטיי געפרעגט ווען דער פארלאמענט [וו]עט פונאנדערגעלאזען ווערען און יוען וועלען [וו]אלען קומען נייע וואהלען, דער פרעמיער באלדווין [ה]אט געענטפערט, אז מארגען וועט ער פערעפענט[ל]יכען דעם בעשלוס וועגען דער דאזיגער פראגע.

אטלי האט ווייטער געפרעגט צי גלייך נאך [דע]ר דעבאטע וועגען דער אויסלענדישער פאליטיק [וו]עט דער פארלאמענט פונאנדערגעלאזען ווערען, [וו]ייל די אפאזיציע האט נאך בעוואלט אויספיהרען [א] דיסקוסיע וועגען קאמף מיט דער ארבייטסלא[ז]יגקייט און שטעלען דערביי די פראגע וועגען [אי]נטרויע צו דער רעגירונג. באלדווין האט געענטפערט [א]ז פרינציפיעל האט ער גארנישט געגען דעם, ס'איז [א]בער אפהענגיג דערפון ווי אזוי די דעבאטע וועגען דער אויסערן-פאליטיק וועט געפיהרט ווערען.

דאן האט דער אויסערן-מיניסטער האר גע[ה]אלטען א הספד נאכ'ן פערשטארבענעם הענדער[ס]אן און פערענדיגט דערמיט, אז ארטור הענדער[ס]אן האט גוט געדינט זיין פארטיי און דעם גאנצען [ל]אנד.

דאן איז מינ. האר צוגעטרעטען צו זיין עקס[פ]ע[ר]טע וועגען דער אויסערן-פאליטיק. ער האט אנ[געוו]יזען, אז די ענגלישע שטעלונג אין דער פעלקער[-ליג]ע האט בעקומען די הסכמה פון גאנצען לאנד [און] פון אלע דאמיניעס און דער אימפעריע.

די אלע, האט האר געזאגט, וועלכע האבען [גע]האלטען, אז די ענגלישע פאליטיק וועט זיין [ני]שט דעצידירט, האבען געהאט א טעות, זיי [ה]אבען נישט פערשטאנען אונזער גלויבען אין [דע]ר ליגע אלס אנ'אינסטיטוציע וואס האלט נישט [ב]אר אפ פון מלחמה נאר בעזייטיגט אויך די סיבות [פו]ן מלחמה; זיי האבען נישט פערשטאנען, אז [מ]יר אונטערשטיצען די ליגע אלס ארגאן פון אב[זאל]וטער גערעכטיגקייט און נישט ווי אנ'ארגא[ני]זאציע, וועלכע איז געווען געגען דער אדער יע[נע]ר מלוכה אדער דער צי יענער גרופע מלוכות; [ז]יי האבען נישט פערשטאנען, אז מיר האלטען די [ל]יגע פאר א בריק צווישען ענגלאנד און אייראפא [א]ון ווען די בריק וועט זיך איינברעכען וועט אונ[ז]ער צוזאמענארבייט מיט דעם קאנטינענט ווערען [ש]ווער און געפעהרליך.

איבערגעהענדיג ארומצורעדען דעם סיסטעם [פ]ון קאלעקטיווער זיכערקייט, האט דער מיניסטער [ג]עטאנט, אז אזא סיסטעם קען נישט ארבייטען [אי]נעל, ווייל א קאלעקטיווע אקציע האט בשותפות'[דיגע צ]ילען און בשותפותדיגע בעשלוסען פון 50 [פע]רשידענע מלוכות, ענגלאנד וואלט זיך געקענט [א]רויסדרעהען איצט ביים איטאליעניש-אביסינישען קאנפליקט פון פערפליכטונג, זי טוט עס אבער נישט, ווייל די ליגע האט נאך נישט באנקראטירט [אל]ל-זמן איהרע בעשלוסען זענען נאך נישט אויסגע[ש]רובט געווארען, אין איצטיגען מאמענט זענען מיר פערנומען מיט דעם פרוב אנצווענדען זיי. מיר שטרעבען, אז דע[...] האבען ערפאלג.

[ל]ויב די דאזיגע בעשלוסען וועלען אדורכפאלען וועט די גאנצע וועלט און בעזונדערס אייראפא געשטעלט ווערען פאר א ביישפיללאזער געפאהר. מיר זאגען איצט: שלום אויף דער וועלט - אדער פערניכטונג.

ענגלאנד האט ביי די בעשלוסען פון דער פעלקער-ליגע, זאגט דער מיניסטער, נישט געהאט קיין אימפעריאליסטישע צילען, וועלכע ס'איז כוונות בנוגע דעם פאשיזם זענען איהר געווען פרעמד. יעדעס לאנד מוז אליין דעצידירען וועגען די רע[גי]רונגס-פארם. ענגלאנד האט נישט בדעה זיך צו [מ]ישען אין די אינערליכע אנגעלעגענהייטען פון וועלכען ס'איז לאנד. האר האט דאן שטארק פער[ט]יידיגט דעם מיניסטער אידען.

דער מיניסטער האט דאן שטארק בעטאנט, וואס די דיסקוסיע אין גענף איז נישט געווען קיין עפענטליכע. דעמאלט וואלטען נישט ענטשטאנען די לעגענדעס, וועלכע ווערען לעצטענס פערשפרייט וועגען ענגלאנד. די לעגענדעס קען ברענגען צו א וועלט-שרפה און צו פערניכטען די וועלט. [מ]יר ווארפען אפ די בעשולדיגונג, אז ענגלאנד האט נישט גענוג ענערגיש געהאנדעלט. ווען דעם 29 יאנואר האט איטאליען מיטגעטיילט וועגען דער פערשטענדיגונג מיט פראנקרייך בנוגע אביסיניען, האט ענגלאנד געשאפען א ספעציעלען קאמיטעט צו פארשען די איטאליעניש-ענגלישע בעציהונגען אין אביסיניען. דאס האט געדויערט, איטאליענס טעטיגקייט אין אביסיניען האט נישט דערלאזט רוהיג צו בעטראכטען דעם ענין.

בנוגע דעם פארוואורף, אז די פעלקער-ליגע האט נישט גענוג ענערגיש געהאנדעלט האט דער מיניסטער געזאגט, אז די ליגע האט געוואלט האבען א רוהיגען טאן אזוי לאנג ווי דאס איז מעגליך געווען. די ליגע איז די פראכטפולסטע אינסטיטוציע, וועלכע די וועלט האט פערמאגט. איהר ערפאלג איז אבער אפהענגיג פון גוטען ווילען פון אלע מיטגלידער, ווען אלע וועלען זיין איינשטימיג אהן צוואנג, ענגלאנד וועט אויספיהרען איהר ראל אין דער ליגע, אבער וויל שפילען די ראל צוזאמען מיט אנדערע און שטרעבט, אז די פעראנטווארטליכקייט און ריזיקא זאל פאלען אויך אויף אנדערע מיטגלידער פון דער ליגע, דאס איז געווען די ערשטע געלעגענהייט פאר דער פעלקער-ליגע, נאך דערצו, ווייל ס'האט זיך געהאנדעלט וועגען אפריקא, וועלכע די מיטגלידער פון דער ליגע זענען נישט פער-אינטערעסירט.

פון דער אנדער זייט האט אבער דער קאנפליקט ארויסגערופען פערשידענע שטרייט-פראגען צווישען דריי גרויסע מלוכות, וועלכע זענען אלטע פריינד. נישט קוקענדיג דערויף זענען די קאלעקטיווע פער-שטענדיגונג דערגרייכט געווארען.

דער מיניסטער האט ווייטער ערקלערט, אז די פעראָרדנונגען פון א געוויסען ווירטשאפטליכען דרוק וועט נישט בלייבען אהן ערפאלג און אויב זיי וועלען אנגעווענדעט ווערען קאלעקטיוו און וועלען נישט נעהאמעוועט ווערען דורך מלוכות, וועלכע געהערען נישט צו דער ליגע — וועט דאס פערקירצען די מלחמה.

דער פראנצויזישער ענטפער, זאגט דער מיניסטער, איז א בעפרידיגענדער.

מכח די מיליטערישע סאנקציעס, האט האר ערקלערט, אז זיי קענען אנגעווענדעט ווערען נאר קאלעקטיוו, אזעלכע בעדינגונגען זענען אבער איז גענוף נאך נישט געווען. ענגלאנד קען נאר אויספיהרען איהרע פערפליכטונגען אין די ראהמען פון א קאלעקטיווער אקציע. אין דעם ליגט דער גאנצען זין און גייסט פון דער ליגע. ענגלאנד וועט אויף איינענער האנט גארנישט טון.

ענגלאנד האט נישט בדעה צו פראוואצירען קיין מיליטערישע סאנקציעס, וועלכע וואלטען געקענט פערלענגערן די מלחמה. דער איצטיגער שטרייט איז נישט צווישען איטאליען און ענגלאנד.

ארויסרוקען אזעלכע געדאנקען איז גע-פעהרליך און פראוואצירענד. ס'איז שוין פארהאן גענוג ברען-מאטעריאל און אייראפא. מ'קען נישט אנווענדען קיין מיטלען, וועלכע וואלטען געקענט פער-וואנדלען די איטאליעניש - אביסינישע מלחמה און אנ'אייראפעאישער מלחמה.

קיין איין טאג, קיין איין וואך טאר נישט אדורכגעהן אהן ווייזען פון דער גרייטקייט צו ערלעדיגען אויף א פבבודיגען אופן דעם אומגליקליכען קאנפליקט, וועלכער דארף ערלעדיגט ווערען אין די ראהמען פון דער פעלקער-ליגע. איך בין געווען דער ערשטער פאליטיקער אויסער די גרעניצען פון איטאליען, וועלכער האט ערקלערט, אז די איטאליענישע עקספאנסיע-פאדערונגען זענען ריכטיגע, אבער מ'האט דאס געדארפט טון אויף א פרידליכען וועג. מיר זענען אויך איצט גרייט צוזאמענצוארבייטען און געפינען אנ'אויסוועג פאר אלע דריי צדדים: איטאליען, אביסיניען און דער פעלקער-ליגע. אין דער איצטיגער פויזע פון די סאנקציעס דארף מען דעם וועג געפינען, כדי די סאנקציעס זאלען ווערען איבעריג געגען א מיטגליד פון דער פעלקער-ליגע — איטאליען.

מיר מוזען איצט ענדליך וויסען צי קען מען זיך פערלאזען אויף א קאלעקטיווער אקציע אדער נישט. דער איצטיגער קריזיס איז נישט אויף עטליכע טעג, וואכען אדער חדשים.

די רעדע פון מיניסטער ווערט געהאלטען פאר א זעהר געשיקטע בעזונדערס די אפערטע צו מוסאליני'ן, אנצוהויבען אונטערהאנדלונגען.

אראבישער גענעראל-שטרייק אין א"י

פראקלאמירט אויפ'ן קומענדיגען שבת

ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

אין יפו איז נעכטען אווענד פארגעקומען א קאנפערענץ מיט פארשטעהער פון אלע אראבישע פארטייען, ס'איז בעשלאסען געווארען צו פראקלאמירען א גענעראל-שטרייק אויף שבת דעם 26-טען ד. ח.

דעם גענעראל-שטרייק פראקלאמירען די אראבער אין שייכות מיט דעם ענטדעקטען געוועהר-טראנספארט. מחמת דעם, וואס שבת זענען די יודישע געשעפטען געשלאסען, וועלען די אראבער אזוי ארום וועלען בעווייזען, אז א גרויסער טייל פון דער בעפעלקערונג בעטייליגט זיך אין גענעראל-שטרייק.

פערענדיגט דער שטרייק

פון די קויהלען-גרעבער אין ענגלאנד

לאנדאן, 22 (ספ. טעל.)

די פראפעסיאנעלע בערג-ארבייטער-פעראיינען האבען בעשלאסען אפצושטעלען דעם קויהלען-שטרייק אין דרום-וועלס. איינער פון די מיטגלידער פון דער הויפט-פערוואלטונג הערלד מאריס האט דעמיסיאנירט אלס צייכען פון פראטעסט געגען דעם בעשלוס צו פערענדיגען דעם שטרייק.

בעפרייט דעם דאנציגער רעדאקטאר בערמאן

דאנציג, 22 (ספ. טעל.)

רעדאקטאר בערמאן פון דער „דאנציגער עכא" איז אויף דער אינטערווענץ פון פוילישען גענעראל-קאמיסאר בעפרייט געווארען פון ארעסט.

דייטשלאנד ענטגילטיג פערלאזען די פעלקער-ליגע

גענף, 22 (ספ. טעל.)

היינט האבען זיך געענדיגט 2 יאהר פון טערמין, ווען די דייטשען האבען אנגעקינדיגט זייער ארויסטריט פון דער פעלקער-ליגע. לויט'ן רעגולאמין האט זיך נאך דייטשלאנד ביז היינט גערעכענט אלס מיטגליד פון דער ליגע, היינט איז שוין דייטשלאנד ענטגילטיג נישט קיין מיטגליד פון דער פעלקער-משפחה.

דעמאלירט דעם לאקאל

פון דער טשעכישער געזאנדשאפט אין בערלין

בערלין, 22 (ספ. טעל.)

היינט זענען אין דער טשעכישער געזאנדשאפט אין בערלין געקומען 3 פערזאן, וועלכע האבען אנגעהויבען זידלען און דעמאלירען דעם לאקאל. די פאליציי האט זיי ארעסטירט, זייערע נעמען האבען זיי נישט געוואלט אנגעבען. זיי האבען ערקלערט, אז זיי זענען דייטשען, טשעכישע בירגער און געהערען צו דער נאציאנאל-סאציאליסטישער פארטיי.

טויטער הערפער פון מארשאל פילסודסקי

איז איבערגעלעגט געווארען אין א נייע טרומנע

קראקא, 22 (ספ. טעל.)

זייט א געוויסער צייט האט מען בעמערקט, אז די זילבערנע טרומנע, אין וועלכער ס'ליגט דער טויטער קערפער פון מארשאל פילסודסקי איז נישט גענוג פעסט פערמאכט, צוליב וואס עס קומט דארט אריין לופט און אויף די בגדים און שטיוועל האט זיך בעוויזען שימל.

צוליב דעם איז אין קראקא אויסגעפערטיגט געווארען א נייע טרומנע פון קרישטאל ארומגעראהמט מיט מעטאל, לויט'ן פראיעקט פון פראפ. וויעזשבאווסקי, די נייע טרומנע פערזיכערט פולשטענדיג, אז אהין זאל זיך אריינבעקומען לופט.

נעכטען איז דער טויטער קערפער פון מארשאל פילסודסקי אריבערגעלעגט געווארען אין דער נייער טרומנע.

גרויסע ווירטשאפטליכע קאנפערענץ

ביים מלוכה-פרעזידענט

ווארשא, 22. (טעל.) היינט איז ביי'ם מלוכה-פרעזידענט אין שלאס פארגעקומען א קאנפערענץ וועגען פלאן פון די נאהענטסטע ווירטשאפטליכע ארבייטען פון דער רעגירונג, און דער קאנפערענץ האבען אנטיילגענומען פרעמיער קאשטשאלקאווסקי, די געוועזענע פרעמיערען סלאווצק און יענדזשעיעוויטש און אלע ווירטשאפטליכע מיניסטארען.

די העלדישע רייזע פון מאיאר קארפינסקי

בוקארעשט, 22 (ספ. טעל.)

מאיאר קארפינסקי, וועלכער איז נעכטען ארויס געפלויגען פון ווארשא אויף א ראיד קיין אויסטראליען איז אנגעקומען קיין בוקארעשט, מאיאר קארפינסקי האט זיך אויפ'ן ערשטען עטאפ געזאלט אפשטעלען ערשט אין קאנסטאנטינאפאל, צוליב קליינע פעהלערן אין מאטאר האט זיך מאיאר קארפינסקי אראפגעלאזען אין בוקארעשט, היינט פליהט דער העלדישער פליהער ווייטער.

שווערע אויטא-קאטאסטראפע נעבן זד.-וואליא

שעראדז, 22 (טעלעפאניש)

אויפ'ן שאסיי שאדעק–זדונסקא-וואליא איז דער שאפער פון א לאסט-אויטא אנטאני גארשעל פון לאדז ארויף אויף א פוהר, אין וועלכער ס'איז געפאהרען דער גאיאווע פיאטר דלובאלא מיט זיין פאמיליע. דלובאלא מיט זיין פרוי זענען דער־הרג'עט געווארען, זיין זוהן איז פערוואונדעט געווארען. דער שאפער איז ארעסטירט.

אמעריקאנער חלוצים זאגען זיך אפ צופאהרן קיין ארץ-ישראל מיט אנ'איטאליענישער שיף

ניו-יאָרק, 22 (יט"א טעלעגראַפיש)

אַ גרופּע אַמעריקאַנער חלוצים, וואָס האָבען געזאָלט אָפּפאָהרען קיין ארץ־ישראל מיט אַנ'איטאַליענישער שיף, האָבען זיך אָפּגעזאָגט פון דער רייזע און וועלען פאָהרען מיט דער שיף „פּילסודסקי".

דעם בעשלוס האָבען די חלוצים אָנגענומען צוליב פּרעז. רוזוועלטס וואָרנונג, אַז די רעגירונג פון די פּעראייניגטע שטאַטען קאָן נישט גאַראַנטירען די זיכערקייט פון די אַמעריקאַנער בירגער, וואָס פאָהרען מיט שיפען פון אַ קריגספיהרענד פאָלק.

אינטערנאַצ. ים-קאָנפערענץ

קומט פאָר נאָך אין היינטיגען יאָהר

לאָנדאָן, 22 (ספּ. טעל.)

ס'איז אָפיציעל מיטגעטיילט געוואָרען, אַז פאַר'ן סוף פון לויפענדען יאָהר וועט אין לאָנדאָן זיך צונויפקומען די ים־קאָנפערענץ, אין וועלכער ס'וועלען אַנטיילנעהמען די וואָס האָבען אונטערגעשריבען דעם וואַשינגטאָנער און לאָנדאָנער טראַקטאַטען און נעמליך: ענגלאַנד, אַמעריקאַ, יאפּאַן, פראַנקרייך און איטאַליען, די דאַטע פון דער קאָנפערענץ איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

שרעקליכער שטורם-ווינד אין איטאַליען

נעאַפּאָל, 22 (ספּ. טעל.)

אַ געוואַלדיגער אָרקאַן האָט פערניכטעט 80 הייזער אין דער שטאָט טראַפּאני. ס'זיינען נאָך נישט פערהאַן קיין ידיעות וועגען דער צאָהל פון מענשליכע קרבנות. די מאַטעריעלע שאָדענס זענען גרויס.

ארגענטינא אין האגער טריבונאל

לאָנדאָן, 22 (ספּ. טעל.)

די אַרגענטינישע רעגירונג האָט בעשלאָסען צו צוטרעטען צום האַגער טריבונאַל, דער בעשלוס דאַרף נאָך בעשטעטיגט ווערען מצד דעם קאָנגרעס.

איינשטעלען גוטע בעציהונגען צווישען יודען און אראבער

רעדע פון קאלאניען-מיניסטער מאקדאנאלד

לאָנדאָן, 22 (יט"א טעלעגראַפיש)

נעכטען אָוו. איז אין אנגלאָ-פּאַלעסטיין־קלוב אונטערן פאָרזיץ פון דזשעמס ראָטשילד געגעבען געוואָרען אַנ'אויפנאַהמע פאַר'ן קאָלאָניען־מיניסטער מאַקדאָנאַלד, נאָך די בעגריסונגען, האָט דער קאָלאָניען־מיניסטער געהאַלטען אַ גרויסע רעדע וועגן דער אַלגעמיינער פּאָליטישער לאַגע אין ארץ־ישראל, אין וועלכער ער האָט אונטערגעשטראָכען די נויטווענדיגקייט איינצושטעלען גוטע בעציהונגען צווישען יודען און אַראַבער, צו שאַפען א באָדען פאַר צוזאַמענאַרבייט. ס'איז דאָ גענוג לאַנד, האָט דער מיניסטער געזאָגט — פאַר יודען און פאַר די אַראַבער. רעדענדיג וועגען דער איטאַליעניש־אַביסינישער מלחמה, האָט מיניסטער מאַקדאָנאַלד ערקלעהרט, אַז ארץ־ישראל דראָהט נישט קיין געפאַהר.

רעדעס האָבען אויך געהאַלטען דער הויך־קאָמיסאַר וואוקאָפ, פּרעז. ווייצמאַן, רב הכולל ד"ר הערץ א. אַנד.

יאפאן דראהט רוסלאנד מיט מלחמה

אויב די סאוויעטען וועלען זיך אריינמישען אין מאנגאליש-מאנדזשורישען קאנפליקט

פּאַריז, 22 (ספּ. טעל.)

די האַוואַס־אַגענטור מעלדעט פון טאָקיאָ, אַז דער פאָרשטעהער פון יאַפּאַנישען קריגס־מיניסטעריום האָט ערקלעהרט פאָלגענדעס: מיר וועלען אָנווענדען פּראַקטישע שריט אויב די מאנגאָלישע סאָוויעט־רעפּובליק וועט בעדראָהען אונטער דער ווירקונג פון די סאָוויעטען, מאַנדזשוריען אָדער צפון־כינא, וועלכע מיר וועלען פערטיידיגען ווי אַמענערגישסטען, מיר וועלען זיך אפילו נישט אָפּשטעלען פאַר אַ מלחמה מיט סאָוויעט־רוסלאַנד, מיר זענען אָבער איבערצייגט, אַז די סאָוויעטען וועלען נישט אינטערווענירען אין קאָנפליקט וועלכער וועט זיך בעגרעניצען צו מאַנדזשוריען און מאָנגאָליען.

דערווייל איז נישט פערהאַן קיין שום סיבה, וועלכע זאָל בערעכטיגען דעם אויסברוך פון אַ קאָנפליקט, דער קלענסטער אינצידענט קען איהם אָבער פּראָוואָצירען.

גריכישע ארמעע פאדערט, אז דער קעניג זאל צוריק איבערנעהמען דעם טראן

אַטען, 22 (ספּ. טעל.)

די אַטענער צייטונגען טיילען מיט, אַז דער גריכישער קריגס־מיניסטער גענ. פּאַפּאַגאָס, האָט אַרויסגעשיקט קיין לאָנדאָן צום גריכישען קעניג געאָרג אַ טעלעגראַם, אַז די גאַנצע אַרמעע ערוואַרט דעם צוריקקעהר פון קעניג אויפ'ן טראָן.

דער קעניג האָט קורץ געענטפערט, אז ער דאַנקט דער אַרמעע, וועגען זיין צוריקקעהר קיין גריכענלאַנד האָט ער גאָרנישט געענטפערט.

דעם 26 ד. ח. וועט די גריכישע אַרמעע אָפּגעבען אַ שבועה וועגען דער טרייהייט פון דער אַרמעע.

ערמארדעט די פרוי און אליין בעגאנגען זעלבסטמארד

איז דער ירושלים'ער תפיסה

ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין דער ירושלים'ער תּפיסה, איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דורך איבערשניידען דעם האַלז, יעקב ליאַדידזשעמסקי, וועלכער זיצט אין תּפיסה פאַר ערמאָרדען זיין פרוי, און איז דערפאַר פערמשפּט געוואָרען אויף 10 יאָהר תּפיסה.

יוד. דעפוטאט ביים גריכישען קעניג אין לאנדאן

סאַלאָניקי (יט"א) לויט די ידיעות, וואָס זענען ערהאַלטען געוואָרען פון לאָנדאָן, האָט דער געוו. גריכישער קעניג געאָרג דער צווייטער, וועלכער זאָל אין קורצען צוריק איבערנעהמען די מאַכט אין גריכענלאַנד, אויפגענומען צוויי מאָל דעם יודישען דעפוטאַט פון גריכישען פּאַרלאַמענט פּעפּאַ מאַללאַה, וועלכער בעטייליגט זיך אין דער פּאַרלאַמענטאַרישער ווירטשאַפטליכער קאָנפערענץ אין לאָנדאָן. דעפ. מאַללאַה איז שוין זייט פיל יאָהרען אַנ'אַנהענגער פון מאָנאַרכיסטישען רעזשים אין גריכענלאַנד.

נייע יודישע קאלאניע

איז פייערליך געעפענט געווארען

ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראַפיש)

נעכטען איז פייערליך געעפענט געוואָרען אַ נייע יודישע קאָלאָניע אין שכונות פון פּתח־תקוה.

„אליאנס איזראעליט" פראטעסטירט

געגען די נירענבערגער געזעצע

פּאַריז, (יט"א) דער צענטראַל־קאָמיטעט פון דער „אַליאַנס איזראַעליט אוניווערסעל" (כל ישראל חברים) האָט אָנגענומען אַ שאַרפע רעזאָלוציע געגען די נירענבערגער געטאָ־געזעצע. די רעזאָלוציע בעטאָנט, אַז די נירענבערגער געזעצען פיהרען צו מיטלען, וואָס פערמשפּט'ן אַ האַלב מיליאָן נפשות אויף אונטערגאַנג.

דער ערשטער שניי

לאָנדאָן, 22 (ספּ. טעל.)

אין גאַנץ ענגלאַנד און אויך אין צפון־אויעלס און שאָטלאַנד הערשען קעלטען. ס'איז אויסגעפאַלען דער ערשטער שניי.

פּאַריז, 22 (ספּ. טעל.)

אין די אַלפּען איז אויסגעפאַלען דער ערשטער שניי.

Dr.
Wołkowyski
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
ספּעצ: פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקה. בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע.
נעמט אָן אין פון 8–11 בייטאָג און 4–9 אָוונט.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציעל-אַרצט פאַר מענער-שוועכע-בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונט.
זונטאָג פון 9–1 פאַרמיטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פּרייזע

אלע ארט גארדינען
און קאַפּען, טיולענע און קאַרעַנקאָווע, ווי אויך אַ גרויסען אויסוואַהל פון טיול און שאַטקע פון מעטער. פערשידענע קאַפּעס פון פּלוש, גאָבעלין, בראָקאַט און זיידענע. צו בעקומען ביי
L. Elbaum, Łódź, Nowomiejska 26
פראָנט 1-טער שטאָק
ס'ווערען אָנגענומען אַלע אַרט בעשטעלונגען פון די נייעסטע פאַסאָנען.

● יודישער מוזיק-פעראיין „הזמיר" ●
מאָנטאָג, דעם 28 ד. ח. 8.30 אָוונט קומט פאָר אין זאַל פילהאַרמאָניע דער ערשטער קאָנצערט פון „הזמיר"
„מול הישימון"
פון א. שלאָנסקי. מוזיק פון י. זאַקס.
ס'בעטייליגען זיך דער כאָר און אָרקעסטער פון „הזמיר", דער לאָדזער פילהאַרמאָנישער אָרקעסטער און די סאָליסטען
מ. קוסעוויצקי, א. עלמאַן, ה. פעפער.
בײַם קלאַוויר: פּ. פּיעטרושקאַ.
בילעטען פון 1—4 זל. צו בעקומען ביי דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

געדענקט ביי שטשעשליווי
צום ווינטער-סעזאָן. אַ גרויסער אויסוואַהל פון אָריגינעלע בילליגער און טאָמאַשאָווער סחורות אויף אנציגער און פּאַלטענס פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאָוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
גערענקט פראָנט II שטאָק.

כ'זוך צו קויפען
אַ נומערוטאָר (פּאַליר-מאַשין) האַנד, אין גוטען צושטאַנד. אָפּערטען אין אַדמיניסטראַציע אונטער „P. W."

ד"ר ל. שיפּמאַן
איז אַרויסגעטרעטען פון דער לעטשניצע בזשעזשינער 11
און נעהמט אָן ביי זיך אינדערהיים
זאַכאָדניאַ 64
פון 4 ביז 7 אָוונט.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אָן פון 4–8 אָוונט.

DR. MED. H. Różaner
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראַנק.
NARUTOWICZA 9, tel. 128-98.
נעמט אָן פון 9–1 פאַרם. און פון 5–

אוירען, נאָז און האַלז קליניק
מיט בעטען פון Dr. Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.) ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9–2 און פון 4–8 אָוונט.

שייטלען
מיט פּאַריזער שריגדען און פערטיגע שייטלען
ביי קערש, סקוואַראָווא 15

דאַנקזאָגונג.
די מתפללים פון דער שוהל „סיני" גלובאָגאַ 62 מיט די גבאים בראש, דאַנקען מיר זעהר דעם געעהרטען חזן
ר' שמחה צוקער
פאַר די גרויסע איבערראַשונגען פון די סוכות'דיגע תפילות מיט זיין גוט כאָר, איבערהויפּט פאַר זיינע שעהנע הקפות אָדורכפיהרען, פאַר וואָס מיר דאַנקען איהם זעהר און ווינשען איהם ווייטערן ערפאָלג.
הגבאים:
ר' מרדכי מאָסטבוים,
ר' וואָלף סוסעס.

פאַר גאָלד, בריליאַנטען, פּערל, בירושטעריע
און לאָמבאַרד-קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
איזידאָר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

ד"ר ס. קאַנטאָר
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען (מענער-שוועכע)
פּיעטריקאָווער 90
טעל. 129-45.
נעמט אָן פון 8–2 נ"מ און פון 6–9 אָוו.

Dr. med. W. Lubraniecki
ספּעציאַליסט פאַר אינערליכע קראַנקהייטען
וואוינט יעצט אויף אַלעי 1-טען מאַי
Aleja 1 maja 15
tel. 108-65.

Dr. med. W. Łaski
ספּעציעל אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
נעמט אָן נאָר 2 שעה פון 11 ביז 1 בייטאָג
אויף גייערס מאַרק 3/4
Piac Reymonta 3/4.

Dr. Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען, הערץ און סקלעראָז-קראַנקהייטען
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9–10 פריה, 3–5, 8–9 אָוו.

Laboratorjum analiz lekarskich „SANITAS"
Wólczańska 41, tel. 232-94
פיהרט אויס אַלע אַרט אַנאַליזען פון בלוט, אורין, פלעגמע א. אַ.
טויפן טעלעפאָנישען פערלאַנג שיקט מיר נאָך מאַטעריאַל און שיקען אָפּ די אַנאַליזען.

Dr. med. H. HAMMER
ספּעציאַליסט פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
וואוינט יעצט
11 listopada 32 (róg Gdańskiej)
Telef. 128-39 טעלעפ.
נעמט אָן פון 3 ביז 7 אָוונט.

Dr. med. Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
6. שערפּיעג 37 (בענעדיקטאַ)
נעהמט אָן פון 5–7 נאָכמ.

Dr. med. M. JAKUBOWICZ
צוריקגעקעהרט
פּאָלודניאָוואַ 9, טעל. 109-71
נעמט אָן פון 10—12 און פון 4—6 אָוונט

LEKARZ DENTYSTA St. GELBERG
צוריקגעקעהרט
זאַוואַדזקאַ 14, טעל. 108-33
נעמט אָן פון 10–2 און פון 4–7 אָוונט

Dr. J. Lubicz
כירורג און אָרטאָפּעד
צוריקגעקעהרט
9 פּאָלודניאָוואַ 9
טעל. 183-17.

גרויסע איטאַליענישע אָפענסיווע
פערביטערטע שלאַכטען וועגען יעדען שפּאַן ערד

לאָנדאָן, 22 (ספּ. טעל.)
די היינטיגע לאָנדאָנער פּרעסע איז פול מיט בע־[...]טען פון זייערע קאָרעספּאָנדענטען וועגען דעם [...]טיגען אומגערעכטען אָנגריף פון גענ. גראַציאַני [...]יפ'ן דרום־פראָנט.

צוליב די גוס־רעגענס אין אָגאַדען איז די אַבי־[...]ניער גאָרנישט איינגעפאַלען, אַז אויף אַזאַ שלעכט [...]טער זאָלען די איטאַליענער זיך דעציידירען אויף [...]'אָנגריף, מ'האָט געוואוסט, אַז אויף דעם אָרט [...]לען צו דער אַקציע קודם כל בענוצט ווערען טאַנ[...]ן און מאָטאָריזירטע אָפּטיילונגען, וועלכע קענען [...]ער נישט זיין טעטיג אויף די גליטשיגע וועגען.

בעת דעם געוואַלדיגען רעגען האָבען זיך איבער [...]אַבּיסינישע פּאָזיציעס בעוויזען עטליכע צענד[...] שווערע עראָפּלאַנען, וועלכע האָבען בעשיט [...] פּאָזיציעס מיט באָמבעס. צווישען די אַבּיסיניער [...]ז ענטשטאַנען אַ פּאַניק.

דער הויפּט־ציל פון איטאַליענישען אָנגריף איז [...]וען די פערפעסטיגטע שטאָט דאַגאַרעהאַ נעבען [...]יך טעבעלי.

איבער דאַגאַרעהאַ זענען געפלויגען 10 באָמ־[...]ן־עראָפּלאַנען, ווען ס'האָבען אויפגעריסען די [...]ישטע באָמבעס און די הילצערנע באַטעס האָבען [...]געהויבען צו ברענען, האָבען די אַבּיסיניער אָנגע־[...]יבען צו אַנטלויפען. מיט אַ צייט שפּעטער האָט [...] איינגענומען די פּאַניק צו בערוהיגען. 5 אי־[...]אַליענישע עראָפּלאַנען זענען געטראָפען געוואָרען [...]ך קוילען און האָבען זיך געמוזט צוריקציהען. איבריגע 5 האָבען אָבער ווייטער באָמבאַרדירט.

באַלד נאָך דעם דאָזיגען לופט־אָנגריף האָט אָנ־[...]ריפען דאָס שווערע מיליטער אין דער איטאַליע־[...]שער אַרמעע. קיין ווייס מיליטער האָט אין דעם [...]גריף אינגאַנצען נישט גענומען קיין אָנטייל, ווייל [...] איז ערשעפּט דורך די שווערע בעדינגונגען און [...]אַנקהייטען.

אויף די חורבות פון דעם באָמבאַרדירטען דאַגאַ[...]הא האָט זיך צופלאַקערט אַ פערביסענער קאַמף [...]ן שווארצע געגען שווארצע. ס'איז געקומען צו אַ [...]אַמף אויף מעסערס און אפילו אויף פויסטען. עס [...]אָט זיך אָנגעהויבען אַנ'אמת'ע שחיטה. מ'האָט [...]פילו נישט אַדורכגעלאָזען קיין פערוואונדעטען, [...]ערשלאָגענדיג זיי צום טויט.

4 שעה האָט געדויערט דער ביישפּילאָזער מאָרד. [...]נדליך זענען די אַבּיסיניער אַרויסגעשטופּט געוואָ־[...]ען פון זייערע פּאָזיציעס און האָבען זיך צוריק־[...]עצויגען, ווענען נאָכיאָגען זיי, האָט נישט געקענט [...]יין קיין רייד.

דאַגאַרעהאַ איז פערנומען געוואָרען דורך די אי־טאַליענער. דער אַבּיסינישער פראָנט איז אָבער נישט איבערגעריסען געוואָרען.

אין דער זעלבער צייט האָבען די שווארצע און איטאַליענישען מיליטער אָנגעהויבען צו באָמבאַר־דירען דעם אַבּיסינישען פאָרט בורדאָדי. עס האָט צוגעהאָלפען די איטאַליענישע אַרטילעריע. די אַבּי־סיניער האָבען זיך געמוזט צוריקציהען.

לויט די ידיעות פון אַסמאַראַ זענען די איטאַליע־נישע פערלוסטען נישט קיין בעדייטענדע, דאַגעגען זאָלען די אַבּיסיניער האָבען פערלוירען ביי דאַגאַ־רעהאַ און בורדאָדי 1500 מענשען. אין איטאַליעני־שע הענד זענען אַריינגעפאַלען פיל געפאַנגענע, האר מאַטען, לאַסט־אויטאָס א. אַז. וו.

פּאַריז, 22 (ספּ. טעל.)

די אָפענסיווע פון גענעראַל גראַציאַני ענטוױ־קעלט זיך ווייטער. אין די מיליטערישע קרייזען הערשט די איבערציינונג, אַז דער שטאַב פון דער דרום־אַרמעע וועט, טראָץ אַלע שוועריגקייטען, ווע־לען פערנעהמען האַראַר, אַרויסשטויסען דעם שונא פון דאָזיגען וויכטיגען סטראַטעגישען פּונקט און צוגעהן צו דער באַהן־ליניע דזשיבוטי — אַדיס־אַבעבאַ. דער פיהרער פון דער אַבּיסינישער אַרמעע גענ. נאַשיבו שיקט קיין אַדיס־אַבעבאַ פּסדרדיגע מעלדונגען וועגען דער שווערער סיטואַציע אין אָגאַ־דען, בעטענדיג דעם קייזער שנעל צוצושיקען הילף.

היינט אונדערפריה האָט זיך איינגעגעבען די איטאַליענער צו רוקען זיך פאָראויס אין דער געגענד אואַל־אואַל.

פון אַדיס־אַבעבאַ זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען אויפ'ן פראָנט אַלע רעזערווען, אָבער שוין איז די שטאָט פול געוואָרען מיט מאַסען ווילדע זעלנער, וועלכע קומען פון די ווילדע געגענדען. די דאָזיגע קריגער ווערען באַלד בעקליידעט און בעוואָפענט און ווערען געשיקט אין די לאַגערן, וואו זיי ווערען אויס געבילדעט.

די ערשטע ליניעס פון די פערטיידיגער אין אָגאַ־דען בעשטעהן פון האַלב־ווילדע מענשען, וועלכע האָבען פּרימיטיווע געוועהר. אַזוי, אַז די איטאַליעני־שע אָפענסיווע וועט דאָ נישט אָנטרעפען אויף קיין שוועריגקייטען. די אַבּיסינישע אָפּטיילונגען זענען נאָר געפערליך ביי פּלוצלינגע אָנפאַלען ביינאַכט, אין אָפענעם קאַמף זענען זיי נישט קיין געפערלי־כער געגנער פאַר דער מאָדערנער איטאַליענישער אַרמעע.

רוים, 22 (ספּ. טעל.)

נאָכ'ן פערפעסטיגען דאַגאַרעהאַ פערפעסטיגען די אי־טאַליענער זייערע פּאָזיציעס. די איטאַליענישע אָפּטיי־לונגען שטויסען אַרוים די רעשטלעך פונם אַבּיסינישען מיליטער פון די פערנומענע געגענדען. די איטאַליע־נער האָבען פערנומען דעם באַרג גראַרעאַ. די אי־טאַליענישע אָפענסיווע וועט פאָרטגעזעצט ווערען מיט גרויס ענערגיע, די איטאַליענער ווילען פערנעה־מען זאַכאַהאַר, אַ וויכטיגען סטראַטעגישען פּונקט, וועלכער ליגט אויפ'ן וועג קיין האַראַר.

פּאַריז, 22 (ספּ. טעל.)

רייטער אַגענטור מעלדעט פון פּאָרט־סאַאיד, אַז דורכ'ן סועץ־קאַנאַל איז אַדורכגעשוואומען קיין אייראָפּאַ אַנ'איטאַליענישע שיף „קאַליפאָרניאַ“ האָ־בענדיג אויף זיך 686 קראַנקע אַרבייטער, וועלכע מ'האָט געבּרענגט פון אַבּיסיניען.

נישט נור
סראַנקע — נור אויך פאַר גע־זונדע דינען די אויסגעצייכנטע

די דיפּלאָמאַטישע שלום-אַקציע
מוסאָליני'ס בעדינגונגען און ענגלאַנדס ענטפער

פּאַריז, 22 (ספּ. טעל.)

די אויפמערקזאַמקייט פון דער עפענטליכער מיינונג איז איצט געווענדעט אויף די קלאַנגען וועגען דער מעגליכקייט איבערצורייסען די מלחמה. די דאָזיגע מעגליכקייט איז איצט דער אָביעקט פון די דיפּלאָמאַטישע געשפּרעכען אין די הויפּטשטעט פון דריי מלוכות.

אין פראַנקרייך וואָלט מען זעהר גערן גע־זעהען אַזאַ מעגליכקייט, ווייל דאָס וואָלט ערלויבט דער פראַנצויזישער רעגירונג אויסצומיידען דעם ענטפער: ענגלאַנד אָדער איטאַליען און די נויט־ווענדיגקייט זיך אַרויסצוזאָגען פאַר ענגלאַנד גע־גען איטאַליען. לאַוואַל בעמיהט זיך דעריבער זעהר ענערגיש, אויסנוצענדיג די צעהן־טאָגעדיגע פּראָלאָנגאַציע פון די סאַנקציעס אויף אונטערצו־נעהמען נייע פּערמיטלונגס־פּרובען. די ידיעות, וועל־כע קומען אָבער פון רוים און לאָנדאָן ווייזען נישט אָן דערויף, אַז די שלום־פּרובען זאָלען איצט קענען האָבען שאַנסען אויף ערפאָלג.

די ענגליש־איטאַליענישע אונטערהאַנדלונגען, וועלכע קומען איצט פאָר אין רוים זענען נאָך נישט נוגע דעם עצם קאָנפליקט, נאָר קלאָהר צו מאַכען די ענגליש — איטאַליענישע בעציהונגען. ס'איז נאָך נישט בעשטימט געוואָרען וויפיל ענגלישע שיפען ס'זאָלען צוריקגעצויגען ווערען פון מיטעל לענדישען ים און אויף וויפיל ס'וועלען פערקלע־נערט ווערען די איטאַליענישע בעוואָפענטע כוחות אין לוביען.

מוסאָליני הויבט דערווייל אָן צו פּרעציזירען זיינע פאָדערונגען. זיין פּלאַן, וועלכער וועט זעהר שיינליך אונטערשטיצט ווערען דורך לאַוואַלן איז דער, אַז די צענטראַלע אַבּיסינישע פּראָווינצען זאָלען בלייבען אונטער דעם שוץ פון דער פעלקער־ליגע און די פּראָווינצער טיגרע, אָגאַדען, האַראַר, אַוסאַ זאָלען אין וועלכער ס'איז פאָרם איבערגעהען אונטער דער הערשונג אָדער מאַנדאַט פון אי־טאַליען.

די איצטיגע אָפענסיווע פון גענ. גראַציאַני אויפ'ן דרום־פראָנט צילט צו פערנעהמען די פּראָ־ווינצען האַראַר און אָגאַדען, וואָס וואָלט געווען גינסטיג פאַר די איטאַליענער ביי די שלום־אונ־טערהאַנדלונגען וואָלט געווען דאָס אָפּשטעלען זיך אויף די איינגענומענע פּאָזיציעס.

דערווייל לאָזט זיך נישט פעסטשטעלען צי ענגלאַנד וועט מסכים זיין צו אונטערהאַנדלען אויף די דאָזיגע בעדינגונגען, די „האַוואַס“־אַגענ־טור מעלדעט פון לאָנדאָן, אַז די ענגלישע פּאָליטישע קרייזען רוקען אַרויס צוויי בעדינגונגען צו די שלום־פּראָיעקטען; די הסכמה פון נעגוס און אַ סאַטיספאַקציע פאַר דער פעלקער־ליגע.

פון אַדיס־אַבעבאַ ווידער מעלדעט מען, אַז אין געגענזאַץ צו די איטאַליענישע ידיעות וועגען די שלום־טענדענצען פון נעגוס, ווייל דער אַבּיסיני־שער קייזער בכלל נישט הערען וועגען קיין אונ־טערהאַנדלונגען, כל זמן דאָס איטאַליענישע מילי־טער געפינט זיך אויף דער אַבּיסינישער טערי־טאָריע.

וואָס שייך דער פעלקער־ליגע וואָלט איהר שווער אָנגעקומען צו אַנערקענען פאַר איטאַליען טעריטאָריעס, וועלכע זענען פערכאַפּט געוואָרען דורך פערגוואַלדיגען דעם פעלקער־ליגע־פּאַקט.

מ'הערט אָבער, אַז איטאַליען איז גרייט אַראָפּ־צולאָזען פון איהרע בעדינגונגען.

רוים, 22 (ספּ. טעל.)

די דיפּלאָמאַטישע געשפּרעכען וועגען איטאַ־ליעניש־אַבּיסינישען קאָנפליקט זענען נעכטען ווייטער געפיהרט געוואָרען אין רוים בעת דער בע־געגעניש פון ענגלישען אַמבאַסאַדאָר דרומאַן מיט'ן וויצע אויסערן־מיניסטער סוביטש.

דאָס לעבען אין וואַרשע
(טעלעפאָנישע ידיעות פון דער הויפּט־שטאָט)

פּאָליטישע נייעס.

ווי מיר דערוויסען זיך וועט דער נייער יוגאָסלאַ־[...]ישער געזאַנדטער ה' פּרוויסלאַוו גריסאָגאָנאַ אויפ־[...]גענומען ווערען דורכ'ן מלוכה־פּרעזידענט אין [...]לאָס דעם 24 ד. ח. האַלב 1 אַ זייגער בייטאָג.

נאָך דער אויפנאַהמע וועט גריסאָגאָנאַ בעלעגען [...]קראַנץ אויפ'ן קבר פון אומבעקאַנטען זעלנער.

* * *

דער געזונדצושטאַנד פון מיניסטער בעק האָט [...]יך אויף אַזוי פיל פערבעסערט, אַז ער טרעט שוין [...]י טעג צו צו נאָרמאַלער אַרבייט.

לוסטראַציע פון די ביכער פון די יודי־שען האַנדווערקער - צעך.

לויט אַ פעראָרדנונג פון דער אויפזיכטס־מאַכט איז בעשטימט געוואָרען אַלס קוראַטאָר פון יודישען [...]צבים־צעך (זאַמענהאָף 9) ה' סאַלינאַ. דער קוראַ־טאָר האָט אַדורכגעפיהרט אַ לוסטראַציע פון די בי־[...]כער פון דעם צעך און פעסטגעשטעלט אַ רייה אויס־[...]גאַבען, וואָס זענען נישט בערעכטיגט לויט די פאָר־שריפטען פון צעך. אַלס רעזולטאַט פון דער לוס־טראַציע זאָלען די געוועזענע מיטגלידער פון דער פערוואַלטונג פון צעך דעקען די נישט בערעכטיגטע אויסגאַבען.

פערהתמעט אַ געהיים שעכט-הויז.

אויף מוראַנאָווסקאַ 17 אין דער סוטערינע, וועל־[...]כע עס האָט בעוואוינט אַ געוויסער חיים האָכבערג, איז ענטדעקט געוואָרען נאָך אַ וועטערינאַרער קאָנ־טראָלע פון דער סטאַראָסטווע אַ געהיימע עופות־שחיטה.

די פּאָסט-קיאָסקען אויף די גאַסען וועלען ווינטער-צייט געשלאָסען ווערען.

די פּאָסט און טעלעגראַפישע קיאָסקען, וועלכע זענען היי־יאָהר אַרויסגעשטעלט געוואָרען אין די גאַסען אין וואַרשע און אויף דער פּראָווינץ זענען אויסגערעכענט געוואָרען הויפּטזעכליך אויפ'ן פער־קויף פון פּאָסט־מאַרקעס און אָנצונעהמען זענדונ־גען אין דער זומער־צייט.

אין דער צווייטער העלפט פון נאָוועמבער מיטן אָנהויב פון די קעלטען, זאָלען די קיאָסקען געשלאָ־סען ווערען.

זאַפּאַלקעס וועלען נישט ביליגער ווערען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די אַרויסגערוקטע פאָ־דערונגען דורך די ווירטשאַפטליכע ספערען וועגען פּרוצירען די פּרייזען פון זאַפּאַלקעס איז בעקאַנט געוואָרען, אַז דער ענין איז איצט אינגאַנצען נישט אַקטועל.

די פּוילישע זאַפּאַלקעס זענען נישט טייערער, ווי די זאַפּאַלקעס אין אַנדערע לענדער. עס איז אינטע־רעסאַנט, אַז עס איז נאָרנישט פאַרהאַן קיין שמוגעל פון פרעמדע זאַפּאַלקעס קיין פּוילען.

טראַגישער טויט פון אַ פּאַסאַזשיר אָהן אַ בילעט.

אין צוג, וואָס איז געגאַנגען פון אָטוואָצק האָט דער קאָנדוקטאָר אָנגעטראָפען אויף אַ פּאַסאַזשיר אָהן אַ בילעט. דער פּאַסאַזשיר האָט זיך געלאָזט אַנטלויפען און דער קאָנדוקטאָר נאָך איהם. אין גייענג דורך די וואַגאָנען איז דער פּאַסאַזשיר אַריינ־געפאַלען צווישען די רעדער פון צוג און איבערגע־פאָהרען געוואָרען. פון אונטער די רעדער האָט מען אַרויסגעצויגען דעם טויטען קערפּער, ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, פון 39־יעהריגען איינוואוינער פון אָטוואָצק — פּאַוועל ראַטשיאָנעוויטש.

ווען אַנ'אַרבייטער קען בעזייטיגט ווע־רען פון פּאָסטען, אַז ער וויל נישט אַרבייטען קיין איבערשטונדען פּסק־דין פון העכסטען געריכט.

אין ציוויל־קאַמער פון העכסטען געריכט איז בע־האַנדעלט געוואָרען אַ פּרינציפּיעלער ענין ווען אַנ'־אַרבייטס־געבער האָט אָפּגעזאָגט פון פּאָסטען אַנ'־אָנגעשטעלטען, ווייל ער האָט זיך אָפּגעזאָגט צו אַר־בייטען איבערשעה'ן.

דאָס העכסטע געריכט האָט גע'פּסקנט, אַז אויב דאָס נישט אַרבייטען די איבערשעה'ן קאָן ברענגען אַ צו גרויסען שאָדען, די אַרבייטסגעבער, איז כאָטש דער אַרבייטער איז נישט מחויב צו אַרבייטען אי־בערשעה'ן, קאָן אָבער דער בעל־הבית האָבען דאָס רעכט נאָכדעם אָנגעשטעלטען פונם פּאָסטען צו בעזייטיגען.

אַנאָנימען געגען דעם וויצע - פּרעזעס פון האַנדווערקער-קאַמער

דער בעשולדיגטער איז רעהאַבילי־טירט.

אין דעם פעראיין פון האַנדווערקער - קאַמער זענען אָנגעקומען עפּעס אַנאָנימע בריף, וואָס האָבען פאָרגעוואָרפען פערשידענע מיספּברויכען דעם וויצע־פּרעזעס ישראל נאַלצער, וועלכער האָט לעצטענס קאַנדידירט ביי די וואַהלען אין סיים. מיט די דאָזיגע אַנאָנימען האָט זיך פערנומען אַ ספּעציעלער עהרען־געריכט, וועלכער האָט פעסטגעשטעלט, אַז די פאָרוואורפען האָבען קיין גרונד נישט. צוליב דעם איז נאַלצער אינגאַנצען רעהאַבּיליטירט גע־וואָרען.

ענטשעדיגונג פאַר די געליטענע פון דער נאַצי־איבערקעהרעניש

מ'דאַרף זיך ווענדען דערוועגען ביז סוף אָקטאָבער

אין פעברואַר ד. י. איז ערשינען אַ פעראָרדנונג וועגען די מעגליכקייט פון בעקומען ענטשעדיגונג פאַר די וואָס האָבען געליטען פון דער נאַצי־איבער־קעהרעניש אין דייטשלאַנד.

איצט דערוואוסט זיך ימ"א, אַז דער לעצטער טערמין אַריינצוטראָגען פאָדערונגען וועגען ענט־שעדיגונג, איז איבערגערוקט געוואָרען אויפ'ן 31. אָקטאָבער.

צו דער אויפמערקזאַמקייט פון יודי־שע לערן־יונגלעך און נישט־דיפּלאָ־מירטע געזעלען.

דער פעראייניגטער קאָמיטעט פאַר די ענינים פון יודישער מלאכה מאַכט נאָכאַמאָל אויפמערקזאַם אַלע יודישע לערן־יונגלעך און נישט־דיפּלאָמירטע געזעלען, אַז דעם 31־טען דעצעמבער ה. י. ענדיגט זיך דער לעצטער טערמין, אין וועלכע מען קען גע־ניסען פון הנחה־עקזאַמענס פאַר געזעלען. ביז דעם דאָזיגען טערמין קענען זיך מעלדען וועגען בעלענגען די פערלייכטערטע געזעלען־עקזאַמענס אויך יענע לערן־יונגלעך, וועלכע האָבען צוליב פערשידענע סי־בות, נישט געקענט בעזוכען קיין פאַך־שולע, לויט ווי עס פאָדערט דאָס אינדוסטריע־געזעץ. עס איז דע־ריבער קלאָר, אַז אַלע יודישע לערן־יונגלעך, וואָס זענען דערצו בערעכטיגט, דאַרפען אויסנוצען דעם טערמין פון פערלייכטערטע געזעלען־עקזאַמענס, כדי זיי זאָלען אין דער צוקונפט קענען ווערען זעלבסטשטענדיג אויף אַ לעגאַלען אופן.

היות ווידאָס צוטרעטען צו די הנחה־עקזאַמענס איז פערבונדען מיט אַ רייה פאָרמאַליטעטען דאַר־פען אַלע פעראינטערעסירטע לערן־יונגלעך תיכף צוטרעטען די דאָזיגע פאָרמאַליטעטען צו ערלעדיגען, כדי נישט צו פערשפּעטיגען דעם טערמין.

גענויע אינפאָרמאַציעס וועגען די אַלע ענינים ערטיילט אומזיסט דאָס ביוראָ פונם פעראייניגטען קאָמיטעט פאַר די ענינים פון דער יודישער מלאכה (וואַרשע, קעניג־אַלבערט גאַס 6) (ימ"א)

דער איטאַליעניש=ענגלישער קאָנפליקט
און די האָפנונגען פון דריטען רייך

אין דעם קאָנפליקט אַרום אַביסיניען איז אין די לעצטע טעג אַריינגעטרעטען אַ געוויסע ענטשפּאַנונג. ענגלאַנד איז געגאַנגען אויף דער האַנד פראַנקרייך און האָט, דערמיט וואָס זי איז איינגעגאַנגען אָפּ־צולעגען דאָס אָנווענדען די סאַנקציעס געגען איטאַ־ליען אויף צעהן טאָג. געגעבען איהר די מעגליכקייט צו מאַכען דעם „לעצטען פּרוב" צו ליקווידירען דעם סכסוך, צווישען ענגלאַנד און איטאַליען. זאָל זיך מוסאָליני אָבער אויך ווייטער איינעקשנען און נישט וועלען געהען אויף קאָמפּראָמיסען דאַן איז די לאַגע קלאָר: פראַנקרייך וועט נישט האָבען קיין אַנדערען אויסוועג ווי מיטצומאַכען די ענגלישע פּאָליטיק וועלכע איז ווי מיר ווייסען, ווען עס ריהרט אָן אין די אינטערעסען פון דער בריטישער אימפּעריע אַ ריקזיכטסלאָזע, שוין איצט ווייזט מען אָן אין פראַנק־רייך, אַז די אינטערנאַציאָנאַלע לאַגע האָט איצט אַ סך ענהליכעס צו דער לאַגע אין די צייטען פון נאַ־פּאָלעאָן. אויך דאַן האָט ענגלאַנד געוואָלט אויך צו־ברעכען נאַפּאָלעאָנען נאָר דערפאַר, וואָס זיין טעטיג־קייט האָט בעדראָהט די ענגלישע אינטערעסען. איצט הזרט זיך די געשיכטע איבער מיט מוסאָליני. וואָס האָט זיך געשטעלט דעם ציל צו שאַפען אין אַפרי־קאַ, אין שכנות מיט די ענגלישע בעזיצונגען אַ גרויסע רוימישע אימפּעריע, די ענטשטעהונג פון אַזאַ אימפּעריע וואָלט אָבער בעדייט נישט נאָר אַ דראָהונג פאַר די ענגלישע בעזיצונגען אין אַפריקאַ, נאָר זי וואָלט אויך געווען אַ סכנה פאַר דעם ענגלישען ים־וועג קיין אינדיען און אויסטראַליען. און דעריבער איז פערשטענדליך די פערביסענקייט מיט וועלכער ענגלאַנד שטעלט זיך אַקעגען די איטאַליענישע פּלע־נער, און ווי עס ווייזט אָן אַ טייל אין דער פראַנצוי־זישער פרעסע, וועט ענגלאַנד נישט רוהען ביז זי וועט נישט צוברעכען דעם טרייבענדיגען גייסט פון די דאָ־זיגע פּלענער, דעם דיקטאַטאָר מוסאָליני.

די אַנאַלאָגיע מיט נאַפּאָלעאָנס צייטען איז אָבער אין דעם פאַל נישט קיין ריכטיגע. די לאַגע איז היינט אַנ'אַנדערע. די סכנה דראָהט היינט פון אַנ־דערער זייט. אין צענטער פון אייראָפּע געפינט זיך דער אייגענטליכער שונא פון וועלט־שלום, דאָס נאַצי ־ דייטשלאַנד, וואָס אין דער גאַנצער צייט פון אַביסיניש ־ איטאַליענישען קריג האַלט עס אין איין פערזיכערען אין איהר נייטראַליטעט, קוקט נאָר אויס אויף דער געלעגענהייט. זי קען זיך גאָרנישט דער־וואַרטען אויף דעם מאָמענט ווען די מערב־ אייראָפּעאישע מלוכות וועלען זיך צווישען זיך צורייסען און זי וועט צוטרעטען אויסצופירען איהרע פּלענער, מען איז זיך וועגען דעם פאַקט זעהר גוט בעוואוסט, קודם כל אין די לענדער וואָס זענען אַממייסטען בע אונרוהיגט פון דער נאַציאָנאַל סאָציאַליסטישער גע־פאַהר, און נעמליך אין פראַנקרייך, און ראַטען־פער־באַנד.

וועגען דייטשלאַנדס שטעלונג אין אַביסינישען קאָנפליקט שרייבט למשל „ליבערטע" אַז די קאָנסע קווענצען פון דער מלחמה אין אַפריקאַ זענען קודם כל לטובת דייטשלאַנד. די צייטונג שרייבט:

„די פּערספּעקטיווען פון די זעהר נאָהענטע וואָה־לען אין ענגלאַנד ברענגען אַריין אַ עלעמענט פון אונ־זיכערקייט אין דער וועלט. קיינער למשל קען נישט פאָראויסזעהען ווי אַזוי עס וועט אין אַ חודש אַרום אויסזעהען די פּאַרלאַמענטס מעהרהייט אין ענגלאַנד. עס איז נאָר פאַראַן איין איינציגע געוויסהייט וואָס די פראַנצויזען ווי אויך די גאַנצע איבעריגע וועלט וועט טון גוט אויב זיי וועלען זיך דאָס נעהמען אין זכרון: וואָס עס זאָל נישט געשעהען, היטלער בלייבט דער העלד פון דייטשלאַנד. אין דעם אויגענ־בליקליכען תוהו ובוהו פערגעסט מען אַלץ מעהר אין היטלערן. צו זיינע דראָהונגען געגען מעמעל און געגען דעם סטאַטוס־קוואָ אין אייראָפּע בלייבט די וועלט גלייכגילטיג. זיינע בעוואָפנונגען אויף דער יבשה, ים און לופט קומען פאַר אונבעמערקטער־הייט. זיין שטילקייט אין דעם איצטיגען דיפּלאָמאַטי־שען קריזיס איז שוין אַליין געגוג אונז צו בעאונ־רוהיגען, אייראָפּע געפינט זיך צווישען מלחמה און שלום און דאָס צוליב אַ קאָלאָניאַל מחלוקה בעת די גרויסע און איינציגע סכנה ווערט שלעכט פערשטאַ־נען. דייטשלאַנד טראַכט אַז אַלץ וואָס עס געשעהט נאָר איז פאַר איהר טובה, עס קוקט זיך צו ווי די גרויסע מלוכות, די שיצער פון שלום ווענדען זיך איינער געגען דער צווייטער. עס קוקט זיך צו דעם צוריסענעם פראַנקרייך, וואָס איז צוליב דער סאַנק־ציע פראַגע געקומען כמעט צום ראַנד פון בירגער־קריג. עס זעהט ווי ענגלאַנדס שנאה צו דער איטאַליע־נישער קאָלאָניאַל פּאָליטיק אין אַפריקאַ וואַקסט פון טאָג צו טאָג. עס זעהט ווי אַלע עקאָנאָמישע און בעסטע מיליטערישע קרעפטען פון איטאַליען ווערען געשטעלט אין קאָן אין דאָזיגען קאָנפליקט. און עס גרייט זיך צו אַ געוויסען טאָג מיט אַ אייזערנער פויסט איינצונעהמען פאַר איהרע וועקסלען".

אויך אין דער מאָסקווער „פּראַוודאַ" האָט קאַרל ראַדעק פערעפענטליכט אַ גרעסערען אַרטיקעל וועגען דייטשלאַנד אין שייכות מיט דער מלחמה אין אַפ־ריקאַ. ראַדעק שרייבט צווישען אַנדערעם: „די גאַנ־צע וועלט איז אָנגעפּיהלט מיטן ליאַרם פון געוועהר כלי פּיהלט אונטערערדישע שטויסען. אין דער לופט שפּירט מען דאָס אָנקומען פון געשיכטליכע שטור־רעמס, אַלע אויגען זענען נישט אַזוי ווייט געווענ־דעט אויף דער איטאַליעניש ־ אַביסינישער מלחמה ווי מעהר אויף דעם ענגליש ־ איטאַליענישען קאָנ־פליקט, וואָס קען זיך פערוואַנדלען אין אַ אַלגעמיי־נעם קאַמף — נאָר דייטשלאַנד אַליין בלייבט אין טיפ סטען שלום, נאָר דייטשלאַנד אַליין „שפּילט קיין שום, אַפילו נישט די קלענסטע ראָלע אין דעם איצ־טיגען גרויסען פּאָליטישען קאָנפליקט"... די דאָזיגע ווערטער שטאַמען נישט פון קיין אַנדערע ווי נאָר פון אַלפרעד ראָזענבערג אַליין און די דייטשע פאַשיסטען האַלטען דעם ראָזיגען שטות פאַר הויכע דיפּלאָמאַ־טיע, און דאָס אַלץ ווערט איבערגעחזרט אויף דעם בעפעהל פון דעם פּראָפּאַגאַנדע מיניסטעריום און דער גאַנצער פאַשיסטישער פרעסע.

די דייטשע פאַשיסטישע פרעסע שאַצט אָפּ זעהר פּעסימיסטיש די אונטערנעהמונג פון איטאַליענישען פאַשיזם. זי דריקט אויס די איבערצייגונג, אַז די איטאַליענישע אַרמעע און אַביסיניען וועט ווערען אַזוי צוריבען דאָס זיי וועלען נישט געניגען צו שפּילען די ראָלע פון אַ אַנטי־דייטשען שומר ביי דער עסטרייכישער גרעניץ. אָבער די דייטשע האָפנונ־גען בעגרעניצען זיך נישט נאָר אויף דער איבער־צייגונג, אַז די אַביסינישע געשעהענישען וועלען מעג־ליך מאַכען צו צוטרעטען צו דער עסטרייכישער פראַ־גע „אויף אַ נייעם אופן". אויב איטאַליען האָט אויס־געוויקעלט די פראַגע פון דער פערטיילונג פון די קאָלאָניעס אין אַפריקאַ, האָט דייטשלאַנד דערויף גע־ענטפערט מיט שטעלען אויף דער טאָג אָרדנונג די פראַגע פון פערטיילונג פון קאָלאָניען בכלל. די קאָ־לאָניאַל פּראָפּאַגאַנדע ווערט אין דייטשלאַנד אין דער לעצטער צייט זעהר פערשטאַרקט. אין משך פון צוויי דריי חדשים זענען אין דייטשלאַנד ערשינען מעהר ווי אַ טוץ ביכער צו רעכטפערטיגען „די היי־ליגסטע דייטשע רעכט צו עקספּלאָאַטירען די קאָלאָ־ניאַל־פעלקער"... איצט געהט עס אין דעם, אַז די הויפּט־זאָרג פון דייטשלאַנד בעשטעהט אין נישט דערלאָזען צו אַ פערפעסטיגונג פון די פראַנצויזיש־ענגלישע בעציהונג. אָט הערט מען שוין וועגען אַ פערשטאַרקטען דייטשען עקספּאָרט קיין איטאַליען, סיי אויף דער יבשה און סיי אויפן ים דורך אַמסטער־דאַם. די דאָזיגע הילף וואָס דייטשלאַנד ערטיילט איטאַליען און וועלכע האָט דעם צוועק צו צווינגען ענגלאַנד צו בעצאָהלען אַ געהעריגען פּרייז איז פאַר איטאַליען נישט דאָס וויכטיגסטע. דאָס וויכטיגסטע איז אַז אַ פערשטאַרקונג פון דרוק אויף איטאַליען וועט ווערען אונמעגליך אין פאַל ווען עס וועט דייטש־לאַנד געלונגען צו סאַבאָטירען דעם פּרוב פון אַ ענד־גילטיגער פראַנצויזיש־ ענגלישער צוזאַמענאַרבייט. דערמיט וואָס די דייטשע דיפּלאָמאַטיע קלאַפּט אַריין אַ קלין צווישען ענגלאַנד און פראַנקרייך און העלפט צו פערוואַנדלען דעם קאָנפליקט אויפן מיטעללענדי־שען ים אין אַ לאַנג דויערענדען קאָנפליקט, האָפט זי צו דערגרייכען מיט ענגלאַנד אַ פּרינציפּעלע פער־שטענדיגונג וועגען דער לאַגע אין אייראָפּע. אין דער אַביסינישער פראַגע „נישט אינטערעסירטע" דייטש־לאַנד פּרובירט דעם איטאַליעניש ־ ענגלישען קאָנ־פליקט אויסצונוצען צום צוועק פון אַ פערשטענדי־גונג מיט ענגלאַנד. וואָס זאָל איהר געבען פּרייז הענט אין אייראָפּע".

ענדעקישע „בעדינגונגען" פון צוזאַמענאַרבייט מיט דער רעגירונג
אַ מיליאָן קינדער אין פּוילען האָבען נישט קיין שולע

„דער טראַגישער ריקצוג אויפן פראָנט פון אַל־געמיינער בילדונג", אונטער דעם קעפּעל האָט דער נעכטיגער „קוריער פּאָראַני" פערעפענטליכט אַ אַר־טיקעל אין וועלכען עס ווערט אַרומגערעדט די אָנגע־ווערטאָגטע פראַגע פון שול־וועזען אין פּוילען. דער אויטאָר ווייזט קודם כל אָן, אַז רעדענדיג וועגען דער ענטוויקלונג פון שול־וועזען אין פּוילען אָנהויבענ־דיג פון יאָהר 1918 דאַרף מען אונטערשיידען צוויי צייט־אָפּשניטען, דער ערשטער פון 1918 ביז 1928 ווען די צאָהל קינדער אין שול עלטער האָט זיך פער־קלענערט (פון אַנ'ערך 5 מיליאָן אין 1921-22 ביז 3,600,000 אין יאָהר 1927-28) די דאָזיגע ערשיי־נונג איז געווען אַ רעזולטאַט פון די קליינע צאָהל געבורטען אין די מלחמה־יאָהרען. אין צווייטען צייט־אָפּשניט הויבט אָן די צאָהל קינדער שטאַרק צו וואַקסען און וועט אין יאָהר 1937-38 דערגריי־כען די צאָהל פון 5 און אַ האַלבען מיליאָן.

די שטאַרקע פערגרעסערונג פון דער צאָהל קינ־דער אין שול עלטער פון צווייטען צייט אָפּשניט האָט געפאָדערט אַ שנעלערען טעמפּאָ אין בויען שולען. פערגרעסערן די לעהרער עטאַטען, דערווייל איז אָבער דאָס בילדונגס מיניסטעריום צוליב דער ווירטשאַפטליכער דעפּרעסיע, וואָס האָט זיך אָנגעהוי־בען, געווען געצוואונגען צו פערקלענערען דעם בו־דזשעט. די ביזאַיצטיגע רעדוקציעס פון בודזשעט פון בילדונגס מיניסטעריום" — שרייבט די צייטונג — „שטעלען אונטער אַ פראַגע־צייכען די ווייטערדיגע ענטוויקלונג פון אונזער שול־וועזען, און בעדראָהען דעם קאַרדינאַלען יסוד פון נייעם שול־וועזען..."

מיר מוזען ענדליך קוקען דעם אמת אין די אוי־גען! נאָך 17 יאָהר פון אונאָפּהענגיגער מלוכה עק־זיסטענץ געהען מיר נישט נאָר נישט פאָראויס אויפן פראָנט פון פאָלקס בילדונג. נאָר מיר געהען צוריק. דעם פאַקט פון דאָזיגען טראַגישען ריקצוג וועלען נישט ענדערען קיין שום פראַזען. קיין שום מעהר אָדער ווייניגער אילוזאָרישע האָפנונגען אַז ווען עס וועלען זיך ענדערען די בעדינגונגען, וועט זיך אַלץ ענדערען".

דער ריקצוג האָט שוין אָנגענומען אַזאַ פערנעהם אַז אויב ער וועט ש ו י ן ה י י נ ט נישט אויפגעהאַל־טען ווערען וועט ער זיך פערוואַנדלען אין אַ מפּלה, ער וועט ווערען אַ שענדליך פערשפּילטע שלאַכט ווע־גען פּוילענס צוקונפט. אַ נישט דערלאָזבאַרע אַבדי־קאַציע פונ איהר מאַכט ווי אויך פון דער שטעלונג, וואָס געהערט אונז צווישען די ציוויליזירטע פעל־קער".

דער אויטאָר ברענגט דאַן סטאַטיסטישע ציפערען לויט וועלכע עס איז צו זעהען אַז די צאָהל קינדער וואָס בלייבען אָהן אַ שולע, פערגרעסערט זיך פון יאָהר צו יאָהר. אַזוי זענען אין 1932-33 געבליבען אָהן שול אַנ'ערך 520,000 — 860 ,000 קינדער, אין יאָהר 1933-34 960.000 -- 590,000 קינדער, און אין יאָהר 1934-35 — 1,000,000 — 660,000.

און דער אויטאָר פערענדיגט: אויב מיר וועלען נישט געפינען אין דער שולע קיין אָרט פאַר דעם מי־ליאָן קינדער אויב מיר וועלען נישט ענטלאַסטען די לעהרער וואָס אַרבייטען איצט מיט די לעצטע כו־חות, אויב מיר וועלען נישט געבען אַלע קינדער אין פּוילען (בעזונדערס אויפן דאָרף) אַ פולע 7־יעהריגע פאָלקס־שול וואָס זאָל שטעהען אויף דער געהעריגער הויך וועט די צוואַנגס בילדונג זיין נישט מעהר ווי אַ פיקציע.

און צוזאַמען מיט דעם וועט אויך ווערען אַ פיקציע אַ סך אַנדערע ווערטען וואָס ליגען אין יסוד פון אונזער מלוכה אַלס גרויסמאַכט אין געבען אַ גאַ־ראַנטיע פון אונזער צוקונפט אַלס פאָלק און מלוכה.

*

די נייע רעגירונג האָט ווי בעוואוסט, אָנגעהויבען אַ אַקציע צו בעקעמפען דעם קריזיס, און צו דעם ווענדט זי זיך צו דער געזעלשאַפט מיט אַנ'אַפּעל ווע־גען צוטרוי און צוזאַמענאַרבייט. אין שייכות דער־מיט איז דער ענדעקישער „דזעננניק נאַראָדאָווי" אַ־רויסגעטרעטען מיט אַ „אָפּערטע" אויף וואָס פאַר ... יסוד די ענדעקעס וואָלטען מסכים געווען צוזאַמע... צוּאַרבייטען מיט דער רעגירונג, עס איז אַפילו זעהר ... צווייפעלהאַפט צי די רעגירונג וועט די אָפּערטע אָנ... נעהמען. אָבער דאָך איז זי ערב דער ערעפנונג פון ... דער סיים סעסיע, וואָס קומט פאַר מאָרגען, ראַנער ... שטאָג, און אויף וועלכער עס ווערען ערוואַרט עק... פּאָזעס פון פּרעמיער און וויצע־פּרעמיער, זעהר כאַ... ראַקטעריסטיש, אַרומרעדענדיג די פראַגע אין אַ לענ... גערען אַרטיקעל קומט די ענדעקישע צייטונג צו... אויספיהר, אַז „בכדי די לאָזונג פון „צוזאַמענאַר... בייט" זאָל אָננעהמען אַ זין און אינהאַלט, דאַר... פערווירקליכט ווערען פאָלגענדעס: 1) עס מוז ע... זיסטירען אַ איינשטימיגקייט פון דער אידעאָלאָגי... און פּאָליטיק אין דער רעגירונג און אין דער געזע... שאַפט" 2) אַלע פערבאַנדען און געזעלשאַפטליכ... אינסטיטוציעס מוזען בעפרייט ווערען פון דער אוי... בערהערשאַפט פון דער אַדמיניסטראַציע, 3) אַל... וועלבסטפערוואַלטונגס קערפּערשאַפטען מוזען ווערע... דער אויסדרוק און אַרבייטס געביט פון די געזעל... שאַפטליכע כוחות; דאָס הייסט אַז עס מוזען סקא... סירט ווערען אַלע קאָמיסאַרישע שטאָט פערוואַלט... גען, עס מוזען אויפגעלעזט ווערען אַלע אָרגאַנע... וואָס זענען ענטשטאַנען דורך וואַהלען און עס מ... זען אַדורכגעפיהרט ווערען נייע וואַהלען אָהן דר... דרוק מצד דער אַדמיניסטראַציע; 4) די וואַהל אָרד... נאַציע מוז געענדערט ווערען און עס מוזען פּראָ... רענט ווערען נייע וואַהלען אַזוי אַז די „געזעלשאַפט... זאָל קענען האָבען איהרע פאָרשטעהער אין די פּאָ... טישע קערפּערשאַפטען; די רעכט פון די דאָזי... קערפּערשאַפטען מוז גרינדליך געענדערט ווערען"

די צייטונג פערענדיגט נאָך, אַז עס איז קלאָ... דאָס דער פּאַקטישער אינהאַלט פון לאָזונג פון „צו... זאַמענאַרבייט" וואָלט געמוזט דערפיהרען צו דע... ליקווידאַציע פון דעם איצטיגען צושטאַנד פון ד... ענינים.

יאַפּאַנ'ס ראָלע אויפ'ן שטילען אָקעאַן

די „ניו־יאָרק טיימס" רעדט אַרום אין אַ גרעסערען אַרטיקעל יאַפּאַנס ראָלע אויפ'ן שטילען אָקעאַן, שרייבענדיג צווישען אַנדערען פאָלגענדעס:

„פערלאָזענדיג די פעלקער־ליגע האָט יאַפּאַן מיטגענומען מיט זיך אַ האַלזבאַנד פון טייערע עדעל שטיינער פון שטילען אָקעאַן, מאַריאַננאַ, קאַראָלינאַ און מאַרשאַלס אינזלען. די דאָזיגע אינזלען זענען צוגענומען געוואָרען ביי דייטשלאַנד אין אָקטאָבער 1917, דעמזעלבען יאָהר האָט די קאָאַליציע מסכים געווען אונטערצושטיצען יאַפּאַנס פאָדערונג לגבי די דאָזיגע אינזלען ביים שליסען דעם שלום. און פאַקטיש האָט די פעלקער־ליגע אין 1919 איבערגע־געבען די אינזלען אונטער דעם יאַפּאַנישען מאַנדאַט.

אַזוי ווי מאַנדזשוקאָ בילדעט יאַפּאַנס זיכער־קייטס ליניע אויף צפון ערפילען די דאָזיגע אינזלען, לויט דער מיינונג פון די יאַפּאַנישע פלאָט אָפיצירען די ראָלע פון אַ זיכערקייטס סטרעפע אויף דרום. פערשטעהט זיך, די דאָזיגע מיינונג פליסט נישט אַרויס פון בעוואוסטזיין פון זייער גרויסען האַנ־דעלס ווערט. און זיכער האָבען נישט נאָר סיבות פון עקאָנאָמישען כאַראַקטער בעוואויגען די יאַפּאַנישע רעגירונג צו פערעפענטליכען אַ דעקלאַראַציע אין וועלכער זי ערקלערט אָפען, אַז זי וועט זיך אַ קעגענ שטעלען יעדען פּרוב איהר צו צונעהמען דעם מאַנ־דאַט איבער די דאָזיגע אינזלען. עס האַנדעלט זיך אין דעם וואָס דער דאָזיגער מאַנדאַט גיט יאַפּאַן אַ זעהר ווייט אַרויסגערוקטען פונקט אין סאַמע האַרץ פון שטילען אָקעאַן, דער אַוואַנגאַרד פון דער מלוכה פון דער אויפגעהענדער זון, וואָס האָבען זיך אַמאָל איינגעאָרדענט אויף דער אינזעל גרופּע באָנין, אויף 500 ים־מייל פון איהרע ברעגעס, ציהט זיך איצט אויף 1,300 מייל ווייטער אויף דרום, בילדענדיג אַ קייט וואָס איהר לעצטער רינג דערגרייכט דעם עקוואַטאָר און שטעלט מיט זיך פאָר אַ שטאַרקע שטערונג פון וועג צווישען די פעראייניגטע שטאַטען און די פי־ליפּינען אינזלען, וואָס בעת אַ מלחמה וואָלט זי גע־קענט אָפּשניידען די קאָמוניקאַציע צווישען אַמעריקע און די פיליפּינען.

דער יאַפּאַנישער ים־סטראַטעג קאַפּיטאַן טאַ־קעטאַנו, שרייבענדיג וועגען דעם כחות פערהעלט־ניש צווישען יאַפּאַן און די פעראייניגטע שטאַטען זאָגט: „די ליניע, וואָס פערבינדט די אינזלען באָנין, מאַריאַני און פּאַלאַאָ בילדעט די דרומדיגע פער־טיידיגונגס ליניע פון אונזער לאַנד. אַזוי לאַנג ווי די דאָזיגע ליניע וועט עקזיסטירען אַזוי לאַנג וועט יאַ־פּאַן קענען רוהיג בעהערשען דעם צפון פון שטילען אָקעאַן. אַזוי לאַנג ווי די דאָזיגע הערשאַפט וועט אויפגעהאַלטען ווערען אַזוי לאַנג וועט אונמעגליך זיין צו אָרגאַניזירען געגען אונז אַ ווירטשאַפטליכע בלאָקאַדע. נאָך מעהר, די דאָזיגע ליניע שניידט אַדורך אויף צוויי טיילען די באַזען פון די פעראייניג־טע שטאַטען אויפ'ן שטילען אָקעאַן, וואָס ציהען זיך פון סאַן פראַנציסקאָ דורך די האַוויי, גואַם און די פיליפּינען ביז כינע".

די פעלקער־ליגע האָט נישט געהאַט קיין שום יסוד צו אַ חשד, אַז עס ווערען דאָרט געמאַכט בעפעסטיגונ־גען, זי האָט אָבער אויפמערקזאַם געמאַכט אויף די גרויסע סומן, וואָס ווערען דאָרט אויסגעגעבען אויף פּאָרט אַרבייטען. אויף דער יאַנואַר זיצונג פון דער פעלקער ליגע האָט די מאַנדאַט קאָמיסיע גע־פאָדערט אויפקלערונגען איבער די פאָלגענדע אויס־גאַבען: 150,000 יען אויף אַ נייע פּאָרט גראַבלע אין סעפּאַן. 250 טויזענט יען אויף צו רעגולירען דעם איינגוס פּאַלאַאָ; 150 טויזענט יען אויף פּאָרט אינוועסטיציעס אין ראָטאַ און 689,000 יען אויף סובסידיעס פאַר דאַמף שיפען, יאַפּאַן האָט געענט־פערט, אַז די דאָזיגע פערבעסערונגען זענען נויטיג אויף צו אינדוסטריאַליזירען די אינזלען.

ביז איצט פערוועהרען צו בויען דאָרט בעפעסטי־גונגען נישט נאָר די מאַנדאַט בעדינגונגען נאָר אויך דער אַרטיקעל 19 פון וואַשינגטאָנער טראַק־טאַט. יאַפּאַ, האָט שוין געקינדיגט דעם אָפּמאַך, אָבער זי איז גרייט אונטערצוהאַנדלען וועגען בע־נייען דעם אָפּמאַך וואָס פערוועהרט צו בויען, פעסטונגען אויב אָבער דער אַרטיקעל 19 וועט בטל ווערען וועט אַמעריקע האָבען פרייע הענד, אויב זי וועט נאָר וועלען, צו רעאַליזירען איהרע פּלענער וועלכע זי האָט אַמאָל פערוואָרפען, די פּלע־נער צו בעפעסטיגען די אינזעל קען. ענגלאַנד וועט קענען פערפעסטיגען איהרע פערטיידיגונגס פּאָ... זיציעס אין האָנג־קאָנג, און יאַפּאַן וועט קענע... אויף ד אינזלען באָנין ווייטער פיהרען איהרע אַר... בייטען וואָס זי האָט אָפּגעשטעלט אין 1922 ד. ה... אין טאָג פון אונטערשרייבען דעם וואַשינגטאָנע... אָפּמאַך, וואָס אַ אמת זי וועט ווייטער נישט טאָרע... אַדורכפיהרען מיליטערישע אַרבייטען אויף די אינז... לען, וואָס געפינען זיך אונטער'ן מאַנדאַט, ע... איז זיך אָבער שווער פאָרצושטעלען, אַז דער מאַנ... דאַט פון זשענעווע וועט בעווייזען צו בינדען יאַפּאַנ... הענד אין מאָמענט ווען אַנדערע מלוכות וועלע... אַרויף אויפ'ן וועג פון אינטענסיווער בעפעסטיגונ... פון די שכנישע ים־פּונקטען, און אַזוי אַרום ווע... דער שלום אויפ'ן „שטילען" אָקעאַן ווערען ענד... גילטיג „פערזיכערט".

זייט דער אַמעריקאַנישער קאָנגרעס האָט נאָ... פאַר'ן יאָהר 1922 בעשטימט קרעדיטען אויף צ... פערפעסטיגען די אינזעל גואַם, קרעדיטען וואָס זע... נען קיינמאָל נישט אויסגענוצט געוואָרען, האָט ד... צייט און די געשעהענישען געאַרבייט לטובת יאַפּאַ... טעאָדאָר רוזוועלטס געדאַנק צו מאַכען פון ד... פיליפּינען אַ פעסטע באַזע פאַר דער אַמעריקאַני... שער פּאָליטיק אויף מזרח האָט אויפגעהערט צו אינ... טערעסירען די אַמעריקאַנער, דערווייל איבט אוי... די ענטוויקלונג פון יאַפּאַנישען פלאָט אַ שווערע... דיגען דרוק אויף דער פּאָליטיק פון אַלע מלוכו... אויפ'ן שטילען אָקעאַן, דערביי קען מען אָבסערוו... רען פערשידענע רעאַקציעס. די האָלענדער זענע... בעאונרוהיגט צוליב מזרח אינדיען, די ענגלענדע... בויען זייער ים־באַזע אין סינגאַפּור. די פעראייניגט... שטאַטען וואָס האָבען מעהר האַנדלונגס־פרייהיי... ווי אַנדערע מלוכות, גרייטען זיך צו אַ ריקצוג פון ד... פיליפּינען.

די יאַפּאַנישע גרעניץ, וועלכע ציהט זיך ווי ... בעוואָפענטער און פערפעסטיגטער כוואַליעס־ברע... לענג אויס די ברעגעס פון אַזיאַטישען ווייטע... מזרח, געפינט איהר פערלענגערונג אויף די דאָזיג... אינזלען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך. 23 אקטאבער — כ"ו תשרי תרצה

זון-אויפגאנג	6.14
זון-אונטערגאנג	4.25

צוראבירט סחורה און מערדערליך צושלאגען יודישע מערק-פאהרער אין לעשנא

ווענדונג צו דער זיכערהייטס-מאכט

דער 2-טער קליינהענדלער-פאראיין (זגער-זשער 38) גיט אונז איבער, אז דעם פארגאנגענעם מיטוואך איז אויפ'ן מארק, אין לעשנע, פארגעקומען עקסצעסען געגען די יודישע מארק-שטייערס.

11 פארמיטאג, איז א מחנה כוליגאנעס בעפאלען די יודישע מארק-שטייער און צוגערייזטע מארק פאהרער, האבען ביי זיי צוגערויבט די סחורה און מערדערליך צעשלאגען, אינגאנצען האט זיך צווישען די הונדערט נישט יודישע געפינען א קליינע צאהל יודישע מארק-שטייער'ס, וועלכע מען האט פשוט געצווינגען איינצופאקען דאס ביסעל נישט צעראבירטע סחורה און אנטלויפען צווישען די געליטענע געפינען זיך: שלמה אייזענבערג פון ווארשע, גענשא 25. און פון לאדז: אברהם זאער (נאוואמיעיסקא 21), מאטעל יאמניק (פאדזשעטשנא 7), זיסמאן שפייזער (זגערזשער 13). דוד האבערמאן (פאדזשעטשנא 8) און אנד. אויך א גרויסע צאהל יודישע סוחרים פון קאליש זענען פערוואונדעט געווארען, אויך אויף אנדערע מערק אין פאמאזשע קומען כסדר פאר אנטי יודישע עקסצעסען.

די פערוואלטונג פון קליינהענדלער פאראיין פרעגט דערום:

ווי לאנג נאך וועט דאס האב און גוטס און דאס לעבען פון די יודישע מערק-פאהרער אין פאמאזשע זיין הפקר?

ס'וואלט שוין די העכסטע צייט געווען, אז די זיכערהייטס-מאכט זאל א סוף מאכען צו די הפקרות אויף די מערק!

פאבאר-רשימה פון יאהרגאנג 1915

(א) מארגען, דאנערשטאג, דעם 24-טען דארפען זיך שטעלען צו דער פאבאר-רשימה אין מיליטער-ביורא אויף פיעטריקאווער 165 די מענער פון יאהרגאנג 1915, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 4. קאמיסאריאט מיט די פאמיליעס, וואס הויבען זיך אן מיט די אותיות:

A B C D E

און פון 10. קאמיסאריאט – מיט די אותיות:

L Ł M N O P

מ'דארף מיט זיך מיטברענגען א פערזענליכען דאקומענט און א רעגיסטראציע-שיין.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

(א) דעם 28 ד. ח. וועט אין לאקאל אויף פיעטרקאווער 165 אמטירען א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדזשטאט 2.

עס דארפען זיך מעלדען די יוגנטלייט פונ'ם יאהרגאנג 1914 און עלטער, וועלכע האבען זיך לעת עתה נישט צוגעשטעלט צו א מיליטער-אי-בערזיכט, האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט, וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען און האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער לאדזער שטאטישער סטאראסטווע.

דער שטרייק אין בידערמאנ'ס פאבריק דויערט

(א) די נעכטיגע קאנפערענץ אין ארבייטס-אינספעקטאראט וועגען ליקווידירען דעם סכסוך אין בידערמאנ'ס פאבריק האט נישט געגעבען קיין רעזולטאט.

די ארבייטער האבען דערקלערט, אז אויב ביז פרייטאג, דעם 25 ד. ח. וועלען נישט באר-מירט ווערען די ארבייטס- און לוין-בעדינגונגען, וועלען אלע ארבייטער ווארפען די ארבייט.

דער שטרייק אין דער „ועבעריי דויערט.

א בעשטראפטער אונטערנעמער

(א) דער שטראף-רעפעראט האט נעכטען פערמשפט דעם פארבעריי-אינהאבער אלטער גאלד-בערג (פון דרעוונאווסקא 102) אויף 6 וואכען ארעסט פארן רעדוצירען זיינע ארבייטער די לוינען אויף 60 פראצענט, פאר צווינגען זיי ארבייטען איבערשעה'ן (14–16 שעה א מעת לעת) און פארן נישט פערזיכערן זיי אין דער „אובעזפיעטשאלניע".

חוץ מזה ווערט נאך זיין ענין איבערגעגע-בען דעם פראקוראר ביים קרייז-געריכט פאר'ן נישט צושטעלען זיך.

האט רחמנות!

מיר אפעלירען צו דעם רחמנות-געפיהל פון אונזערע לעזער און ווייזען אויף, אז אין הויז פון בית-המדרש אויף אלטשטאט (ביי דער אלטשטעט-טישער שוהל) וואלגערט זיך שוין זייט עטליכע וואכען א יודישע פאמיליע אהן דאך איבערן קאפ און אהן שום מיטלען צו לעבען.

ס'וואלט געווען כדאי דער דאזיגער אומ-גליקליכער פאמיליע צו העלפען.

קלאנג-קינא-טעאטער

ZACHĘTA

זגערזשער 26.

היינט און פאלגענדע טעג!

גרויסער דאפעלטער פראגראם

— I —

כ'בין א דעזערטיר

מעכטיג מייסטערווערק, וואס איז ריהרענד מיט זיין רעאליזם

אין דער הויפט-ראל:

PAWEŁ MUNI

— II —

„איהר שאמפאניער נאכט"

מיט Irena Dezylachy

אין דער הויפט-ראל.

אנהויב פון די סעאנסען 4 נאכמ.

שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

זופענוירפעל

„ג ר א ף"

בעסטע קוואליטעט

„GRAF"

Buljon w kostkach

כשר

בהכשר הרב ר' ישעי' פירסט שליט"א, רב „עדת ישראל". וויען.

דאס הויז אויף סאלנע 11

ווערט שוין איינגערייגט

(א) ווי בעקאנט, איז דאס הויז אויף סאלנא 11 אויסגעליידיגט געווארען פון די לאקאטארען און די בוי-אפטיילונג האט בעפוילען דאס הויז איינצוזלייגען.

די באלעבאטים פונ'ם הויז האבען אריינגעטראגען א רעקורס געגען דעם דאזיגען בעשלוס, אבער ראס האט נישט געהאלפען, און אז זיי האבען זיך אויך אפגעזאגט דאס הויז פונאנדערצונעהמען אויף זייער חשבון, האט די בוי-אינספעקציע איבערגעגע-בען די ארבייט דעם אינזש. פוקס. וועלכער איז שוין די וואך צוגעטראטען צו דער א-בייט.

טראץ דעם אבער, האבען די באלעבאטים בדעה אנצוקלאגען אין געריכט דעם בעשלוס פון דער שטאטישער מאכט.

„נייע מענשען אויף אלטע ערד"

פארלעזונג פון יולוס בראונטאל

(ש) זונטאג איז פארגעקומען א גרויסע פארלע-זונג פונ'ם בעוואוסטען עסטרייכישען סאציאליס-טישען פיהרער און לאנגיעהריגער רעדאקטאר פונ'ם זשורנאל „דער קאמף" אין וויען, ה' יוליוס בראונ-טאל, וועלכער האט געווייעלט א לענגערע צייט אין ארץ-ישראל, און געווען דער גאסט פון דער „התהדרות". און בעזוכט דאס לאנד, און דעם נאהענטען אריענט.

ד"ר טארטאקאווער עפענט די פערזאמלונג, און בעגריסט אין הארציגע ווערטער דעם פיהרער פון העלדישען עסטרייכישען פראלעטאריאט.

ה' יוליוס בראונטאל, וועלכער געהערט צום טיפ פון סאציאליסטישען פיהרער אין דער גרוי-סער וועלט וואס האבען פיעטעט פאר די גרויסע סאציאלע און נאציאנאלע אויפטואען פון יודישען פראלעטאריאט אין דעם נייעם בויענדען זיך ארץ-ישראל.

ה' יוליוס באונטאל האט דאן געהאלטען א לענגערען רעפעראט וועגען זיין בעזוך אין די קבוצות, אין די דערפער און אין די שטעט, ער האט געשילדערט די העראישע לייסטונגען פון יודישע ארבייטער אין א"י. ער האט איבערגעגעבען פערשידענע פאקטען פון דער גרויסער עקא-נאמישער ענטוויקלונג וואס מאכט אדורך אין א ראשיגער פארם די יונגע יודישע אינדוסטריע און אנדערע צווייגען פון האנדעל פונ'ם ישוב. ער האט געמאכט פערשידענע אנאלאגיעס וועגען דער געגענוואַרט און דער צוקונפט, וואס דערוואַרט פא-לעסטינא אין דער נאהענטסטער צייט, ער האט אויך בעריהרט די אקטועלע פראגע וועגען דער יו-דישער אראבישער צוזאמענארבייט. צום סוף האט ער גערעדט וועגען דער צוגרייטונגס-ארבייטען אין חולה, און אויך געמאכט פיינע עקאנאמישע פער-גלייכונגען וועגען עבר הירדן, און בעזונדערס וועגען די סאציאליסטישע אויסזיכטען אין פא-לעסטינא.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון יודישע דרוקעריי-בעזיצער

די טעג איז פארגעקומען אנ'אויסערגעווענליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון אלע יודישע דרוקעריי-בעזיצער אין לאדז. אויפ'ן סדר-היום איז געשטאנען די לאנג אנגעוועהטאגטע פראגע וועגען די א. ג. אגענטען פון דרוק-ארבייט. אין דער דיסקוסיע, וואס האט זיך ענטוויקעלט ארום דעם דאזיגען ענין, האט זיך ארויסגעשטעלט, אז איינס פון די הויפט-סיבות פון דער ארימקייט פון די יודישע דרוקערייען, זע-נען די אגענטען.

דידאזיגע דערשיינונג וואלט נאך נישט געווען אזוי שלעכט, ווען עס וואלט מעגליך געווען צו קאנ-טראלירען די טעטיגקייט פון די אגענטען און צו נאר מאליזירען די פרייזען, וואס וואלט געווען א טובה נישט בלויז פאר די דרוקער, נאר אויך פאר די אגענ-טען גופא. אלע האבען אבער איינשטימיג בעשלא-סען, אז אזוי ווי עס איז ביז איצט, קאן ווייטער נישט געהן.

אין רעזולטאט פון דער דיסקוסיע, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט דער גרעסטער רוב מיט-גלידער איז איינשטימיג בעשלאסען געווארען צו גרינדען ביי דער קארפאראציע אנ'אפטיילונג מיט דער אויפגאבע צו רעגולירען די ארבייט פון די אגענ-טען און אלע דרוקזאכען פון די דערמאנטע פערזא-נען, זאלען אריינגעגעבען ווערען אין ביורא פון דער אפטיילונג, וועלכע וועט די דאזיגע ארבייט אויף א געזיכערטען אופן פערטיילען צווישען די דרוקע-רייען, וועלכע האבען ביז איצט געארבייט פאר די אגענטען.

אלס גאראנטיע פאר דער עהרליכקייט און נישט פאראינטערעסירטקייט פון דער אפטיילונג, איז בע-שלאסען געווארען צו שטעלען אין דער שפיץ פון ביורא א לאנג-יעהריגען פאכמאן, וועלכער בעזיצט נישט קיין אייגענע דרוקעריי.

די ביורא פון דער אפטיילונג איז שוין טעטיג. אלע אגענטען דארפען זיך רעגיסטרירען אין דעם דערמאנטען ביורא, כדי ווייטער צו קענען פיהרען זייער נארמאלע טעטיגקייט. די רעגיסטראציע קומט פאר יעדען טאג פון 9 ביז 2 מיטאג און פון 4 ביז 7 אווענד. ביז דעם 31-טען ד. ח. איינשליסליך. די אגענטען, וועלכע וועלען זיך ביז דעם דאזיגען טער-מין נישט האבען רעגיסטרירט, וועלען בעטראכט ווערען אלס שעדיגער פון פאך און וועלען דעריבער בעקעמפט ווערען מיט אלע רעכטליכע מיטלען, וואס שטעהען אין רשות פון דער קארפעראציע. דער גורל פון די אגענטען איז שטארק גענומען געווארען אין אכט און צוליב דעם, איז דער פעסטגעשטעל-טער טאריף פאר כל-ערליי ארבייטען, א זעהר צו-גענגליכער און א מעסיגער, אזוי אז די אגענטען ווע-לען האבען דעמזעלבען ארבייטס-פעלד, וואס ביז איצט, די ביורא איז נאר בלויז אויסען צו רעגולי-רען און נארמאליזירען די ארבייט.

די אפטיילונג האט אויך בעשלאסען אויפצוהוי-בען אויף א העכערן ניווא די דרוקער - ארבייטען ביי אונז אין שטאט, צו דעם צוועק וועלען פון צייט-צו-צייט צונויפגערופען ווערען פאך-פערזאמלונגען מיט רעפעראטען פון ספעציאליסטען אויף פערשי-דענע געביטען פון דער גראפישער אינדוסטריע, וואס וועט פיל מיטהעלפען טעארעטיש אויסצובילדען די לאדזער יודישע דרוקער אין זייער פאך.

די לייטונג פון ביורא וועט לעגען א גרויסען אכט אויף דער פרעציזער און זארגפעלטיגער אויספיה-רונג פון דער ארבייט, וואס וועט איהר אנפער-טרויט ווערען דורך די אגענטען. דערמיט וועט ממילא אויך דער פרעסטיזש פון אגענט וואקסען אין די אויגען פון זיינע קליענטען.

דאס זיץ-ארט פון ביורא איז אין לאקאל פון דער קארפאראציע, פעטריקאווער 23.

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 93-201

ספעציאליסט

פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג

סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען

נעמט אן פון 8–11 פון 5–8 אוונר.

פערגרעסערטע ארבייטס-לאזיגקייט

קינדיגונג פון די סעזאן-ארבייטער

(א) ווי מיר דערוויסען זיך, זענען מיט'ן 19, ד. ח. געקינדיגט געווארען אלע סעזאן-ארבייטער, וואס זענען בעשעפטיגט אינ'ם לאדזער קרייז, ביים בויען וועגען, בריקען און רעגולירען טייכען, דער טערמין פון דער קינדיגונג ענדיגט זיך דעם 1. נאוועמבער ה. י., ווען אלע ארבייטער וועלען פער-לירען די ארבייט.

די רעדוקציע נעהמט ארום אנ'ערך 4,500 מאן.

צוגעשטעלט 2 מאל א'ין טאג

וועלען ווערען פעקלעך געשיקט דורך דער פאסט

(א) אין צוזאמענהאנג מיט'ן פערשטארקטען פערקעהר, האט די פאסט-דירעקציע אין לאדז איינ-געפיהרט איצט דעם סיסטעם פון 2 מאל טעגליך צו-שטעלען פעקלעך די אדרעסאטען.

לעת עתה האט מען די פעקלעך צוגעשטעלט נאר איין מאל טעגליך, און פונ'ם 1. נאוועמבער ה. י. ווי געזאגט וועט עס געשעהן 2 מאל אין טאג — פון 8 ביז 9 אינדערפריה און 3 בייטאג.

אויסשטעלונג וועגען מארשאל יוזעף פילסודסקי

די אויסשטעלונג פון האלץ-שניטען און צייכ-נונגען געווידמעט דעם מארשאל יוזעף פילסודסקי, האט מיט יעדען טאג אלץ מעהר ערפאלג. די אויס-שטעלונג קומט פאר אין דער קונסט-גאלעריע (שיינ קיעוויטש-פארק) און וועט זיין אפען ביז'ן 3-טען נאוועמבער.

פערמשפט א „קאזאצקע" פרוי

פאר'ן האקען דעם מאן מיט א האק-מעסער איבערן קאפ

(א) בראניסלאווא ניק (פון מלינארסקא 34) האט מיט א צעהן יאהר צוריק חתונה געהאט מיט איהר מאן יאן ניק.

האט דאס גליק אויסגעמיטען דאס פארפאלק ניק, און מ'האט זיך געהאלטען אין איין ארומקריגען און ארומשלאגען.

עטליכע מאל האט מען זיך געשיידט, און עט-ליכע מאל איז מען זיך ווידער צוריקגעקומען.

זייער לעצט צוזאמענקונפט דעם 29טען אקטא-בער פ. י. איז געווען אויף אזוי פיל שלים-מזל'דיג אויף וויפיל דאס ווייב האט מקבל פנים געווען איהר מאן און מיט א האקמעסער איבער'ן קאפ, און האט איהם אזוי-ארום שיער אריבערטראנספארטידט אויף יענער וועלט...

נעכטען האט זי דערפאר בעקומען א פסק-דין פון געריכט — אנדערטהאלבען יאהר טורמע.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורנע

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: ה. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11. ליסטא-פאדא 15), ס. גארפיין (פילסודסקיעגא 54), י. קאנדזשינסקי (פיעטריקאווער 165), ה. רעמבע-לינסקי (אנדזשעיא 28), א. שימאנסקי (פשענדזאל-ניאנא 75).

Dr.

R. Zalcwasser

כירורג

צעגעלניאנא 19, טעל. 17-125

נעמט אן פון 1–2 און פון 4–6.30.

Dr. med.

HALTRECHT

ספעציעל-ארצט פאר הויט-, געשלעכטס-קראנקהייטען און מענער-שוועכע

פיעטריקאווער 10, טעל. 21-245

נעהמט אן פון 8 פריה ביז 2 מיטאג און פון 5 ביז 9 אוו. זונטאג פון 10—1 ייטאג. אלס ארט אנאליזען פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

מוזיקאַלישע נאָטיצען

יוזעף האָפמאַן

יוזעף האָפּמאַן איז אַ גרויסער נאָמען אין דער קינסטלער וועלט. אומגעפעהר מיט דרייסיג יאָהר צוריק האָט דער קינסטלער, שוין דאַמאָלט אונז אַלע מען איבערראַשט מיט זיין הויכער קונסט. דאַמאָלסט האָט דער נאָך יונגער קינסטלער, זיך, און אַלעמען בעגייסטערט מיט די קלאַסיקער, זיין אינטערפּרעטירען מאָצאַרט'ן האָט געווירקט ווי אַ שפּריי־רעגען אין פריהלינג.

אין די לאַנגזאַמע טיילען פון מאָצאַרטס קלאַוויר קאָנצערטען, האָבען זיך די קלאַווישען אַזוי ווי געסודעט מיט די גייסטער פון דער מוזיק קונסט.

איצט נאָך דרייסיג יאָהר, שיינט אונז, אַז דער קינסטלער בעגייסטערט זיך מעהר מיט די מאָדערניסטען, אונטער וועמענס מייסטער־פינגער די קלאַווישען סודות'ן זיך שוין נישט אַזוי צאַרט ווי אין די קלאַסישע ווערק, נאָר, אַזוי ווי זיי טוען זיך אַרומקריגען איינער מיט'ן אַנדערען שטורעם־ברויזענדיג כדי צו מאַכען מעהר אויסערליכע ווירקונג. און עס איז קיין וואונדער, יוזעף האָפּמאַן, איז דאָך איינער פון די גרעסטע קלאַוויר ווירטואָזן פון אונזער צייט — יאָ, אונזער צייט, איז ליידער, אַ שטורם־ברויזענדיגע און די קונסט שפּיגעלט דאָס אָפּ. אָבער, ווי האָט בעפרידיגט און געווירקט ערהאַבען די קונסט פון אַמאָליגען יוזעף האָפּמאַן, ווען ער האָט געשפּילט די קלאַסיקער מיט הייליגע פערטיפונג, מיט די צאַרטעסטע עמפּינדונג, מאָצאַרט, בעטהאָווען און שומאַן?

יעדער שלוס־אַקאָרד, האָט זיך פערענדיגט מיט אַזוי ווי פון אָרגל־קלאַנגליכען אויסדויער אין איין שמעלצענדיגע פּיאַניסימאָ. דעם גרויסען איינדרוק, האָט אַפילו נישט אָפּגעווישט דער גרויסער פּאַדערעווסקי, וואָס האָט אין יענער צייט נאָך איהם ביי אונז קאָנצערטירט. דער קינסטלער האָפּמאַן, האָט נאָך איצט, אין דער צייט פון די גרויסע ווירטואָזען, בעוויזען, אַז ער איז דער מייסטער. וועמענס רוהם, אַלס וועלט־בעריהמטער קלאַוויר־קינסטלער, איז אַנ'אמת פערדינטער.

דאָס האָט ער אַגב בעוויזען אין זיין יעצטיגען קאָנצערט, הן אין קלאַסיקער (בראַהמס וואַריאַציעס, בעטהאָווענס סאָנאַטע, הן אין די ראָמאַנטיקער און מאָדערניסטען שומאַן, סקריאַבין און פּראָקאָפיעוו.)

אַזאַ אָנהויב פון קאָנצערט סעזאָן, מיט אַזאַ קינסטלער ווי עס איז יוזעף האָפּמאַן גיט גרויסע האָפנונגען אויף ווייטער.

D—ski.

פון דער קאָאָפּעראַטיווער שול

אויף פּילסודסקיעגאָ 62

די נייע שולע א.נ. „Nauka i Wychowanie"

(עקזיסטירט דעם 2־טען יאָהר אין לאָדז) ענטוויקעלט זיך אויף אַ מוסטערהאַפטען אופן. לויט ווי מען גיט אונז איבער זענען די עלטערן זעהר צופרידען און לויבען דעם הויכען פּעדאַגאָגישען ניוואָ פון דער שול. ספּעציעלע אַכט לעגט די שול אויף דער פאָר־שולע (פּרעבעל־שולע), וועלכע וועט געעפענט ווערען נאָך יום־טוב.

אונטער דער ר"אַזונג...

„סוואַי דאַ סוועגאַ"

אין פערייין פון קריסטליכע קליינהענדלער, פּעטריקאָווער 107 איז פאָרגעקומען אַ מיטגלידער פערזאַמלונג אויף וועלכער ס'זענען אַרומגערעדט געוואָרען ענינים פון די מיטגלידער און ס'איז גערעדט געוואָרען וועגען די שולדיגע אין קריזיס און אין אַלעם שלעכטס וואָס קומט פאָר אין פוילען.

מיר האָבען איצט די געלעגענהייט איבערצוגעבען אַ בעריכט פון דער פערזאַמלונג וואָס איז פאָרגעקומען אונטער'ן פאָרזיץ פון ה' יוזעף טראַווקאָווסקי. אָט וואָס עס האָבען גערעדט די רעדנער אויף דער דאָזיגער פערזאַמלונג:

„וואָס וועט העלפען דער בעסטער ווילען און אָנשטרענגונגען פון אונזער פּוילישען סוחר, ווען ער וועט נישט געפינען די געהעריגע פערשטענדניש און אונטערשטיצונג פאַר דער לאָזונג „סוואַי דאַ סוועגאַ" ביי דער בעפעלקערונג וועלכע נישט קוקענדיג אויף די פערשידענע וואָרנונגען און אויפאָדערונגען, פערהאַלט זיך פּאַסיוו, ווענדעט זיך אָפּ פון קריסטליכען סוחר — אונטערשטיצט און מאַכט רייך פרעמדע עלעמענטען".

און ווייטער האָט מען דאָרט אויף דער דערמאָהנטער פערזאַמלונג גערעדט:

„דער קריסטליכער סוחר איז ערצויגען געוואָרען אַנדערש, אין איהם זענען איינגעוואָרצעלט געוואָרען אַנדערע פּרינציפּען פון מאָראַל. די אידעאָלאָגיע אונזערע איז אַנ'אַנדערע ווי פון די סוחרים פון דער פרעמדער ראַסע. דער יוד פערקויפט ביליג ווייל ער האָט נישט וואָס צו פערלירען, דער קריסט האָט נאָך עפּעס צו פערלירען, זיין סוחרישען כבוד און מענשליכע מאָראַל".

„דער קריסטליכער סוחר אָדער האַנדווערקער, פערדינענדיג ביים קריסטליכען קליענט בעשעפטיגט ביי זיך קריסטליכע אַרבייטער, אָבער די סוחרים, וועגען וועלכע מיר האָבען גערעדט, די אונזערע וואַילעטעטער, פערדינענדיג הויפּטזעכליך ביי דער אונזער אונבעוואוסטזיניגער בעפעלקערונג — וויפיל „גוים" בעשעפטיגען זיי ביי זיך?"

„יעדער פון די פּאָלאַקען־קאָנסומענטען דאַרף דעריבער געדענקען קודם־כל וועגען דער לאָזונג פון „סוואַי דאַ סוועגאַ".

ווייטער האָט מען זיך אָנגעכאַפּט ספּעציעל אין די שיך־געוועלבער און דער דירעקטאָר פון פעראיין האָט געזאָגט:

„די יודען אין דער בראַנזשע פיהרען אַ נישט עהרליכע קאָנקורענץ, מ'מוז מאַכען אַ סוף צו דעם. דאָס איז די פליכט פון יעדען דענקענדען פּאָלאַק".

ה' יוזעף טראַווקאָווסקי האָט צוגעגעבען, אַנדערע אויך גענומען אַ וואָרט און דער זין פון זיין רעדע איז געווען, אַז יעדעס געזונד מאַכען פון אונזער האַנדעל איז דער געבאָט פון דער שעה. דאָס קריסטליכע סוחרטום און האַנדווערקערטום מוזען זיך שטעלען אויפ'ן שטאַנדפּונקט פון זעלבסט־שוץ געגען די פּסיידאָ־סוחרים פון אַנדערע ראַסען".

טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי"

ציגעל־גאַס 27, טעל. 112-25

דיר.: ד. צעלמייסטער. אַנפ.: י. קרעלמאַן

שטורמישער ערפאָלג! בעגייסטערונג! ענטציקונג! לאַכען! זינגען! טאַנצען! נור געציילטע טעג!

היינט, 9.15 צוזאַמען מיט דער יונגער בעליבטער קינסטלערין

דינה האַלפּערן

צוזאַמען מיט איהר פּאַרטנער סעם בראָנעצקי אין דער גרויסער לאַך־קאָמעדיע מיט געזאַנג און טענץ

דער פּינטשעווער יורש

בילעטען פון 11 פריה אין קאַסע פון טעאַטער Rozmaitości

אַכטונג!

די טעג קומט פאָר די דריטע און לעצטע פּרעמיערע דינה האַלפּערנ'ס גרעסטער שלאַגער

די אומגעזעצליכע פרוי!!!

גוט מאָרגען!

אויסגעטראַכט אַ מעשה מיט אַ מלחמה!..

צוויי יודען שמועסען וועגען דער מלחמה. זאָגט איינער:

— וואָס איז דאָס פאַר אַ מלחמה? מ'געהט אַריין און מ'געהט אַרויס. די איטאַליענער געהען אַריין קיין אַקסום, געהען די אַביסיניער אַרויס. די איטאַליענער רוקען זיך פאָראויס, און די אַביסיניער רוקען זיך צוריק — וואָס איז דאָס פאַר אַ מלחמה? אין אָנפאַנג איז יאָ געווען אַביסעל „טשעקאַווע",

מ'האָט געהערט פון באָנגעטען, נאַכטשהיטות. אָפּגעביסענע פינגער. לופט אַטאַקעס. מפּלה, נצחון. מ'האָט שטודירט די מאַפּע, ס'איז געווען „אינטערעסאַנט". איצט הערט מען נישט מעהר: „אַריינגעטרעטען", „אָפּגעטרעטען".

זאָגט דער צווייטער:

— איך האַלט בכלל נישט פון דער גאַנצער מלחמה. ערשטענס די נעמען פון די שטעט: אַדיס אַבעבאַ, אַדואַ, וואַל־וואַל, מאַקאַלאַ, סאַסאַבאַנעק, אַמבאַ אַלאַטשי, אובע ביבעלי, ראַמאַלקאַ, דזשיבוטי, טאַצע יאַמאַלקע, אַמבאַאַלאַרי, ביי אַזעלכע תרגום־אונקלוס שטעט, קען מען דאָך פערלירען די ציין...

זאָגט דער ערשטער:

— בלויז די שטעט, און די נעמען פון די פיהרערס זענען בעסער? אדרבא, זאָגט נאָך אַזעלכע נעמען ווי: היילי סילאַמי, געהערט אַ נאָמען סילאַמי? סילאַמי, ווייס איך, איז אַזאַ מין וואָרשט — סילאַמי - וואָרשט, אָדער אַ קייסער סילאַמי, ס'ערשטע וואָס איך הער!.. איצט געהט אַ סדרה: ראַס גונסאַ, ראַס קאַסאַ, ראַס סעיומאַ — אַביסעל ראַס־עניש, לא עלינו!.. מיר ווייסען פון אַ שבט זבולון, שבט גד, אָבער אַ שבט דענעקיל. כ'האָב שוין נאָכגעקוקט אין דער הגדה און האָב אַזאַ שבט דאַנעקיל נישט געפונען...

— נו, יאָ, אָט האָט איהר דאָ אַ „נייעם פאָלקסבלאַט", אדרבא, לייענט: „אין ראַיאָן אַוואַ ראַמאַלקאַ, צווישען אַנקאָבאָ און דזשיבוטי נעבען דאַנאַקיל ביים דאָרף טאַרע־יאַמאַלקע"... נו, געה ווייס וואו דאָס שטעקט און רעדט אַרום אַזעלכע מיני מיתה משונהדיגע נעמען און ווער נישט געניזוקט! מ'זאָל דאָס הערען אַ נאָמען פון איין לייטישע שטאָט. נו, לאָמיר זאָגען: ווישניאָווע גורא, קאָלומנע, פּשיטש, סטריקאָוו, טאָמאַשאָוו־מאַזאָוויעצק, בזשעזשין — עפּעס אַ לייטישע שטאָט!

— כ'וועל אייך זאָגען דעם אמת, כ'הייב שוין אָן צו קלערען, אז די גאַנצע מעשה איז אויסגעטראַכט פון די גאַזעטען, ווי מיינט איהר?

— יאָ, איך מיין אויך אַזוי — ס'איז אַנ'אויסגעטראַכטע מעשה!

און אפשר? אפשר זענען די יודען געטעכט?

אַב—נעק.

שטורמדיגע צייטען

9) ראָמאַן

סעלים האָט לאַנג געטראַכט. צוויי און אַ האַלב יאָהר צייט האָט ער געטראַכט, ווי אַזוי פּטור צו ווערען פון דעם גיהנום, אין וועלכען ער איז אַריינגעפאַלען. אָבער אַלע פּלענער, וואָס ער האָט צוגעטראַכט, האָבען נישט געקענט פערווירקליכט ווערען צוליב דער אויסערגעוועהנליך שטאַרקער וואַך, מיט וועלכער די קאַטאָרזשניקעס זענען געווען אַרומגערינגעלט.

אָבער איינמאָל האָט אַ צופאַל איהם געהאָלפען פערווירקליכען זיין הייסען וואונש אַרויסצוקריגען זיך פון דעם קאַטאָרגע־גיהנום.

די שטערבליכקייט צווישען די קאַטאָרזשניקעס איז געווען זעהר אַ גרויסע. אַלע פאָר טעג פלעגט איינ'אַנדערער שטאַרבען — אָבער פון קלעפּ פון די וועכטערס, אָדער פון דער שווערער און געפעהרליכער אַרבייט אין די גרובענס, אָדער פון שווינדזוכט און אַנדערע קראַנקהייטען.

נעבען דער קאַטאָרגע־תפיסה איז געווען אַ מתים־שטיבעל. עס איז נישט געווען דער טאָג, אַז דאָרטען זאָל נישט ליגען קיין טויטער. די טויטע פלעגט מען אַרויספיהרען אויף אַ פּויערישען וואָגען, און זיי אַוועקפיהרען אויף אַ בית־עלמין, וואָס איז געלעגען זעכציג ווייאָרסט ווייט פון דער תפיסה.

איינמאָל איז געווען אַ גרויס געוועטעניש אויף טויטע. אין איין טאָג זענען געשטאָרבען צוועלף קאַטאָרזשניקעס און אין דער תפיסה האָט זיך מעהר נישט געפונען ווי פיר טרומנעס.

וואָס טוט מען? דער תפיסה־שעף האָט דעריבער אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל, אַז מען זאָל די עלטערע קאַטאָרזשניקעס נישט אַרויסשיקען צו דער געוועהנליכער אַרבייט אויף די גאָלד־גרובענס, נאָר מען זאָל זיי הייסען מאַכען טרומנעס פאַר די טויטע.

צו דער דאָזיגער אַרבייט האָט מען גענומען זיבען קאַטאָרזשניקעס, צווישען זיי אויך סעלימען. און בשעת ער האָט צונויפגעקלאַפּט די טרומנעס, האָט אין סעלימ'ס מוח אַ בליץ געטון אַ געדאַנק און עס איז תיכף דאָרט געבוירען געוואָרען אַ פּלאַן ווי אַזוי צו אַנטלויפען. דער פּלאַן איז געווען אַ שרעקליכער. בלויז ביים טראַכטען וועגען דעם איז סעלימען אַדורך אַ שוידער און עקעל־געפיהל איבער'ן לייב. אָבער דער בעגעהר פּטור צו ווערען פון דעם דאָזיגען גיהנום איז געווען אַזוי שטאַרק, קיין שום אויסטערלישע און שרעקליכע זאַך אין דער וועלט האָט סעלימען נישט געקאָנט אָפּהאַלטען פון פערווירקליכען זיין פּלאַן.

ער האָט אין עטליכע טרומנעס ספּעציעל געלאָזט גרויסע שפּאַרעס, כדי עס זאָל אינעווייניג אַריינגעהן לופט. דאָס האָט זיך נישט געוואָרפען אין די אויגען, ווייל קיינעם איז דאָך נישט אָנגעגאַנגען, צי די טרומנעס זענען גוט געמאַכט, אַבי מען וועט קענען אַריינלייגען אין זיי די טויטע און — פאַרטיג...

אין דרויסען, פאַר'ן מתים־שטיבעל, זענען געשטאַנען צוויי גרויסע פּויערישע וועגנער, אויף וועלכע סעלימ'ס געהילפען האָבען אויפגעלאָדעט די טרומנעס מיט די מתים. סעלים איז געשטאַנען אינעווייניג און אַריינגעלייגט די טויטע אין די טרומנעס און די צוויי געהילפען האָבען זיי אַרויסגעטראָגען אין דרויסען און אויפגעלעגט אויף אַ גרויסען פּויערישען וואָגען.

ווען זיי זענען אַרויסגעגאַנגען מיט דער פינפטער טרומנע, האָט סעלים צו זיי געזאָגט:

— אַז איהר וועט צוריקקומען, זאָלט איהר נעמען אָט די טרומנע — האָט ער זיי אָנגעוויזען אויף אַ טרומנע מיט גרויסע שפּאַרעס, — איך געה אויף אַ ווייל אַרויס נעמען נאָך טשוועקעס. איך קום באַלד צוריק.

אויפ'ן וואָגען האָט געקאָנט אַרויף נישט מעהר ווי נאָך איין טרומנע. ווען סעלימ'ס ביידע געהילפען זענען צוריקגעקומען, האָבען זיי שוין סעלימ'ען אין מתים־שטיבעל נישט געטראָפען. ווייסענדיג, אַז ער איז אַרויסגעגאַנגען נאָך טשוועקעס, האָבען זיי נישט געוואַרט אויף איהם, גענומען די טרומנע, וואָס ער האָט זיי אָנגעוויזען, זי אַרויסגעטראָגען און אַוועקגעלייגט זי אויפ'ן וואָגען.

דער וואָגען איז אַוועקגעפאָהרען. די צוויי קאַטאָרזשניקעס זענען אַריין אין מתים־שטיבעל צו דער ווייטערדיגער אַרבייט.

— סעלים! סעלים! — האָבען זיי אָנגעהויבען רופען סעלימ'ען, זעהענדיג, אַז ער קערט זיך נאָך אַלץ נישט אום.

די קאַטאָרזשניקעס זענען געשטאַנען צוטומעלטע, פערוואונדערטע: געווען צוועלף מתים און צוועלף טרומנעס... אַרויסגעטראָגען האָט מען צוועלף טרומנעס — און פונדעסטוועגען איז איין מת איבערגעבליבען... „וואָס איז דאָס?" — האָבען זיי לעקישעוואַטע אָנגעקוקט איינער דעם אַנדערען און זיי האָבען אָנגעהויבען רופען:

— סעלים, סעלים! קום נאָר אַהער...!

ס'איז אַריינגעקומען דער תפיסה־וועכטער, וואָס איז געשטאַנען אויפ'ן הויף און אַכטונג געגעבען אויף די קאַטאָרזשניקעס, וואָס האָבען געלאָדען די טרומנעס. זעהענדיג אַז סעלים איז נישטאָ, האָט ער זיי געפרעגט:

— וואו איז סעלים?

— נאָך טשוועקעס געגאַנגען...

— און פאַרוואָס נעמט איהר נישט צו דעם דאָזיגען מת? — האָט דער וועכטער געפרעגט.

— נישטאָ קיין טרומנע, אָבער... הם...— האָבען ביידע זיך אָנגעהויבען צו קווענקלען.

— וואָס פּלאַפּלעט איהר דאָרט? רעדט קלאָרע דיבורים — האָט דער וועכטער אַ געשריי געטון.

— געווען צוועלף טויטע און צוועלף טרומנעס... נו, איז איינער איבערגעבליבען... — האָבען ביידע קאַטאָרזשניקעס גענומען שטאַמלען.

— כ'פערשטעה נישט. וואָס געבליבען? ווען געבליבען? רעדט קלאָרער! — האָט דער וועכטער אַ טופּע געטון מיט'ן פוס.

— מיר פערשטעהען אויך נישט, — האָבען ביידע געקוקט לעקישעוואַטע אויפ'ן וועכטער.

— וואו איז סעלים? וואָס קומט דאָ פאָר? — האָט דער וועכטער ביין אַ פרעג געטון.

— אין וואַרשטאַט... נאָך טשוועקעס... — האָבען ביידע קאַטאָרזשניקעס ווידער געענטפערט.

דער וועכטער איז שנעל אַריינגעלאָפען אין תפיסה־וואַרשטאַט, אָבער סעלימ'ס געביין איז דאָרטען נישט געווען. ער איז צוריק אַריינגעלאָפען אין מתים־שטיבעל און אַ געשריי געטון צו די צוויי קאַטאָרזשניקעס, וואָס זענען נאָך אַלץ געשטאַנען און געטראַכט, פאַרוואָס עס איז איבערגעבליבען דער צוועלפטער מת.

— הינטישע זיהן, זאָגט, וואו איז סעלים?

— נאָך טשוועקעס...

— וואו איז סעלים, פרעג איך אייך? — האָט דער וועכטער אַ ריישע געטון די קאַטאָרזשניקעס אין פנים אַריין.

— געגאַנגען נאָך טשוועקעס...

— אָ, דער טייוועל זאָל אייך נעמען! איך וועל אייך די קעפּ צושפּאַלטען, אויב איהר וועט מיר תיכף נישט זאָגען, וואו איז סעלים! — האָט דער וועכטער זיי גענומען שלאָגען מיט דער נאַהאַיקע.

אָבער די קאַטאָרזשניקעס האָבען נישט געקאָנט ערקלערען, וואו סעלים איז אַהינגעקומען.

מ'האָט אָנגעהויבען אַרומזוכען סעלימ'ען אין אַלע ווינקעלעך פון תפיסה־הויף, אָבער מ'האָט איהם אין ערגעץ נישט געקאָנט געפינען.

— דער קאַטאָרזשניק סעלים איז אַנטלאָפען!

— האָט זיך צוטראָגען די נייעס צווישען אַלע תפיסה־וועכטער און סאָלדאַטען.

דער נאַטשעלניק האָט באַלד אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל, אַז מ'זאָל נאָכיאָגען די צוויי פוהרען מיט די טרומנעס. אַזוי ווי אין דער תפיסה האָבען זיך נישט געפונען קיין פערד, האָבען די סאָלדאַטען געמוזט נאָכיאָגען די פוהרען צופוס.

ערשט אין צוויי שעה אַרום האָבען זיי דעריאָגט די פוהרען. אָבער זיי האָבען אָנגעטראָפען אויף אַ מאָדנער סצענע:

ביידע פוהרען מיט די טרומנעס זענען געשטאַנען אין מיטען וועג אָהן די פורמאַנעס. איין טרומנע איז געווען אָפען און — ליידיג! די פערד זענען רוהיג געשטאַנען און אַלע ווילע אומגעדרעהט די קעפּ, ווי זיי וואָלטען געזוכט זייערע בעלעבאַטים.

— וואָס קען דאָס זיין? וואו זענען די פורמאַנעס? — האָבען די סאָלדאַטען איינער דעם אַנדערן פערוואונדערט געפרעגט.

זאָל זיי דער אַנטלאָפענער סעלים האָבען דערהרג'עט? אָבער דאָס האָט זיך נישט געלעגט אויפ'ן שכל. ערשטענס: זענען זיי געווען צוויי און ער איינער; צווייטענס, ווען אַפילו ער דערהרג'עט זיי, וואָלטען זיי דאָך געלעגען נעבען די פוהרען. זאָל ער זיי האָבען פערשלעפּט? צו וואָס האָט דאָס איהם געטויגט?

די סאָלדאַטען האָבען אָנגעהויבען אַרומזוכען אין דערנעבענדיגען וואַלד. אָבער שוין אין אָנהויב וואַלד האָבען זיי דערזעהן זיצען ביידע פורמאַנס. און איינער האָט זיי דערצעהלט: איך זיץ, הער איך אַ קלאַפּ. איך דרעה מיך אום, זעה איך ווי פון אַ טרומנע קריכט אַרויס אַ מת, שטשירעט אויף מיר די ציינער, שטעקט מיר אַרויס די צונג און מאַכט אַזעלכע אַוואַיעס, אז גאָט זאָל אָפּהיטען!

„געה אין דיין רוה אַריין" — שריי איך און שפּרונג אַראָפּ פון וואָגען. הענט און פיס ציטערן מיר. איך זעה: מיין טויטער שפּרינגט אויך אַראָפּ פון וואָגען און גלייך — אין וואַלד אַריין! און דערביי לאַכט ער אַזוי, אַז דאָס בלוט ווערט מיר פערגליווערט אין די אָדערן. איך גיב אַ קוק און זעה, אַז איוואַן איז אַראָפּ פון וואָגען, קניהט אַנידער און צלמ'ט זיך. זאָג איך צו איהם: „איוואַן מיר זענען פערלוירען"! ענטפערט ער מיר נישט און צלמ'ט זיך אַלץ ווייטער. דערנאָך האָבען מיר שוין מורא געהאַט, אַז די רעשט טויטע, זאָלען נישט אַרויס פון די טרומנעס — זענען מיר אַוועק אין וואַלד און גענומען תפילה טון, אַז גאָט זאָל זיך אויף אונז מרחם זיין... (ווייטער מאָרגען)

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג
(קאמוניקאטען)

פון ראזמאיטאשטשי טעאטער

היינט מיטוואך 9.30 אווענד ווערט ווייטער געשפילט די שטארק אויסגענומענע פיעסע „דער פונטשעווער יוריש" מיט דער באליבטער ארטיסטקע דינה האלפערן און סעם בראנעצקי אין די הויפט־ראלען.

קאנצערט פון וואלאסקי געדט אפגעלעגט

דער היינטיגער קאנצערט פון דער באקאנטער ווינער טענצערין און זינגערין וואלאסקי געדט איז צוליב אומאפהענגיגע פון דער דירעקציע סיבות געווארען אפגעלעגט און וועט פארקומען זונטאג דעם 27-טען ד. ח. 8.30 אווענד אין פילהארמאניע. די געקויפטע בילעטן זיינען גילטיג.

לעצטער קאנצערט פון יוזעף האפמאן אין פילהארמאניע

שוין מארגען, דאנערשטאג דעם 24-טען ד. ח. וועט פארקומען אין זאל פילהארמאניע דער צווייטער און אונאפרופליכער קאנצערט פון געניאלען פיאניסט יוזעף האפמאן, וועמענס ערשטער קאנצערט האט ארויסגערופען דעם גרעסטען ענטוזיאזם. די פעראינטערעסירונג צו דעם קאנצערט איז אנ'אונגעהויערע.

פון פוילישען טעאטער

אין שטאטישען פוילישען טעאטער ווערט היינט 7.30 אווענד געשפילט זשעראמסקי'ס „אוטשעקלא מי פשעפיורעטשקא".

Dr
B. Robinzon
אינערליכע קראנקהייטען
10 Pomorska 10
פראנט 11 שטאק, טעל. 131-86
נעמט אן פון 6 ביז 8 אווענד.

זעלבסטמארד

(א) אויף קראנצאווא 3 האט זיך גע'סמ'ט מיט סובלימאט די 35-יעהריגע ארבייטסלאזע אננא גומשאק. די סיבה — עקסטע נויט.

פאגאטאווע האט זי אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

אפגעבויסען אנ'אויער

(א) אויף דער פראנציסקאנער 60 האבען זיך געסטען געשפילט קינדער.

די שפילעריי איז בוילעכווייז אריבער צו א געשלעג, בעת וועלכען איין ווגעל קאניעגטשני האט צובויסען א צווייטען, סטאניסלאוו ראלינסקי'ן דאס פנים און אפגעבויסען איהם אנ.אויער.

אין א שווערען צושטאנד האט איהם פאגאטאווע אפגעפיהרט אין קרייז־שפיטאל.

קרענק און עלענד

(א) אויף פילסודסקיעגא גאס האט פלוצים בעקומען אנ'אנפאל פון דער שווערער קרענק דער 16-יעהריגער היימלאזער יחיאל דזשיאלאווסקי. מיט א שטארק צוקאליעטשעטען קאפ און פנים האט מען איהם אפגעפיהרט אין זאפאס־שפיטאל.

מעסער - שטעכעריי

(א) אויף רוג פראנציסקאנער און יודישער גאס האט עמיצער צושטאכען מיט א מעסער א געוויסען אריה ארענבערג פון דער בזשעזשינער 52. פאגאטאווע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף און אפגעפיהרט אהיים.

פאר אנרייצען

(א) דער 22-יעהריגער קאזשימיעזש בזשעזשינסקי איז נעכטען פערמשפט געווארען אויף 7 חדשים טורמע פאר אויפרייצען ארבייטער געגען א פאליציאנט.

קינדער אויף הפקר

(א) אין דער אפטיילונג פאר געזעלש. שוץ האט מען אונטערגעווארפען א האלב־יאהריג מיידעלע. ס'קינד איז איבערגעשיקט געווארען אינם דערציהונגס - הויז.

*

(א) נעכטען האט מען ארעסטירט א געוויסע בראנסלאווא יוזשוויאק, וועלכע האט געהאט אונטערגעווארפען איהר 3-וואכענדיג קינד אין טויער אויף אל. קאשטשושקי 9.

*

(א) אויף זאוואדזקא 9 האט איבערגעלאזט אויף הפקר איהר 2-יעהריג קינד א געוויסע יאכינא קאזלאווסקא.

*

(א) אויף זאוואדזקא 11, אין דער אפטיילונג פאר געז. שוץ האט מען אונטערגעווארפען א 3-יאהריג יונגעלע.

*

(א) אויף בוי-זארזשעווסקא 7, אין טויער, האט מען געפונען אנ'אונטערגעווארפענע 2 חדשים'דיגע מיידעלע.

אויספלוג קיין ווילנע

די היגע אפטיילונג וואגאן-לי-קוק פעטריקאווער 68 מאכט בעקאנט, אז דעם 27-טען פאהרט אפ אנ'אויספלוג קיין ווילנע אויף איין וואך און אויף 2 וואכען. צוליב דער זעהר בעגרעניצטער צאהל פלעצער דארף מען בעצייטענס מעלדען דעם אנטייל. דער פרייז פון אויספלוג בעטרעפט 95 זל.

זאל „פילהארמאניע"
מארגען לעצטער קאנצערט
דעם פראגראם פיהרט דער קלאוויר־מייסטער
JÓZEF HOFMANN
די ווארשאווער פרעסע שרייבט: „צו זיין אויף האפמאנ'ס קאנצערט — איז אנ'אמת'ער ארטיסטישער יום־טוב'. „האפמאן איז א זשעני. ארצימייסטער פון שאפונגס־קונסט", דאס איז רוהם פון קלאוויר־ווירטואזיע".
די איבריגע בילעטן פערקויפט די קאסע פון פילהארמאניע.

Doktór
Z. Henrykowski
ספעציאל־ארצט פאר ווענערישע
הויט־קראנקהייטען און מענער־שוועכע
9 טראגוטא 9
טעל. 262-98
נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אווענד
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 ביטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן!

ציהונג פון דער מלוכה־ל אטעריע
1-טע קלאס — פירטער טאג

100,000 zł. — 64836.
5,000 zł. — 158484.
2,000 zł. — 145634.
1,000 zł.—16004, 17603, 46180, 68900, 113770, 125211, 180195.
500 zł. — 11394, 58358. 133077, 136745.
400 zł. — 14098, 20785, 70700, 72141, 73364, 102111, 134402.
200 zł. — 42244, 48991, 68074. 77744, 131361, 136858, 153893, 158116. 163250, 184869.
150 zł.—576, 5986, 7993, 10267. 25958, 27480, 30041, 30812, 34542, 38831, 41996, 42489, 43413, 49605, 53733, 60971, 64537, 68802, 71099, 82319, 84407, 94361. 104081 112658, 117538, 120825, 121681. 123437, 128156, 131249, 132654, 135020. 137430, 139127, 153378, 154196, 158546. 162017, 169288, 184543, 187024, 188680.

Po 50 złotych — z literą s po 100 zł.

47 58 340s 404 91 530 744s 917 1153s 303 18 50s 77 454s 640 776 991s 2165 315 428 42 580s 90 928 3079 325 578 761 850 951 4275s 79s 97s 357 99 460 503 610 720 8s 59 64 828 58s 925s 5872 912s 38 59 6567s 608 67s 867 7077 259 98 359s 408 685s 747 845 910 8049s 286 355s 439 550 732 9021 273 78 334 9s 46 88 616s 97 767 90s 915

10014 91 341s 464s 586 699 813 51 80 11495s 846 79 666s 76 795 901s 60 12008 114 84s 322s 31 9 435s 515 629 715 21 60 480s 13363 435s 550 650s 14063 128s 275 9 753 97 924 15035 86 250s 586s 821 36s 80s 909 14s 16007 43 5 56 154 215s 406s 803s 77 780 856s 17082 280 303 415s 727s 936s 18283 614s 29 765s 825s 35 19176 90 315s 61s 453 766 852.

20121 297 320s 983 21356s 404 44s 553s 706 955 22056 179 360 454 553 76s 687s 737 910 23406 40s 600 33s 24625s 768s 80 869s 903 62s 25059s 228s 379s 545s 83 938 39s 26075s 352s 510 49 93 608 911s 40 27099 225s 483 520 34s 755s 28176 8 356 448s 677 768s 29016 103 255s 569 679 875s.

30073 146s 243s 515s 793s 858 900 97 31036 254 71 453 512 65 89 649 70 730 965 98s 32040s 216s 94s 392s 444 567 656s 709s 17s 25s 83 915 33206 308 466 560 34027s 48 77 113 82s 373 490 561 691s 884 90 35135s 80s 470 537 641s 72 748s 836 7s 49 36116 347s 490 784 37207 21s 41 317s 475s 92s 651s 807 38016s 87s 178 274 464 661s 801 28 939 86 39429 585 628 762 941s.

40012s 147s 77 209s 467 70 692 861s 94 903s 93 41304 44s 474 92 538s 655s 18 723 882 42007 148 67 331s 72s 85 574 680 43030 71 83s 225 62 5s 431 69 500 738 80 44690 730 833 55 988s 45179s 82s 459 600s 11s 704 46060 110 353s 89s 428s 517s 691 804s 47006 175s 359s 72 79 776s 919 48076 106 18s 224 489s 583 710s 817 40 49004 9 109s 41s 216 371 635 829.

50377 413s 29 543s 65 693s 715 881s 972 51020s 43 91 144 263 6 444s 517 654s 810s 927s 74 52004 71 207 489 559s 618s 28s 52s 820 928 85 53029s 221 475s 926 54101 53s 235 414 84s 529 93s 789s 955 73 55120 398 435 584 721 56401 57 626 751 886 947s 57035s 42 768s 94 800s 58020s 43 48 280 365s 575 644 965s 74 59243s 690 747.

60093s 194 248s 82s 435 477s 700s 819 916s 61004 224 431 501 35 610 872s 62063 93 203 519s 68 613 915 62s 63190 504 14 657s 727 64102s 239 65593 836 79 66025 243 71 472 648 801s 83 67116 282s 488 517 682 701 42 812 907s 82s 68008 117 261s 94 667 82 729s 69005s 6 162s 380 540 602 914 70080s 243s 368 431 550 692 779.

71244s 360 470s 814s 984s 72071 225s 41 456 736 85 863 83s 9s 922s 36 73098 100s 282s 397 544 649s 732 74035s 136 66s 334s 43 442 71s 77 521 669 912s 75007 205 372 524 657 743s 926 76247 89 316 437 551 606 750s 69 929s 77550 671s 79 735 62 78167 91s 297s 368 406 529 49 965 79009s 148 59 213 384 499s 755 69 918s.

80066 143s 471s 553s 610s 35s 846 81074s 191s 544 652 955 82381 411 33 513s 35 722s 972s 83042 172 251 384s 556 653 726s 924 84083 552 68 715 928s 42s 46 72 85036 77 185s 560 637 722 891s 947s 86134 290s 302s 678 868 87408s 613s 67 770 858 88056 73 145 235 9 327 456 510 678 750s 922s 60s 89209 27s 618 21 88 755 71 816 901s 20.

90127 213 428s 51 580s 998 91275 750s 891 92008s 28s 135s 43 50 408 628 958s 93333s 672 771 878 946 94222s 32 56 71 488s 530s 620s 40s 909s 95052 579s 622s 47 85 96204 675 87 938 97021s 61 8s 88 759s 94 945 98125s 212 76 393 438 682s 807 99025 35 54 117 243 322s 436s 565 662 74s 721 903.

100069s 87s 151 516s 19 50 742 68s 826s 47 101070 102 57 282 427 657 818s 102749s 825 8s 103302s 467 533 81 613 36s 900 39s 104225 549 763s 876 105007 76 53s 626s 809s 11 106564 811 919s 107267 405s 89 533 52 781s 908s 108104 296s 468 587 612 801 5 919 64 93 109002 356 605 703 90.

110625s 917 111097 182 258 431s 600 703 90 112036 277s 514 70 8 806 113040 278s 319 620 82s 718s 842 974s 114064 185s 243 435 722s 859 911s 41 115004s 79s 90 128s 348 544 698 779s 116046 276 343 471 117266s 95 638s 845 902 18 76 118145s 386 444 704s 119091 472s 841s 901s 75s 97s

120074 95 482s 520 724 804s 22 121106 286 583s 88 691 710s 801 973 122311 38 409 19 123016 245 81 97 661s 781s 847 124072 125 241 79 84 424 557 753 125044 437 579s 126032 95 112 48 97s 304s 447 592 796 932s 127131s 54 246s 722s 734s 48 75s 911 128303 610 735s 45s 129013s 311 787 844s 53 902 3 57s

130062s 228 453 68s 500 648s 933 64 131306s 73s 441 89 741 899s 919s 132490s 516s 50s 57 612 19 63 895s 974 133250s 98 515s 99s 773s 888s 134382 7 440s 718 980s 135082s 154s 297s 462s 561 757s 833 49s 136035 103 427 50s 597s 69s 804s 51 137017 335 554 55s 793 138230s 344 545 666 909s 139127s 47s 342s 783

140173 359 432 595 731s 58 141019 369s 639 787s 832s 938s 80 142366s 71s 586 823 983s 143055s 176s 417 881s 95 144122 234s 363 805 145099 394s 413 24 52 887 916 93s 146087s 125s 333s 555s 732 8 822 94 7 147070 110 48s 52s 233 517 625 769 817s 148181 251 759 149341 491 816

150131s 75 202 90s 326s 30 419 770s 864 151154s 63s 221 6 96 312s 489 643 80s 152092 357 472 153108s 303 428 36 731 154243 396 564 715 96 926s 155067 119s 37 425 590 669s 826 929 156036 108s 277 599 649 703 157007s 130s 354 482 887 919 158012s 83s 381s 425 601s 736s 942s 50s 159020s 49 134 639 991

160103 632s 34 713 25s 40 802 161285s 307 628 95 162025s 146s 270 85 440s 585 782s 819s 913s 163204 86 318s 498s 548 643 745s 52s 69 79 976s 93 164146 654 748 809 927 58s 165113s 322 429 713s 166111s 63s 216 394s 468s 654s 708 167341s 40 90s 499 648s 782 168116 49s 59s 493s 540 816 93 169233s 343s 501 21 667 76 738 870s

170086 194 297 927 43s 171063 140 82 251 380s 422s 56 555s 172465s 94 630 67 90 760 95 835 931s 173068s 103s 409 19 631s 760 174002 48s 24s 491s 560s 4 702 948 175032 149s 331 501s 17 790s 176066 76 109 52 3 575 601 68s 95 814 177126s 773 178026 870 996 179118 252 352 798

180200 548 625 813s 181060 195s 275 86 9s 469 891s 991 182210 326 484 502 75 751 914s 50 60 183081 98 206 323s 45 476 550 81 626 184262 478 633s 76s 813s 84 185147s 112 444 592 618s 71s 830s 991s 186033s 105s 55 205s 68s 359s 781s 3 983s 187123 320 563 96s 973 90s 188102 219 33 537 661 821 34 929s 189067 377 400 25 572 773 915 87

190062 73 215s 28 43 88 443 611 73 191067 163s 241 619s 58 64 927s 192023s 116 203 403 14 740s 4 855 917s 193050 174 238s 447s 63 511s 25 51 194012 45s 47 57 454s 543 642 866 979

CIĄGNIENIE DRUGIE.

25.000 — 70140.
2000 zł. — 12085.
1000 zł. — 3924 18378 107919 121494 165544.
500 zł. — 6063 8486 37923 63054 85252 89234 118548 159765 165296 166924 188925 191123.
400 zł. — 67915 71488 85591 104450 130134 169209 183080.
200 zł. — 38720 53412 53893 61372 72890 76030 91944 96602 123334 124071 138672 165009 171398 190196 192302.
150 zł. — 7922 14944 18594 21027 39645 39926 47038 53737 54536 60200 83691 85396 94696 116128 137502 145593 148551 155165 161794 164307 167881 167953 171831 171089 174292 175242 187569 187779 188717 192279.

Po zł. 50,—, z literą s po zł. 100.

205 637 761 971 1000 75 3541 858 4020 101 381 567 697s 816 5632 786 990 91s 6399 671s 854 7231 778s 8022s 579s 97s 9012s 86 280 445 659

10313s 33 623s 822 968 11054 248 80 794 12073 106 374 486 516s 603 723s 845s 13162s 321s 548s 957s 14004 673s 906 15348s 697 841 16042 726 56 17360 74 607s 952s 18743s 19127 784.

20157s 272s 685s 21225s 575 728 22101 684 23034 98 140s 471s 80 654s 735 24140 50 380 435 71s 648s 25537s 801s 26266s 382s 575 918 55s 74 27240 699 907s 28765s 29335 67.

30271 78 433s 83s 592 949s 58s 31070 130 32512s 87s 675s 751 33551s 600s 34101 211 38 483s 92 93 522 753 35089 218 398s 423 582 632 46s 63 36170s 401 652 53 70s 924 37261s 897 38573 691s 39026 119 599 682 745 59.

40055 593s 706 820s 54s 41089 90 130s 268 648 42509s 867 934 43484 522s 69s 81 44027s 54 162 234 460 67 45188 416s 99s 622 58 97s 990 46011s 354s 463 746s 992 47308 711 77 48064 192s 553s 687 49104s.

50544 51253s 892s 930 52042 46 579 723s 29 842s 959 53521 697 98 822s 54011 136 566 55218 325s 471s 567 85 604 760 56549s 57019 215 827s 58536 674s 871s 59642 819.

60039 334s 609s 27 61155 711 92 62066 685s 63011s 41s 173s 436 640 884 64032 288 307s 435 566 796s 65195s 782 951 56 66027s 162s 303 718 36 67056 252 54s 601 967 68103 684 725s 99s 69314 411 523 55 86s 801 30s 49 65s

70018s 36 354s 482 787 870 71048 144 54 94 318s 703s 75 901 72090 160 630 963 73222 531 48s 85 698s 881 959s 93 74589 615s 42s 52 75731 888s 957s 76066s 346 514 602 76 909s 77162s 422s 622 78 78153 696s 752 71 861 79117 76s 809s.

80094s 162 266 924 81256 375 585s 613 867 82079 200 332 550s 58s 80s 813 99 83058s 526 744s 825 84124 42 371s 77s 85087s 177 248 437 40s 741 86270s 477 777s 904 91s 87199 266s 348 854 932 88037s 101s 540 89086 133 394 854 86s 93 988.

90096 690s 816 91468s 89 692 723s 985 92075 528 758 97 812s 93412 38s 94034s 342s 44s 95191 736 55s 845s 96406s 97063s 575s 608 98025 571s 849s 99427s 536.

100008s 375 507 101017s 584s 872 102013 22s 346s 427 782 826s 907s 103240s 786 104034s 82 207s 731 105000 151s 500s 807 106026 28s 692 107092s 312 35s 897 946 108073s 87s 105s 236s 81s 354s 616s 109008 292 595 622s 53 95s

110161 500 924 79 111222s 33s 74 616s 818 23s 112118s 341 638 113115 390 519 114363 115051 78s 354s 465 74s 602s 09s 750 116153 335 582 778 993 117122 489s 601 12 824 118134 119015s 204 34 555s 892

120135s 336 542 684s 973 122076 123051s 80 124287s 125030s 187 701 126014 580 708s 127465 665 834 128310s 532s 782s 894 129400s 522

130289s 408s 35s 569s 131240s 328 624 61 870s 132447 831s 74 133187 444 134038 56 251s 552 860s 135263s 612 136034 391s 578 137364s 762s 69 138102 94 911s 139142s 271 481 859 961s

140395 433 51 550 711 141248 444 61 85s 546 142026 102s 43 276s 443s 80s 707 829s 143078s 119s 57 536 144119 55 76 250 682 980 145295 146144s 542 812 964 147976s 148003s 70s 215s 345s 539 711 56 149300 547 943 67s 73s

150089s 197s 791 822s 973s 151197s 202s 435 639s 752s 915 152712 153075 216s 92s 351 594 154282 844s 70 998 155285s 746 156254 491 157052 96s 251 343 402s 594 638s 96s 722s 926 93s 158038s 131s 301s 26 904s 159058s

160129 652 873s 98s 161194s 238s 304 406s 89 611s 786 949s 162627 862s 163076s 279 407 762s 824s 25 164428 685 960 165381 572s 824 166292 486 573 167290 671 168121 562 917 169329 456 826s 990

170099s 365s 788 808s 944 53s 171014 259s 836s 172218 656 707 968 173012s 27 781 970 174067 354s 65 844 175183 638s 806s 92s 939s 176165s 761s 95 177062 322s 178024 164 225 179120 624 763s 866s

180060s 184 775 836 181014 45s 349s 434s 182203s 183477 78 504 636 184058s 123 251 72s 185063 157 332 801 186281 608s 838 187495s 829s 188042s 86s 244s 84 551 189256 684 93

190000s 262s 799 191341 616s 192220 428 777s 858s 193178 249s 333 40 69s 901 194112 45 523s 810 945s

CIĄGNIENIE TRZECIE.

Po 50 złotych — z literą s po 100 zł.

65s 528 679s 844s 1040s 324 2394 475 3256 355s 88s 454 693 734 981s 4566s 96 645 716 903 23 5238 305 744s 988s 6133 235s 89 436 7237s 99s 497 608 36s 709 8093 222s 487 520s 28s 617s 722 918s 9331s.

10151 76s 81 411 608 711s 869 11293 303s 20s 434 800s 12249 599s 955 13304 516 640 796s 14756 840 966 15247 92 549 56s 771s 16345s 738 17017 132 242s 835 70s 18123s 45s 848s 19193s 373s 676 930 36s.

20060s 213 354 593 632s 919s 21027s 337s 99 561s 618 913 22338s 55s 64 941 23044 303 415s 549s 635 24424s 34s 76s 979 25396s 650s 26615s 27290s 668 803s 997 28062 274s 415 33 796s 816s 29049 90s 806s 90s 938s 73s.

30019s 533 749 882 911 76s 90 31369 587 606s 32082 540s 803s 08 911 48 33396 523 696 711 810 34158 750 35662 36293 552 37200 365 465s 556s 638 780s 930 38442s 779 873 39183 392s 542 900. —

40004s 105 647 41065 420s 831 910s 42284 499 531s 681 98 43079 394s 745s 69s 44177 362s 500 816 45000s 16 325s 46014s 114 17s 311 47081 291 523 700 901 17 48077 180 215 662s 49666s.

50263 806s 924 51156s 271s 385 403 52161 361s 858 53035s 177 638s 894 54079s 128 97s 381s 754s 86s 55006 334s 594 56120s 80 341 594s 57168s 250 504 07s 655s 733 52 58334 86 756s 999s 59326 865s 944.

60355 69 758s 830s 61658 62095 343 79s 879s 961s 82 63213 22 469 723 64003 125 701 65018 31s 59s 131 471 920 66000 206 13 473 81 504 614 67114s 45 88s 611s 33 68133 518 777 97 69255 563 810 968s 78.

70052s 71098 72099 283 641 879s 919 30 73049s 576 74209 49s 90 629s 75302s 435 734 872s 76069s 99s 439s 825 77189 860 925 78156 96s 218 535 95 734s 963 79302 10s 53 403 987.

80017 110 12 218 508s 749 50 920s 81252s 612 82048s 94 98 512s 83512 730s 84378s 491 728 862 96 960s 85435s 86120 304 42 83 430s 637 947s 87094 181 319 88881 89051 249s 445s 51. —

90436 91286 458 92347 93189 420 587 94063s 226 30 307s 55s 724s 95180 761 800s 88 96025 97064 106 99s 212s 716s 98044s 98 497s 554s 899s 967 99149 628s 883.

100227s 782 101050 305 510 60 855s 102834 103323 66 407s 26 92s 95 681 104142 48 548 105140 334s 746 160063s 105s 73 447 637 882 947s 107440s 502s 90 993s 108137 337s 71 505 638 828 996 109199 510 843 949

110044 177 95 97 550 111184s 294s 619 969 90s 112324s 863s 113761 936s 114213s 371s 469 74s 97s 115085s 167s 712 835s 116252 811s 995 117603s 879 926 118041 123 429 795s 119030 293 409

120038s 568 121107s 229 451s 71 705s 27 844 122129 237 313 16 428 506 989s 123111 523s 124299s 349s 73s 473s 552s 601s 796s 836 50 125063s 106s 220s 815s 922s 126240s 504s 612 848 918 127156 369 755 128099s 208s 645s 119890

130438s 904s 63 131216 461 583s 132027 248 83s 325s 86 988s 133446s 850 966 134213 856 135101 391s 845 136227 60 481 137064s 216s 467s 138243s 803 58 139344s 870

140144 398 508 723 96s 141865 901s 142000s 933s 143097s 577 715 144333s 145444s 146179 385s 512 987 147194s 278 352s 796s 148189s 325s 71s 896s 149706s

150021s 297 532 720 151072 308 34 474s 626s 36s 870 152044s 196 98 818 153257s 859 917s 154207 365 97 872 83 156225 643 751s 949 157070 158350s 545 776s 159415s 92s 563s 691s 894s 933

160271 454 95s 509 712 912 161114 314 54s 62s 426 699s 706 57s 162546s 790s 960 164251 318s 556s 666 876s 165088 493 807s 43s 166376 555 96 167010s 138 53 911 21 168299s 374 93 457 169202s 64 91 505 603 705

170188s 232 359 171037s 187 295 322s 172056 594 665 173502 634s 40 747 174107s 46s 234s 175574 700 86s 833 176045s 387 587s 722s 177295 341s 525s 61s 868s 178786s 933 179113s 306s

180415s 181159 716 948s 182291s 379 570s 979s 183244s 739s 996 184913s 185007 279 827 68s 999s 186101 49s 98s 226 422 818 187053s 178 223s 357 667 721s 936s 188446 530s 63 707s 840s 189120s 44s 49 54 698 744 828s

190314 191068s 211s 450s 775 79 192042 780s 193557s 929 90 194942s 148s 236 493 682 740 891s

עלטערן-קאנפערענץ אין „תחכמוני“

פערגאנגענעם מיטוואך איז אוועגד איז פאר. געקומען אין לאקאל פון „תחכמוני“ א עלטערן=פערזאמלונג גערופען דורך דער דירעקציע פון דער שולע, מיט'ן צוועק צו אינפארמירען די עלטערן וועגען דער טעטיגקייט פון „תחכמוני“.

צו דער דאזיגער פערזאמלונג זענען געקו. מען א גרויסע צאהל עלטערן ווי אויך פיל געסט.

די פערזאמלונג ווערט געעפענט דורך דער שול-לייטערין פרל. ווײנטרויב, וועלכע ערטיילט דאס ווארט דעם דירעקטאר פון „תחכמוני“ ה' ב. מארעק. צו זײן רעפעראט א. ד. ט. „די אויפגאבען פון דער מזרחיסטישער שולע“. אין א פרעכטיגער פארם ענטוויקעלט דער רעדנער פאר די פערזא. מעלטע עלטערן די אויפגאבען, וועלכע דער מזרחי אין פוילען האט זיך געשטעלט מיט'ן שאפען דעם מזרחי'סטישען שול=נעץ „תחכמוני“.

די אויפגאבען פון די „תחכמוני“=שולען זע. נען, צו בעקעמפען די גײסטיגע און נאציאנאלע אסימילאציע, ווייל בײדע זענען שעדליך פאר דער נשמה פון קינד, און אײנצופלאנצען אין דעם קינד מסירות-נפש פאר אונזערע רעליגיעז=נאציאנאלע אידעאלען און שטרעבונגען. אײנע פון די אויפ. גאבען פון „תחכמוני“ איז אויך צוצוגרײטען דעם יונגען דור אלס פיאנער פון אויפבוי=ווערק אין ארץ=ישראל. נאכדעם ווי דיר. מארעק גיט אנ'אי. בערזיכט איבער דער טעטיגקייט פון היגען „תחכמוני“, בעקומט דאס ווארט דער שול-ארצט ד"ר גאלדבוים, וועלכער רעפערירט וועגען דער שול-היגיענע. עס שטעלען נאך פראגען אײניגע עלטערן וועגען די לערן-מעטאדען אין די נידריגע קלאסען, שליסט דיר. מארעק די עלטערן-קאנפע-רענץ, מיט דער ביטע, דאס די עלטערן זאלען זיך מעהר פעראינטערעסירען מיט דער אײנציגער רע-ליגיעז - נאציאנאלער ערציהונגס=אנשטאלט דורך ענגער הארמאנישער צוזאמענארבײט מיט דער לייטונג פון דער שולע.

ווייל זי האט געלאזט מל-זיין זייער יונגעלע...
איז דער מאן אוועק פון זיין לאדזער פרוי אין פאריז

„פאריזער הײנט“ שרײבט: א שטילע פרוי, אנ' ארבייטערין איז זי, קײנמאל איז זי צו קײנעם נישט אנגעקומען. זי האט רוהיג געמאכט איהר לעבען מיט איהר מאן און די צוויי פיצלעך קינדער. דער מאן איז געווען א הויזען-נייהער. בײדע האבען גע-לעבט שטיל און ארבייטסזאם. געוואנדערט פון פוילען קיין בעלגיען, פון דארט קיין פאריז, אלעס איז גוט געגאנגען. און איצט?

איצט וויינט די פרוי:

— מיין פערצווייפעלטע לאגע האט מיך צו אייך געבראכט!

זי וויינט.

דאס קליין יונגעלע פון דער זייט בעט זיך:

— מאמא, וויין נישט!

דאס פיצעל קינד אויפ'ן האנד וויינט מיט-

— וואס איז אייך, מאדאם?

זי איז אינגאנצען צובראכען, זי זאגט נאר שטי"ל

— מיין מאן האט מיך פערלאזען...

— צוליב א צווייטער פרוי?

— א, ניין, ער איז נישט אזא מענש.

— טא פארוואס?

די פרוי וויינט

— צוליב זיינע אידעען.

די פרוי בערוהיגט זיך אביסעל. זי דערצעהלט אזא אויסערגעוועהנליכע געשיכטע:

זי אליין איז פון לאדז, מיט א יאהר 10 צוריק האט זי חתונה געהאט מיט איהר איצטיגען מאן. זי שטאמט פון א חסידישער פאמיליע. איהר זיידע איז א רב. דער מאן איז אויך פון א פרומער פא-מיליע. ווען זיי זענען מיט 2 יאהר צוריק געקומען קיין פאריז, האבען זיי געפיהרט א גוט לעבען. דער מאן איז דא געווארען א רויטער. מען האט איהם גערופען „דער חבר מישע“.

— איך האב עס נישט געוואלט ליידען.

— און?

און איך האב אמאל געשוויגען. מיינע שוועס-טער און ברידער זענען אלע ציוניסטען. פיהרען אן מיט אינסטיטוציעס אפילו אין פוילען. האב איך געמוזט ליידען. אבער וואס טון? מיין מאן איז ער געווען. עהרליך אויך. געטריי צום קינד. איז מיט 13 חדשים צוריק געבוירען געווארען א יונגעלע. מיין מאן האט זיך איינגעשפארט:

— מען וועט עס נישט מל זיין.

איך האב געוויינט, געבעטען. עס האט גארנישט געהאלפען. דאס קינד איז שוין אלט געווען 3 חדשים, און עס איז נישט געווען געיודישט. האב איך געזאגט מיין מאן:

— איך וויל פאהרען צו א פאמיליע אין בעלגיען

איך בין דארט אוועק און געלאזט מל זיין דאס קינד. אז איך בין געקומען צוריק קיין פאריז, האט מיין מאן מיר געמאכט א פינסטערען סקאנדאל

— איך וועל דיר ווייזען!

ער איז שלעכט געווארען צו מיר.

האט ער זיך איין טאג אויפגעהויבען און גע-זאגט מיר:

— איך געה זוכען ארבייט!

מעהר איז ער שוין נישט צוריקגעקומען.

ראדיא-פראגראם
מיטוואך ד. 23-טען אקטאבער

6.34 — גימנאסטיק. 6.50 — פליטען. 8 — אוי-דיציע פאר שולען. 11.57 — צייט-סיגנאל. 12.03 — ידיעות. 12.15 — שמועס. 12.30 — פליטען. 1.30 — „פון די באבעס מעשה'לעך“. 3.12 — בערזע. 3.25 — עקספארט. 3.30 — קאנצערט. 4 — מוזיק. אוידיציע מיט לידער פאר עלטערע קינדער. 4.20 — לידער. 4.45 — מוזיק. געשפרעך. 5 — רעפעראט. 5.20 — פידעל-קאנצערט. 5.50 — „די וועלט לאכט“. 6 — מוזיק. 6.30 — פעליעטאן. 6.45 — פליטען. 7.20 — רעקלאמע-קאנ-צערט. 7.35 — ספארט. 7.50 — רעפארטאזש. 8 — פלי-טען. 8.45 — אוועגד-ידיעות. 9 — פון שאפונס שא-פונגען. 9.35 — ליטערארישע סקיצע. 9.50 — שמועס פאר דאקטוירים. 10 — גרויסער רעליגיעזער יו-דישער קאנצערט, אויסגעפיהרט פון ווארשא-ווער סינאגאגען-כאר מיט דער בעטייליגונג פון אבערקאנטאר משה קוסעוויצקי. 10 — מוזיק 11 — ידיעות, קאמוניקאטען.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	–	–	–	91.75
3 פראצענטיגע	בודאוולאנע		–	41.00
4 „	דאלארובקא		–	53.00
7 „	סטאביליזאציע (אמ.)			61.00
5 „	ווארשאווער ש.-ב.	1934		52.05
5 „	לאדזער			47.50
ענגלישער פונט	–	–	–	26.08
דאלאר אפיצ.	5,31,75	נישט-אפיציעל	–	5.35
גאלד-דאלאר	–	–	–	9.07
גאלד-רובל	–	–	–	4.82
דייטשער מארק	–	–	–	1.48

Dr. med. H. LUBICZ

פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
צוריקגעקעהרט
עמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2 און 5–8 אווענד, זונטאג פון 9–11 בייטאג און יום-טוב פון 9—1

„BENGALI“
גלענצענדער עפאפיי, געשאפען אויפ'ן גרונד פון העלדישקייטען אין אינדיען.
היינט פרעזענטירען מיר דאס אונגעוועהנליכע עמאציא-נירענ, ע טייפטערווערק א. נ.
— אין די הויפטראלען: GARY COOPER, T. TONE, C. BURKE
אויסערדעם: קלאנג-אקטואליטעטען, אויך פון P.A.T. אנהייב 4.30 נאכמ., שבת און זונטאג 12.30 בייטאג.
אויף די ערשטע סעאנסען און פריהמארגען-סעאנסען זענען די פרייזען פון 54 גראשען.

קלאנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

קליינע אנאנסען
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

א סוויטער=מאשין 8/60, פירמע שאפהאוזען צו פערקויפען. קילינסקיעגא 40, 2. הויף, 3. שטאק, וו. 171.

Języka polskiego, arytmetyki handlowej szybko i gruntownie wyucza rutynowany nauczyciel. Dla starszych specjalny, praktyczny kurs polskiego wypróbowaną metodą. Piotrkowska 37 m. 11, front 3 piętro. godz. 6 9 wiecz.

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej za № 73214 na Zł. 15.— na imię Rogowin Izrael, Wysoka 21.

לאקאלען

צו פערמיטען זאפארט אויף פראנ-ציסקאנער גאס אנ'איינגעפיהרט געוועלב, א יאטקע, וואס האט עקזיסטירט 12 יאהר. עס קען זיין אויף אנדערע זאכען אויך. צו ערפאהרען אויף פאמארסקא גאס 35, ביי א: צוקערמאן.

זעהר ביליג אבצוגעבען א מאדערן איינגעריכטעט געוועלב אויף דער שרוד-מיעסקא, ביי פיעטריקאווער. אפערטען אין אדמ. אונטער „געלעגענהייט“.

א בעקוועהם ארט צו שלאפען פאר א יונגענמאן איז אבצוגעבען. פאמאר-סקא 14, אפיצינע, 2. שט. בינשטאק.

צוליב אבריזע קיין פאלעסטינא — א געזיכערטע פרנסה! אוועקצוגעבען א גרויס געוועלב מיט א גרויס שויפענסטער און אלע איינריכטונגען, ווי אויך א גרויסע שטוב מיט א קיך אהן אבטרעט-געלד. צו ערפאהרען בזשעזשינער 25, גאלדקארן

צו פערדינגען א בעזונדער שטיבעל אויף א פראצאוניע, אריינצושטעלען מא-שינען אדער צו שלאפען. פילסודסקי 35, וו. 28, פארטער.

פרייע פאסטענס

ס'ווערט געזוכט אנ'ארבייטער צו א 7-ער סוויטער-מאשין. סאלנא-גאס 10, אפאטאווסקי. 2116

ס'ווערט געזוכט א מאשין-נייהערין און אנ'אויספערטיגערין צו טריקא-וועש, ווי אויך ארויסצוגעבען צו נייהען, ביי דאבזשינסקי, נאוואמיעסקא 26.

ס'ווערט געברויכט א לערן-יונגעל פון זאפארט ביים טאפעצירער זגער-זשער 19. צו ערפאהרען אויפ'ן ארט, פראנט, 1. שטאק. 2122

א שניידער-ארבייטער און א מיט-נייהער צו מענער-ארבייט ווערט געזוכט פון זאפארט אין „עקאנאמיא קראוויעצקא“ ליפאווע 36. 2127

פערשידענעס

א קאנדיטאריי אוועקצוגעבען מיט זעמטליכע איינריכטונג. צו ערפאהרען אין עלעקטרישען געוועלב, 6. שערפיצן 32.

ביליגע כשר'ע מיטאגען גיט ארויס טעגליך פון 12–4 נ"מ פיעטריק. 21, לינקע אפיצינע, 2. שט. דארט אין אויך צו פערדינגען א צימער. ווי אויך ביליגע נאכטלעגער. 2120

א פאר הונדערט זל. קריגט דער, וועלכער קען מיר שאפען א פאסטען, אדער וועלכע ס'איז בעשעפטיגונג צו פערדינען ביז 20 זל. וועכענטליך. איך בעהערש פולשטענדיג פויליש, יודיש, העברעאיש, דייטש. זיך ווענדען ווסכאד-ניא 66 וואוינונג 22.

דאס עלעקטראטעכנישע ביורא
„SIŁA I ŚWIATŁO“
פון וו. קרוקאווסקי
23 פאלודניאווא 23, טעלעפאן 139=32
נעמט אן דורכצופיהרען אינסטאלאציעס פון ליכט און קראפט. קויפט און פערקויפט מאטארען און ערלעדיגט אלער ארט עלעקטרישע איינריכטונגען אויף לייכטע בעדינגונגען
ביליג, רעיעל, שנעל און פינקטליך!
ספעציעלע ווערקשטעל פאר מאטארען=רעפעראטור.

ווי'כטיג פאר יעדער פירמע!
ווילט איהר אייער געשעפט זאל האבען די געהעריגע רעקלאמע? בעשטעלט אייערע דרוק-ארבייט
אין דער בעוואוסטער שנעל=דרוקעריי
בראמבערג
8 צעגעלניאנא 8 פראנט
טעל. 255-09
שעהן און פינקטליך אויסגעפערטיגט.
— ביליגע פרייזען. —
שעהן | מאדערן | פינקטליך

אנאנסען — אין — פאלקסבלאט האבנגרויס ערפאלג

אב'אליגע=פיהרטער באר
איז פון זאפארט איבערצוגעבען אין פאכט.
צו ערפאהרען אין א/מ. פון דער צייטונג.

Dr. med.
P. Braun
ספעציאליסט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 81
טעל. 100-57.
נעמט אן פון 8–1 און פון 4–8 אוונט

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1-טער שטאק.
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוונט זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארטאג. בעזונדערער ווארטע=זאל פאר פרויען

Doktór
A. S. TENENBAUM
Piotrkowska 109, tel. 220-25
powrócił.

לעטשניצע
פאר ווענערישע=קראנקע מענער=שוועכע און הויט=קראנקהייטען
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוועגד.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי דאקטאר
א בעראטונג 3 זל.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11 ביז 2 און פון 5 ביז 8.30

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95,
נעמט אן פון 9–11 און פון 6–8 אוונט

Dr. L. Suchowczycki
כירורג
Gdańska 11
טעל. 123-47. (ריג קאנסטאנטינער)
POWRÓCIŁ.
נעהמט אן פון 4–6 נאכמ.

DR. MED.
Szymon Grynberg
פילסודסקיעגא 55, טעל 168-58
(ארדינירט זומער אין ווישניאווא-גורא)
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט
זונטאג פון 10–2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.

אין מדבר סאהארא ענטדעקט א מערקווירדיגע יודישע שטאט

דאס לעבען פון אנ'אומבעקאנטען יודישען שבט וואס וואוינט טיף אונטער דער ערד אויף א זעהר פרימיטיווען אופן

אין פאלעסטינער „הארץ" איז אפגעדרוקט געווארען א העכסט שפאנענדער ארטיקעל וועגען א איטאליענישען קארעספאנדענט, וואס האט זיך לעצטענס אומגעקעהרט פון א רייזע איבער די ווילדע ביישען, דער רייזענדער איז גוט בעהאוונט אין יענע געגענדען און האט געמאכט וויכטיגע אנטדעקונגען וועגען די מענשען וואס בעוואוינען יענע מרחקים; איבערהויפט דערציילט ער וועגען א יודישען שבט, וועלכער לעבט דארט אומאפהענגיג, און וועמען די מאדערנע ציוויליזאציע האט כמעט ווי נישט אנגעריהרט, צווישען אנדערעם דערציילט ער:

איך קום איצט פון דער געהיימנישפולער שטאט אין דער וועלט וואס הייסט גאריאן. און וועלכע איז געבויט אין גאנצען אונטער דער ערד! צוויי טעג און דריי נעכט האב איך פערבראכט ביי דעם ארטיגען „שעיך". וועלכער איז דער הויפטמאן פון שבט, ווי אויך דער שטאט באלעבאס, די מערקווירדיגע שטאט געפינט זיך צווישען רייהען פון בערג, אין צפון זייט פון מדבר סאהארא. און צוצוקומען איז נאר מעגליך מיט א ספעציעלען טאנק אויטאמאביל, אין טיפעניש פון 20-25 מעטער ליגט דיזע שטאט פערבארגען, און מעהר ווי 10 טויזענד מענשען לעבען אונטער דער ערד מיט זייערע שאף און רינדער. דאס אינטערעסאנטסטע דערביי איז וואס אלע איינוואוינער זענען יודען, וועלכע פיהרען א אפגעזונדערט לעבען פון זייערע מאכמעדאנישע שבטים, זעלטען קומענדיג אין בעריהרונג מיט דער איבעריגער וועלט.

אונזער רייזע אהין האבען מיר אנגעפאנגען גאנץ אין דער פריה מיר האבען פערלאזען די שטאט טריפאליס אין א זעקס - ראדיגען אויטא, האבענדיג אין זינען אויסצופארשען די ארומיגע הויכע בערג; און נאך א לענגערע ארומוואנדערונג זענען מיר אנגעקומען צו א ברייטער שטרעקע וואו מיר האבען בעשלאסען זיך אפצורוהען. ארום אונז זענען געוואקסען גראזען, מיטעל בוימער, איילבערטען און פייגען. דאס בילד האט אונז גאנץ איבעראשט. נאכדעם ווי מיר האבען לאנג קיין וואקסונג נישט אנגעזעהן איבערהויפט נאך ווען מיר האבען זיך אנגעשטויסען אויף א טשערעדע שאף וואס האבען זיך געפיטערט ארום בארג — אהן א פאסטוך.

„מיר שטעהען איצט אויפן דאך" פון דער שטאט „גאריאן" האט אונז דער וועגווייזער ערקלערט, באמת, נישט ווייט פון אונז האט זיך געזעהן דער שלונג פון א ריזיגען בארג צוערשט האב איך איבער דער ארומיגער פינסטערקייט פון בארג רויך גארנישט נישט געקאנט בעמערקען: אבער ווען מיר האבען זיך ארונטערגעלאזען דורך עפעס א עפענונג, האבען מיר ענדליך דערגרייכט דעם באדען פון שטאט. די לופט איז שטיקענד און עס שמעקט מיט א צופוילטער פיכטקייט פון א קעלער. מען האט אונז באלד ערקלערט דאס דער אומאנגענעהמער גערוך פיהלט זיך נאר ביים אריינגאנג, דער גאנצער שטח און איינוועניגסטע גאסען זענען גאנץ ברייטע. פיל לופט דרינגט אויך אריין דורך די שפאלטען פון סופיט, ווען עס רעגענט אבער שווענקט זיך די גאנצע שטאט אין וואסער און לאנג נעמט עס איידער די הייזער ווערען טרוקן. גליקליכערווייזע אבער, פאלט רעגען-וואסער זעהר זעלטען אין יענע געגענטען.

די ערפאהרונגען וואס א מאדערנער ציטונגס

פון מרים ליפשיץ

מאן לעבט אמאל איבער, קומט אמאל אויס ווי א קינדער שפיל כלפי די מנהגים פון מדבר איינוואוינער, עס זענען נישט פאריבער קיין צעהן מינוט, ווי קינד און קייט פון שטאט האבען זיך שוין דערוואוסט פון אונזער אנקומען, נאהענט ביי די ווענט פון דער ערשטער גאס. אדער בעסער געזאגט, ביים טונעל זענען געשטאנען רייהענווייז מענער פון הויכען געבוי, טונקעלער הויט, שלאנק אין קערפער, זייערע פנימער בעקרוינט מיט שווארצע בערד, פינקלענדיגע שווארצע אויגען, און זייערע קעפ מיט בונט קאלירטע יארמולקעס, מיר זענען בעגריסט געווארען פון פילע אין עפעס אנ'אומפערשטענדליכע שפראך (א געמישעכץ פון לשון קודש און אראביש); און ביים גריסען פלעגען די עמפאנגער צולייגען זייער האנט אויפן הארצען, דאן איז פון דעם המון ארויס געקומען דער העכסטער מאן, און דריקענדיג זיין האנט צוערשט צום שטערען און דאן צום הארצען האט ער אין א דיאלעקט וואס קלינגט מערקווירדיג שעהן פערפיהרט מיט מיר א געשפרעך: אבער לייder האב איך קיין איין ווארט נישט פערשטאנען, מיין וועגווייזער האט מיר קלאר געמאכט דאס דער מאן לאדענט מיך איין אין זיין הויז אלס אורח, און בעט מיך צו פערווילען ביי איהם כל זמן מיין כוונה איז צו פערבלייבען אין שטאט, דיזער יודישער מנהג זאגט ער, איז זעהר אנ'אלטער; און עס פערשאפט זיי פיל פערגעניגען מכנים אורח זיין די יעניגע וואס געהען פערביי א יודיש הויז...

אין די האלב פינסטערע זייטיגע געסלעך זיצען שווארץ-בערדיגע מענער, איינגעבויגען ביי זייער ארבייט, ווער עס ארבייט מיט דער נאדעל און ווער מיט דעם האמער; און איבערן קאפ אויף די פאליצעס זענען אויסגעלעגט זייערע סחורות: לעדערנע טייסטערס, געשטריקטע פרויען שיכלעך, קליין פארמאטען מעבעל בעפוצט מיט שטיקלעך קאלירטע מעטאל, פעלענע לאגלען א.אז.וו. דיזע סחורות ציהען אפט צו די אויפמערקזאמקייט פון די שכנותדיגע בערבערען און אראבער, וועלכע קומען קויפען די האנטווערק פון דער יודישער אונטערערדישער גאריאן.

די ווייבער געהען פערשלייערט אויב מען בעגעגנט א פרוי מיט א נאקעטען פנים וועט זי גלייך אפקעהרען איהר קאפ כדי נישט צו טרעפען איהר ביי דער „שאנדע". דער רב פון גאריאן האט מיר דערצעהלט דאס אט דער ווייבערישער מנהג איז גאנץ אלט ביי זייערע יודען און דאס האט קיין שום שייכות מיט דעם עהנליכען מנהג ביי די מאכמעדאנער.

אין הויז פון מיין בעל אכסניה געפינען זיך דריי „צימערן", אין די ערשטע 2 חדרים שימערט נאך אביסעל ליכטיגקייט, אין דריטען אבער הערשט — חושך מצרים... דעם נעכסטען און מעהר בעלויכטעטען חדר האט מען איבערגעגעבען אין מיין רשות, און אט אין דעם „חדר" האב איך פערבראכט דריי נעכט אויף א שטרויענעם מאטראץ. צודעקענדיג זיך מיט צוויי קאלדרעס פון קעמעל האר, אויסער קליינע בענקלעך און א קליין פארצייטיגען טישעל (אגב קינסטליך אויסגעשניטען) געפונט זיך דארט גארנישט; א סקריפענדער גראמאפאן איז די איינציגע כלי וואס איז מגולגל געווארען פון עפעס א אייראפעאישע מדינה.

איך האב נאך נישט בעוויזען זיך אנידערצוזעצען, ווען פלוצלונג האט זיך דערהערט דרויסען א הארצרייסענדיגער פרויען געשריי: איילענדיגער-הייט זענען מיר ארויסגעלאפען אין געסעל, וואו מע נער זענען נאכגעלאפען א יונגער פרוי מכבד זייענדיג איהר מיט קלעפ. מיט פיל צארן האב איך זיך געווענדעט צו מיין מכנים אורח — ערשט ער און נאך אנדערע שטייען און קוועלען נאר אן.. בעממער קענדיג מיין אומצופרידענהייט. האבען זיי מיר ערקלערט: „ביי אונז איז עס א טראדיציע דאס ווען א מיידעל ווערט א בנרות: רייף אין לעבען בעקומט זי דעם ערשטען מאל א פרויען צודעק וואס הייסט „הארא‌קאן", א מין דעקע, וואס פערגארטעלט דעם גוף עטליכע מאל, איהרע קרובים און סתם בעקאנטע טרעפענדיג איהר אזוי ארומגעגארטעלט פעררעכענען עס פאר א הייליגען פליכט צו מכבד זיין איהר מיט א מתנת-יד, א סימבאל פון לעבענס שוועריגקייטען און שמערץ. נאר ווי עס האט מיר אויסגעוויזען, איז דאס מיידעל וועניג וואס צופרידען פון אזא כבוד, א בעווייז איז געווען איהרע בענומענע קולות.

מען לאדט אונז איין אין „זאל", א בעדויטענדע צאהל אורחים געפינען זיך דארט, וועלכע זיצען אויף דער פאדלאגע ארום מיר, זייערע פיס אונטער זיך, איינהערענדיג זיך צו יעדעס ווארט וואס איך רעד ארויס, א מנהג פון עהרע ביי זיי, דאס עסען פון די תושבים פון דער יודישער שטאט איז זעהר בעשיידען, בעשטייענדיג פון פייגען, איילבערטען און ברויט, געטונקט אין האניג, חלה ברענגען זיי פון טריפאליס, און דאס ווערט פעררעכענט אלס נאשעריי. פלייש עסען זיי נאר אום שבת, און יום טוב. דערפאר האבען די דארטיגע יודען פון גאריאן אנ'איינענעם נאציאנאלען מאכל, וואס הייסט „באר-זין" דערמיט האבען זיי מכבד געווען דעם אורח פון די מרחקים.

א שעהן מיידעל, עטוואס איינגעבויגען האט אונז אריינגעטראגען א פלאש פייגען-ווין ווי אויך עטליכע קופערנע בעכער. אנ'אנדערע וועלכע איז נישט הינטערשטעליג מיט איהר צוציהונגס קראפט פון דער ערשטער, טראגט אריין א שיסעל מיט עפעס א רויט ברוינעם זופ, גאנץ פעט און קלעפיג אין די יויך געמאכט פון רייז, אליווען בוימעל, פרוכטען און געווירצען; אבער מעהר ווי דריי לעפעל האב איך פון דעם מאכל נישט געקאנט עסען... איך האב נישט בעוויזען אויסצוליגען דעם לעפעל ווי א היפשע פאר הענט האבען זיך א ווארף געטון באפאס איבערבלייבעכץ פון שיסעל (היות וואס לעפעל ניט מען נאר געסט) אגב אורחא איז דאס א שבת'דיגער מאכל און עס פאדערט פיל קולינארישע ידיעות עס צו קאכען.

קיין תפיסה איז דארטען נישטא, ווייל אין משך פון הונדערטע יאהרען האט זיך דארט זעלטען געטראפען א גנבה אדער רויבעריי. דערפאר אבער ווערען זיי אפט, אטאקירט פון די אראבישע שכנים ווי אויך פון די בעדואינער. דער לעצטער פאגראם האט געטראפען אין יאהר 1915, פאדערנדיג א הונדערט יודישע קרבנות. אבער די יודען זיצען

אביסעלע קיביץ

(הומאר פון טאג)

ער: ווען די לבנה שיינט אזוי הערליך און די בוימער שושקען זיך אזוי סודות'דיג און דער גאנצער חלל רופט און מאניעט, פיהל איך, אז, אז איך ליב דיך.

זי: איצט, ווען ס'איז אזוי קיהל, א מחיה, און א ווינטעלע גלעט מיינע גלידער, מיין נשמה איז ערוואכט און מיין קערפער גלוסט, פיהל איך, אז...

ער (אומגעדולדיג): זאג, טייערע... וואס...

זי: פיהל איך, אז — איך בין הונגעריג.

* * *

א שווער האט זיך געקלאגט פאר זיינעם א גוטען פריינד אויף'ן איידעם, אז ער קאן נישט טרינקען און קאן נישט שפילען אין קארטען.

— איך פערשטעה נישט, — זאגט יענער, — וואס פאר אנ'אומגליק עס שטעקט אין דעם. פערקעהרט, עס דאכט זיך, אז איהר וואלט געדארפט זיין דערפון שטארק צופרידען, וואס ער קען נישט אזעלכע זאכען.

— דער אומגליק איז, — ענטפערט דער שווער פערביטערט, — וואס ער קאן נישט טרינקען און טרינקט און ער קען נישט שפילען אין קארטען און שפילט.

* * *

איינער זוכט לעבען,
א צווייטער זוכט טויט,
א דריטער — לוקסוס,
א פירטער זוכט ברויט.
היטלער זוכט רות,
מוסאליני — לאנד
און מיין שכן זוכט
צו פויקער — א האנט...

אויך נישט מיט צוגויפגעלייגטע הענט, און ווייזען א מוטיגען ווידערשטאנד פון נקמה נעגען זייערע פיינט. (דער מנהג פון גאולה-הדם ווערט ביי די ארטיגע יודען פיל געשעצט).

מיין גאנצע מיה אויסצוגעפינען ווארום זייער גאנצער שטאט איז געבויט אונטער דער ערד איז געווען אומזיסט, איינינגע האבען מיר פרובירט ערקלערען, דאס עס איז א שיצונג פון דער סמאליענדיגער זון, ווי אויך געגען די אנפאלען פון די שכנה'שע רויבער. אנדער ווידער האבען גע'טענה'ט דאס אונטער דער ערד וואקסט עס בעסער, אבער ס'רוב האבען איינפאך ערקלערט: „אונזערע אור-עלטערען האבען דא געלעבט און געשטארבען, און מיר אויך פאלגען נאך זייערע פוס-טריט. און באמת שיינען זיי גליקליך צו זיין, זייענדיג וועניג בעריהרט פון זער וועלטליכער קולטור...

געקומען מיין אפשיד, ווען איך בין ענדליך ארויסגעקראגען אויף דער פלאכע פון שטאט, האב איך געטראפען מיין אויטא באצירט מיט בלומען און טיימעל-בלעטער, מעגגע יונגע פרויען האבען מיר, א פרעמדען, געוואונשען א הארצליכען „זייט געזונט".

איך האב זיך אויפריכטיג מיט זיי צושיידט, בעמערקענדיג טרעהרען אין די אויגען פון פילע. פאר קיין פאל האבען זיי געוואלט מיינע מתנות. פערקעהרט, כמעט יעדע פון זיי האט מיר געבראכט עפעס כיבוד. דאס איז אויך זייערער א מנהג, אין אט דער מערקווירדיגער אלטער יודישער שטאט.

ראספוטין און זיין יודישע געליבטע

(שטוינענדע לעבענס - געשיכטע דערציילט פון איהר אליין)

איבערגעגעבען פון ה. אקערמאן.

אבער באריס איז דאך שוין געוועזן אויף דער גרויסער וועלט און איהם האט שוין אויך נישט געפאסט א חתן צו ווערען דורך א שדכן, האט ער ביי זינא'ן אויסגענומען מעהר ווי מיט זיינע שניידער'ס, און צווישען זיי ביידען האט זיך צעברענט א ליבע — א העליש פייער.

באריס איז געוועזן זעהר א שעהנער בחור און א „וועלט-מענש" דערצו. וואס מיט דעם האט ער ביי זינא'ן אויסגענומען מעהר ווי מיט זיינע איבעריגע מעלות, ווי געלערנטקייט און שעהנקייט, האט זי זיך אין איהם שטערבליך פערליבט. זי אבער איז אויך נישט קיין שפעטע מיידעל, האט זי באריס אויך זעהר ליב בעקומען און נאכ'ן אפגעהן צוזאמען א פאר חדשים, האט מען זיך ביי די גאלדבערג'ס און ביי דעם שניידער זיך בעגרייט צו תנאים.

און דאס גאנצע שטעטעל שילאוקע מיט מיידלעך האט מקנא געוועזן זינא דעם שניידער'ס וואס זי נעמט אזא שעהנעם און אינטעליגענטען חתן און אנ'אוטשיטעל דערצו.

און עס איז באמת געוועזן מיט וואס מקנא צו זיין. באריס'עס עלטערן האבען זי בעהאנגען מיט גאלד און מיט זילבער און מיט ברילי‌אנטען. זיי האבען איהר געקויפט פאר מתנות אוירינגלעך, רינגלעך מיט בראשקעס און פון זינא'ן האט געפינקעלט און געלויכטען.

צו די תנאים האבען ביידע צדדים פערבעטען זייערע פריינט, משפחה און קרובים.

און פערשטעהט זיך, אז זינא האט נישט פעוגעסען איינצולאדען איהר טייערע חבר'טע, נעמי'ן פון פאלין צו די תנאים.

תנאים אין שטעטעל און אלע פרעהען זיך.

איהר האט שוין אודאי פערגעסען, אז ס'איז דא א נעמי אויף דער וועלט, אבער זינא האט נישט פערגעסען, חלילה. די גאנצע צייט, זינט זינא האט געענדיגט די גימנאזי'ע אין פאלין, איז זי שוין נישט איינמאל געפאהרען אהין ספעציעל זיך צו זעהען מיט איהר פריינדין, מיט נעמי'ן, מיט וועמען זי האט אזוי פיל גוטע טעג און נעכט פערבראכט צוזאמען. און נישט איינמאל איז שוין נעמי געוועזן ביי זינא'ן צו גאסט און ביי איהר אפגעשטאנען צו עטליכע וואכען מיטאמאל.

נעמי איז נאך נישט געוועזן קיין כלה, כאטש שעהן איז זי געוועזן ווי די זון אין תמוז. אבער קיין פאסיגער שידוך, האט זיך פא‌ר איהר נישט געמאכט, אבער שטארק זארגען האט זי זיך נישט געדארפט. שעהן איז זי דאך געוועזן, און יונג אויך, א מיידעל פון איין און צוואנציג יאהר, וועט זי נאך ווארטען...

האט נעמי אויף זינא'ס איינלאדונג צו די תנאים איהר געענטפערט, אז זי איז גליקליך צו הערען אזא גוטע נייעס פון איהר טייערער פריינדינע, און אודאי וועט זי קומען צו די תנאים. און אין ענטפער האט נעמי צו זינא'ן צווישען אנדערעס געשריבען: „מאך דו דעם אנהויב, און איך וועל דיר איניגיכען נאכטון".

און נעמי איז געקומען צו די תנאים. די תנאים האבען בעדארפט זיין אויף דער נאכט, אבער נעמי איז געקומען ווען עס איז נאך געוועזן בלוי אין די פענסטער. פארטאג. זי האט געוואלט ארויסהעלפען איהר חבר'טע אין דער ארבייט. פאר אזא שמחה דארף מען דאך אנגרייטען זאכען צום עסען, געבעקס און געקעכטס. איז נעמי ספעציעל אנגעקומען פארטאג, כדי זי זאל זינא'ן ארויס העלפען זינא'ן אין דער ארבייט. אבער ווער האט די געלאזט ארבייטען? „קאכען וועט שוין די מאמע — אזוי האט זלאטקע א גליקליכע גערעדט צו איהר חבר'טע, „צו נעמי'ן — און מיר וועלען בעסער שמועסען. קום, נעמי, לאמיר א‌רויסגעהן ביי דער ווינט-מיהל, און איך וועל דיר דערווייל דערצעהלען וועגען מיין חתן".

און ביידע מיידלעך זענען ארויסגעגאנגען אויף דעם בארג נעבען דער מיהל און זינא האט פאר נעמי'ן אויפגעמאכט איהרע טיפענישען פון הארץ.

א קוואל פון ווערטער האט זיך ביי איהר אויפגעמאכט און זי האט איהר יוגענד-פריינדינע געגומען פערפלייצען מיט ווערטער, זי האט איהר דערצעהלט וועגען איהר גרויסער ליבע צו איהר חתן, ווי שטארק ליב זי האט איהם, און ווי הייס ער ליבט זי און ווי גליקליך זיי זענען ביידע צוזאמען.

זינא האט געהאלטען אין איין רעדען וועגען איהר חתן און זי האט אליין נישט בעמערקט ווי לויטערע טרערען ווי פרישער טוי האבען זיך געקייקעלט איבער איהרע באקען.

דאס זענען געוועזן טרערען פון אמת'ער פרייד אזעלכע טרערען קומען נאר דאן, ווען א גוטער חלום ווערט ביי אימיצען פערווירקליכט. דאן קומען אזעלכע גליקליכע טרערען. אזעלכע טרערען זענען זיס, נישט געזאלצען...

נעמי האט זיך צוגעהערט צו איהר חבר'טע און יעדעס מאל, וואס יענע איז אויף א ווילע שטיל געבליבען, האט זיך מיט איהר נעמי ארומגעכאפט און זיך מיט איהר הייס צוקושט, און איהר געוואונשען, אז איהר גליק, איהר פרייד זאל קיינמאל אין לעבען נישט אויסגעוועפט ווערען, עס זאל זיך קיינמאל נישט ענדיגען... און איהר ליבע-פייער זאל זיך קיינמאל נישט אויסלעשען.

א שטיק פון יענעם טאג האבען די צוויי חברטעס פערבראכט אליין און האבען איינע פאר דער אנדערער אויסגערעדט און אויסדערצעהלט זייערע הערצער.

אויפדערנאכט האט געדארפט פארקומען די תנאים. ביי זינא'ן אין הויז האט זיך געטון ווי פאר א חתונה. מען האט געבאקען, געקאכט, גערוימט פערשטעהט זיך אז אפילו די „מאסטערסקאיא" איז געוועזן אויפגערוימט יום-טוב'דיג. דאס איינזען האט

[illegible]

א כלה ווערען פאר באריס גאלדבערג, דעם געענדיגטען „אוטשיטעל", וואס איז איינגעטונקען אין גאלע יחוס...!

און דארף מען נאך דען דא זאגען, אז קיין סך אזעלכע טעג האט דער שילאוקער שניידער זינא'ס פאטער און איהר מוטער, נישט געהאט אין זייער לעבען? זיי האבען אין זייער לעבען געהאט א סך צרות, א סך יסורים, וועהטאגען, צער, אבער „ס'איז דא א גרויסער גאט אין הימעל, — האבען זינא'ס עלטערן צווישען זיך גערעדט אין דעם טאג, ווען די תנאים האבען בעדארפט פארקומען — און פאר אונזערע צרות וועט ער שוין פון איצטער אן אונז שיקען גליק!..."

און ווי נייגעריג נעמי, זינא'ס חבר'טע איז געוועזן, עס זאל שוין קומען דער אויפדערנאכט, און זי זאל זיך שוין בעקענען מיט איהר פריינדינ'ס חתן!... זינא האט איהר אזויפיל דערצעהלט וועגען איהם, ווי שעהן ער איז, ווי אינטערעסאנט, ווי גרויס-שטאטיש! האט שוין נעמי געווארט מיט אומגעדולד אויף די תנאים...

און אט איז שוין געקומען דער גליקליכער אווענד! די טישען זענען געוועזן געגרייט מיט ווייסע טישטיכער, וואס האבען געפינקעלט אין אויג, עס האבען געברענט ליכט און א חוץ דעם, האט געברענט א גרויסער קעראסיי-לאמפ און אין הויז איז געווען ליכטיג, ווי אין גן-עדן

אויף די טישען זענען געשטאנען פלעשער, גראפינען מיט'ן בעסטען וויין, און „פרוכטאווע ביקעס" (טעלער פאר פרוכט) זענען געשטאנען אויף די טישען אנגעפילטע מיט אלערליי געבעקסען. דאס האט נאר געהייסען, פאר דערווייל, ווייל אין קיך זענען שוין געשטאנען אנגעגרייט אלערליי גוטע געקעכצן, צוביסלעכווייז האבען זיך שוין די געסט אנגעהויבען צוזאמענקלייבען.

(פארטזעצונג קומט)

„אויפנאַמס־פעהיגקייט פון ארץ־ישראל אין ליכט פון דער געשיכטע"

וויסענשאַפטליכער רעפעראַט פון היסטאָריקער יעקב דע־האַז

אין לאָקאַל פון דער פויליש - פּאַלעסטינישער האַנדעלס־קאַמער האָט עהערנעכטען געהאַלטען א רעפעראַט וועגען דער „אויפנאַהמס־פעהיגקייטען פון ארץ ישראל אין ליכט פון דער געשיכטע", דער בעקאַנטער רעוויזיאָניסטישער פיהרער און בעריהמטער היסטאָריקער יעקב דע־האַאז.

דער גאַסט איז בעגריסט געוואָרען דורכן פּרעזעס פון דער פויליש־פּאַלעסטינישער האַנדעלס קאַמער ה' ספּעקטאָר און דאַן האָט דער גאַסט אָנגעהויבען זיין רעפעראַט, אין וועלכען דער רעפערענט האָט געגעבען א שפע פון מאַטעריאַל פון וועלכען מיר קענען נאָר איבערגעבען א טייל:

די געשיכטע פון פּאַלעסטינע

אלס לאַנד איז נאָך ביז היינט א גאַנץ אומבעקאַנט געביט, און ווען מען הערט נאָר די רייד פון פערשידענע שפּעקולאַנטען זענען דאָס, וואָס איז פאַרגעקומען אמאָל און נאָך מעהר, וועגען דער צוקונפט פון דעם קליינעם לאַנד. פּאַלעסטינאַ האָט נאָך ביז איצט נישט געפינען איהר ריכטיגען פאָרשער, אין מאָדערנעם זין פון וואָרט, אפילו צווישען יודען פאַר וועמען פּאַלעסטינאַ בילדעט דעם איינציגען לעבענס־צענטער. ס'איז דעריבער נישט קיין וואונדער אז סיי די ווירטשאַפטליך - עקאָנאָמישע ווי אויך די פּאָליטישע בעפעלקערונגס פראַגע אין ארץ ישראל שטעהען נאָך ביז איצט אונטער א פראַגע צייכען.

אויך די מענשען צווישען אונז, וועלכע האָבען א שפּאַנענדען אינטערעס פאַר פּאַלעסטינע האַנדלען נאָר לויט אינטואיציע סיי אין בעצוג צו דער פערגאַנגענהייט ווי אויך צו דער צוקונפט.

אלע צווייפלער

קען מען אויפקלערען אויפן יסוד פון סטאַטיסטישע ידיעות, אז זייט 1500 יאָהר פאַר קריסטוס געבורט ביז'ן יאָהר 1290 פון אונזער צייט־רעכנונג — מיטן אויסנאַהם פון די נישט נאָרמאַלע קריגס־מאָמענטען — **זענען די טאָלען פון פּאַלעסטינע געווען זעהר פרוכטבאַר און אז די עקאָנאָמישע לאַגע פון דער בעפעלקערונג איז געווען בעסער ווי אין אייראָפּע פון יענער צייט און נישט שלעכטער ווי אין די שכנותדיגע לענדער ווי למשל אין עגיפּטען.**

די עקאָנאָמישע געשיכטע פון פּאַלעסטינע טיילט זיך אין די לעצטע 3000 יאָהר אין

דריי פעריאָדען:

לאַנדווירטשאַפטליכע, אינדוסטריעלע און עקספּאָרט אין די טאַבעלען טעל־על־אַמאַן, וועלכע זענען געשריבען געוואָרען דורך אַנ'עגיפּטער 1500 יאָהר פאַר קריסטוסעס געבורט, ווערט גערעדט מיט בעגייסטערונג וועגען די אויבסט גאָרטענס פון יפו, "וועגען ווייץ און וויין פון עמק און ס'ווערט דאָרט דערצעהלט אז די דאָזיגע פּראָדוקטען זענען קוואַליטאַטיוו און קוואַנטיטאַטיוו געשטאַנען העכער ווי די עגיפּטישע. דער תנ"ך איז אויך אַנ'אָרט פון א רעקלאַמע בוך פאַר די פּאַלעסטינישע פּראָדוקטען ווי: מילך, האָניג ווייַנטרויבען, טייטלען, פייגען און אייל אויך די רוימישע היסטאָריקער רעדען מיט דיזעלבע לויב - ווערטער וועגען די פּאַלעסטינישע פּראָדוקטען **און די גריכען שאַצען אָפּ פּאַלעסטינע פון ביירוט ביז על־עריש אלס דאָס וויגעל פון גרעסטען טייל פון אונזער וויסען און אינדוסטריע ווי למשל: דער א"ב, די מאַטעמאַטיק, אַסטראָנאָמיע, שיף - קונסט, די ערפינדונג פון גלאָז, פון דער וועבעריי קונסט, פאַרבעריי-קונסט, דאָ איז אויך, לויט זייער מיינונג געווען דער אָנהויב פון האַנדעל און עקספּאָרט אין אַנדערע לענדער.**

צור איז געווען דער ערשטער וועלט פּאָרט, וועלכער איז בעקאַנט אין דער געשיכטע. תריכה (היינט מגדל) הייסט אויף גריכיש די קאָנסערווען שטאָט, זי איז אויך געווען גלייכצייטיג די ערשטע אינדוסטריעלע פּאָרט־שטאָט. אַספאַלט (אויף עגיפּטיש „מומיא") א פּראָדוקט פון טויטען ים, איז עקספּאָרטירט געוואָרען נאָך עגיפּטען צו באַלזאַמירען טויטע. און איז געווען דאָס ערשטע עקספּאָרט אַרטיקעל פון דער וועלט (4—5 טויזענד יאָהר פאַר קריסטוס געבורט).

אויך אראַבישע היסטאָריקער פון 9 און 10 יאָהרהונדערט פון אונזער צייט־רעכנונג דריקען זיך אויס אויף דעמזעלבען אופן וועגען די פּאַלעסטינישע פּראָדוקטען.

אלע איצטיגע נישט - מעכאַנישע לוקסוס־אַרטיקלען

וועלכע ווערען פערשפּרייט אין אייראָפּע שטאַמען פון מזרח און זיי זענען דורך די נושאי הצלב פון וויטען מזרח דורך פּאַלעסטינע געבראַכט געוואָרען קיין אייראָפּע. ס'איז אָבער אין אלגעמיין א גאַנץ אומבעקאַנטע זאַך, אז נאָך אין 16טען און 17טען יאָהרהונדערט און דאַן נאָכאַמאָל אין יאָהר 1830 ביז 1840 האָט פּאַלעסטינע געשפּילט א הויפּטראָל אויפן וועלט־מאַרק אין פּראָדוצירען בוימוואָל.

אלע מלחמות

וועלכע זענען פאָרגעקומען אויפן באָדען פון פּאַלעסטינע זענען צוצושרייבען נאָר קנאה. די אראַבערער האָבען געוואָלט בעקומען אין זייער האַנד די פרוכטען און פּראָדוקטען פון דעם פרוכטבאַרען לאַנד. די געשיכטע פון אַלעקסאַנדריען, דער שפּייכלער פון גריכענלאַנד, און רוים, איז נישט עפּעס אַנדערש ווי די געשיכטע פון חרון, וועלכע ליגט אין פּאַלעסטינע און איז איצט איינגאַנצען פערוואָהרלאָזט. דאָ איז אויך 500 יאָהר נאָך אַלעקסאַנדער מוקדון, געוואַקסען ווייץ, וועלכער איז עקספּאָרטירט געוואָרען אויף מערב.

פאַר די גריכען און רוימער איז פּאַלעסטינע געווען דאָס לאַנד פון וועלכען זיי האָבען געקענט אויספרעסען אוצרות נאָלד אלס קאָנטריבוציע און כלעריי שטייערען. **די פּראַכט און רייכקייט פון בית המקדש אין ירושלים איז אַ היסטאָרישער אמת און נישט קיין לעגענדע.** דער שטייער האָט פון דער דיאַספּאָרע אריינגעבראַכט אַזעלכע גרויסע סומעס, אז די מאַכט האָט מיט צוויי טויזענד יאָהר צוריק פערוועהרט די געלדער צו שיקען קיין ארץ ישראל.

ארום פיר הונדערט יאָהר

פון אונזער צייט־רעכנונג ווען פּאַלעסטינאַ איז געוואָרען דער רעליגיאָנס־צענטער פון דער קריסטליכער וועלט זענען פאָרגעקומען דיזעלבע אָנפאַלען אויף ירושלים צוליב דער רייכקייט פון די קירכען; דער אָנפאַל פון די פּערסען און דאַן אין יאָהר 636 די עראָבערונג פון פּאַלעסטינע דורך דעם איסלאַם.

די ציהרונג און נאַחרונגס מיטלען וועלכע מ'האָט געקענט עראָבערן אין א"י האָבען געשפּייזט די אָרימע לענדער, דאָס איז געווען די צוציהונגס־קראַפט וועלכע די אראַבער האָבען געבראַכט אויס דער מדבר.

די רשימה פון עקספּאָרט־אַרטיקלען פון פּאַלעסטינאַ איז לויט די דאָקומענטען פון נושאי הצלב, געווען אונגעהויער גרויס און ווייזען אן אויף א געמיש פון אינדוסטריע און עקספּאָרט געשעפט.

אין יאָהר 1290 איז עכו געווען די גרעסטע פּאָרט־שטאָט פון דער וועלט

און לויט די זעלבע דאָקומענטען איז דער לוקסוס אין עכו געווען אזוי גרויס אז מ'קאָן דאָס דערצעהלען אין די מעשהלעך פון 1001 נאַכט.

די פרייזען פו ןדי רויזען־גערטנער אין שרון זענען אין יענער צייט נאָך געווען גרעסער ווי היינט די פּרדסים אין יענער געגענד.

דער עקאָנאָמישער צוזאַמענברוך

פון לאַנד האָט זיך אָנגעהויבען מיט דער עראָבערונג דורך די טאַטאַרען אונטער דער אָנפיהרונג פון שאַמאַרלאַן אין 13טען יאָהרהונדערט, ס'האָבען אויך שטאַרק מיטגעווירקט די עפּידעמיעס און קודם כל פון דער שוואַרצער דזשומא, אין יאָהר 1492 נאָך דער ענטוויקלונג פון אמעריקאַ זענען אלע שטעט פון מיטעללענדישען ים געגאַנגען צו גרונד און דער דאָזיגער צושטאַנד האָט געדויערט ביז'ן לעצטען וועלט־קריג.

די פּאַלעסטינער פּראָדוקטען אין דער פערגאַנגענהייט

זענען געווען: וויין, אייל, פיש־קאָנסערווען, גלאָז, פאַרבען, פּאָרצעלאַן, און שטיין־גנעשור.

אין די רוימישע און ביזאַנטישע צייט איז צור געווען דער צענטער פון טעקסטיל פאַרבערייען. גזה — דער צענטער פון ויירען־שפּינערייען, אפילו אין 19טען יאָהרהונדערט איז ירושלים געווען א פאַבריקס שטאָט פון א לאַנגער רשימה קליין־אינדוסטריע, הויפּטזעכליך פון פעלץ־פאַרבערייען.

(סוף מאָרגען).

„א ווייב מיט אלע מעלות"

אַזוי איז דער נאָמען פון דער קעניגין פון אַביסיניע. — ווי זי זעהט אויס און וואָס פאַר א מענש זי איז. — קעניג סעלאַסיע איז ביי איהר דער פערטער מאַן. — זי זאָגט, אז זי איז אַנ' אור־אור־אייניקעל פון דער מלכת שבא און פון קלעאָפּאַטרע.

די קעניגין פון אַביסיניע, די פרוי פון קעניג האַילע סעלאַסיע, איז נישט ווי די אייראָפּעאישע קעניגינס, וואָס גיבען זיך בלויז אָפּ מיט הויף־הוליאַנקעס. זי איז אַ רעגירערין, און ווי מען זאָגט אויף אַזאַ, אויף יודיש הייסט עס אַנ'אשת חיל. איהר נאָמען איז וועיזאַ־ו. דער טייטש פון וועיזאַרו מיינט „אַ ווייב מיט אַלע מעלות".

זי איז הויך, און פעט און קוקט אויס מיליטעריש, אָבער זי איז פערדעכענט פאַ־ אַ שעהנהייט, און זי האַלט זיך און פוצט זיך גלענצענד און מאַכט אַנ'אַריסטאָקראַטישען איינדרוק. זי איז איין און פערציג יאָהר אַלט, און איז פערהייראַט מיט קעניג סעלאַסיע דריי און צוואַנציג יאָהר. דאָס הייסט, זי האָט חתונה געהאַט מיט'ן קעניג ווען זי איז אַלט געווען אַכצעהן יאָהר, און כאָטש זי איז צו איהר חתונה אַלט געווען אַכטצעהן יאָהר, איז האַילע סעלאַסיע איהר פערטער מאַן. זי האָט דריי מאָל פריהער חתונה געהאַט.

איהר אָפיציעלער טיטעל איז „די קעניגין פון די קעניגע", און אויף דער וועלט גערהט אַרום אַ וויץ, אַז זי האָט דעם טיטעל „קעניגין פון די קעניגע", ווייל קעניג סעלאַסיע איז ביי איהר נישט דער ערשטער מאַן.

קעניגין וועיזאַרו און קעניג סעלאַסיע זענען פערדעכענט אַלס די גליקליכסטע און איבערגעבענסטע קעניגליכע פּאָר. פאַ־ די דריי און צוואַנציג יאָהר וואָס זיי זענען פערהייראַט האָבען זיי זיך קיינמאָל נישט איבערגערעדט, זיי האָבען זעקס קינדער — דריי זיהן און דריי טעכטער.

דער קעניג איז אַ דאַרער, פון אַ פיל קלענערען וואוקס ווי די קעניגין, און ווען זיי שטעהען ביידע ביי אַ פּאַראַד, זעהט ער אויס געגען איהר ווי אַ קליין אידעלע געגען אַ כוואַטסקער אידענע.

זיין שטימע איז אַ שטילע, אַ ווייבינקע, און זי רעדט פעסט און מיט קעניגליכער ווירדע.

זי איז די טאָכטער פון א געוואַלדיג יחוס'דיגען פּרינץ. זי צעהלט איהר אָפּשטאַמונג פון דער מלכת שבא, מיט וועלכער שלמה המלך האָט געפיהרט אַ ליבע מיט דריי טויזענד יאָהר צוריק, און פון קלעאָפּאַטרא, די בעריהמטע עגיפּטישע קעניגין, מיט וועלכער דער שרעקליכער רוימישער הערשער צעזאַ־ האָט געפיהרט אַ ליבע מיט אַיבער צוויי טויזענד יאָהר צוריק.

קעניגין וועיזאַ־ו טראָגט אַ ווערטפולען האַלזבאַנד, וואָס זי זאָגט, אַז דאָס איז געקומען צו איהר בירושה אַוש פון דער מלכת שבא. די מלכת שבא האָט עס די דאָזיגע ווערטפולע שטיק ציהרונג געקראָגען פון איהר שענסטען און בעסטען געליבטען שלמה המלך.

קעניגין וועיזאַרו איז האַילע סעלאַסיע'ס הויפּטראַטגעבערין. זי האָט געגעבען מוטה דעם קעניג און איינגעשטעלט זיך, אַז מ'זאָל מוסאָליני'ס פאָדערונגען נישט נאָכגעבען און קעמפען געגען דער איטאַליענישער אַרמעע ביז דעם לעצטען טראָפּען בלוט. זי האָט אַ פעסטען כאַראַקטער, זי איז זעהר אינטעליגענט, קלוג און פערשטעהט פּאָליטיק זעהר טיף. אַ ־ די כאַראַקטעריזירען איהר די אייראָפּעער. וועלכע געפינען זיך איצט אין אַדיס אַבעבאַ, און האָבען מיט איהר פערבראַכט.

איהר בילדונג האָט זי געקראָגען ביי פּריוואַטע לעהרער. זי רעדט בלויז איהר אַביסינישע שפּראַך, וועלכע הייסט אמהאַריק, אַנ'אַלטער סעמיטישער לשון. מיט אויסלענדער פערברענגט זי דורך איבערזעצער. איינער זאָגען, אַז זי פערשטעהט פראַנצויזיש. דער קעניג רעדט פראַנצויזיש.

די קעניגין, אָדער די אימפּעראַטאָרקע וועיזארו, ווי זי רופט זיך, פיהרט איהר אייגענעם קעניגליכען הויף מיט בעדינער, הויף־דאַמען און אמווירער איהר נאָהענטסטע בעדינערין, איהר הויף־דאַמע, וועלכע גיט אַכטונג, אויף איהר קעניגליכען אַ־ויסטריט, אויף די האָר און אויף דער קרוין וואָס זי טראָגט אויף דעם שפּיץ פון איהר קאָפּ, אין אַ דייטשקע. די דייטשקע איז שוין לאַנג אין אַביסיניע, און זי איז די נאָהענטסטע צו דער אימפּעראַטאָרקע וואָס גיט אַכטונג אויף איהר פּאַראַדנעם טואַלעט.

ווען די קעניגין זיצט אויפ'ן טראָן אָדער ווען זי געהט אַרום אין איהר גאָרטען, געהען האַרט נעבען איהר דריי בעדינער. איינער טרייבט אַוועק מיט אַ פערדישען עק די פליגען פון איהר; אַ צווייטער וועהט א פעכער, דער קעניגין זאָל נישט זיין הייס, און אַ דריטער האַלט איבער איהר קאָפּ אַ שירם, די זון זאָל נישט פערברענען דער קעניגינ'ס ליכטיגען פנים.

פון קינדווייז אָן היט מען איהר, אַז די זון זאָל איהר נישט פערשוואַרצען. זי האָט טאַקע אַ ליכטיגען פנים, די קעניגין — ליכטיג ברוין.

כאָטש דאָס קעניגליכע פּאָר פערמאָגט אַ סך גיטער, און די קעניגין קען זיך ערלויבען צו מאַכען אַזעלכע גרויסע הוליאַנקעס, ווי איהר אור־אור־עלטער־באָבע, קלעאָפּאַטראַ, פיהרט זי זיך אין איהר פּאַלאַץ מיט שפּאַרזאַמקייט.

זי און דער קעניג עסען אייראָפּעאישע עסענס, און דאָס אַליין איז שוין אַ גרויסע אויסברענגעריי, ווייל אייראָפּעאישע עסענס קאָסטען דאָרט זעהר טייער און אַנ'אייראָפּעאישער קוכער, אַ פראַנצויז, נעמט גרויסע שכירות.

Dr. med
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20
צוריקגעקעהרט

דאָס לעבען אין א"י

ידיעות פון דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור

ציוניסטישע וועטעראַנען אָרגאַניזירען זיך.

ירושלים. לעצטענס זענען פאָרגעקומען א רייהע בעראַטונגען פון אַלע ציוניסטישע טוער, אויף וועלכע עס איז געוועהלט געוואָרען אַ צייטווייליגער קאָמיטעט, וואָס שטעלט זיך פאַר אַנ'אויפגאַבע צו אָרגאַניזירען די ציוניסטישע וועטעראַנען אין שטיצען זייערע פאָדערונגען. די אַקציע ווערט אויך געשטיצט דורך דעם „ברית הראשונים". אין די נאָהענטסטע טעג וועט אָבגעהאַלטען ווערען א בעראַטונג מיט די פאָרשטעהער פון דער יודישער אַגענץ און פון די קרנות, אויף וועלכער עס וועלען בעהאַנדעלט ווערען די פאָדערונגען פון די ציוניסטישע וועטעראַנען.

פון דער טעטיגקייט פון די אלגעמיינע ציוניסטען אין א"י.

ירושלים דער לאַנד־קאָמיטעט פון דער „התאחדות הציונים הכללים" אין א"י האָט אויסגעהערט די בעריכטען פון ש. זשוכאָוויצקי, און ד"ר אריה ביכאַווסקי פון דעם ציוניסטישען קאָנגרעס אין לוצערן און האָט בעשלאָסען גלייך צוצוטרעטען צו א וועַרביר־קאַמפּאַניע און צו אָרגאַניזירען אין דער נאָהענטסטער צייט אַ לאַנד־צוזאַמענפאָהר.

21 „אונלעגאַלע" עולים ארעסטירט אין לבנון.

ירושים. ווי עס טיילט מיט „פּעלעסטין־" האָט די פּאָליציי אין לבנון ארעסטירט 21 יודישע יונגלעך, וועלכע האָבען געפּרובט אָהן וויזעס אריינצוקומען קיין א"י.

בריטישער ריכטער אין תל אביב.

ירושלים, ריכטער מאַטיו, וועלכער האָט ביז איצט אַמטירט אין אוגאַנדאַ, איז בעשטימט געוואָרען אַלס פרידענס־ריכטער אין א"י, ריכטער מאַטיו וועט וואַהרשיינליך איבערנעהמען דעם ריכטער־אַמט אין תל־אַביב.

פערהאַנדלונגען וועגען האַנדעלס אָפּמאַך צווישען א"י און עגיפּטען.

ירושלים. די פערהאַנדלונגען וועגען האַנדעלס־אָפּמאַך צווישען א"י און עגיפּטען רוקען זיך פאָראויס. וואַהרשיינליך וועלען פאָרשטעהער פון עגיפּטען אין א"י זיך צונויפטרעפען אין נאָוועמבער, כדי צו בעהאַנדלען די ענדגילטיגע פאָרמולירונג פון האַנדעלס־אָפּמאַך.

פּראָ - אַביסינישע אַקציע אין א"י

ירושלים. אין לאָקאַל פון „פערבאַנד פון דער קריסטליכער יוגענד" אין ירושלים איז פאָרגעקומען די גרינדונגס־פערזאַמלונג פון דער געזעלשאַפט פון „פריינד פון אַביסיניען", די נייע געזעלשאַפט שטעלט זיך פאָר אַנ'אויפגאַבע צו פיהרען אַנ'אַקציע לטובת אַביסיניען ווי אויך זאַמלען די נויטיגע הילפס־פאָנדען.

אין ירושלים זענען אויך פערשפּרייט געוואָרען קאָמוניסטישע אויפרופען, וואָס פאָדערען אויף צו שטיצען אַביסיניען.